

Årsredovisning 2024

ARBETSDOKUMENT

Innehåll

PETER OLOFSSON HAR ORDET	4
Ett utmanade år med ljusglimtar	5
INLEDNING	6
Västerbotten och dess invånare	7
Nedslag i verksamheten	8
En vanlig dag i regionen	10
FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	12
Verksamhetens utveckling i översikt	13
Styrning och uppföljning av den regionala verksamheten	14
Händelser av väsentlig betydelse	16
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	18
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	22
Balanskravsresultat	33
Väsentliga personalförhållanden	34
Förväntad utveckling	37
Den regionala koncernen	39
FINANSIELLT BOKSLUT	44
Resultaträkning	45
Kassaflödesanalys	45
Balansräkning	46
Noter	47
Redovisningsprinciper	53
DRIFTREDOVISNING.....	56
Uppföljning per nämnd	58
Analys av större budgetavvikelser	60
Produktion	61
INVESTERINGSREDOVISNING	64
Investeringar inom fastighet	65
Materiella och immateriella investeringar	68
REVISIONSBERÄTTELSE	69
Ansvarsprövning	73
BILAGOR.....	74
Bilaga 1: Budgetomfördelningar 2024	74
Bilaga 2: Medelsförvaltning	74

Peter Olofsson har ordet

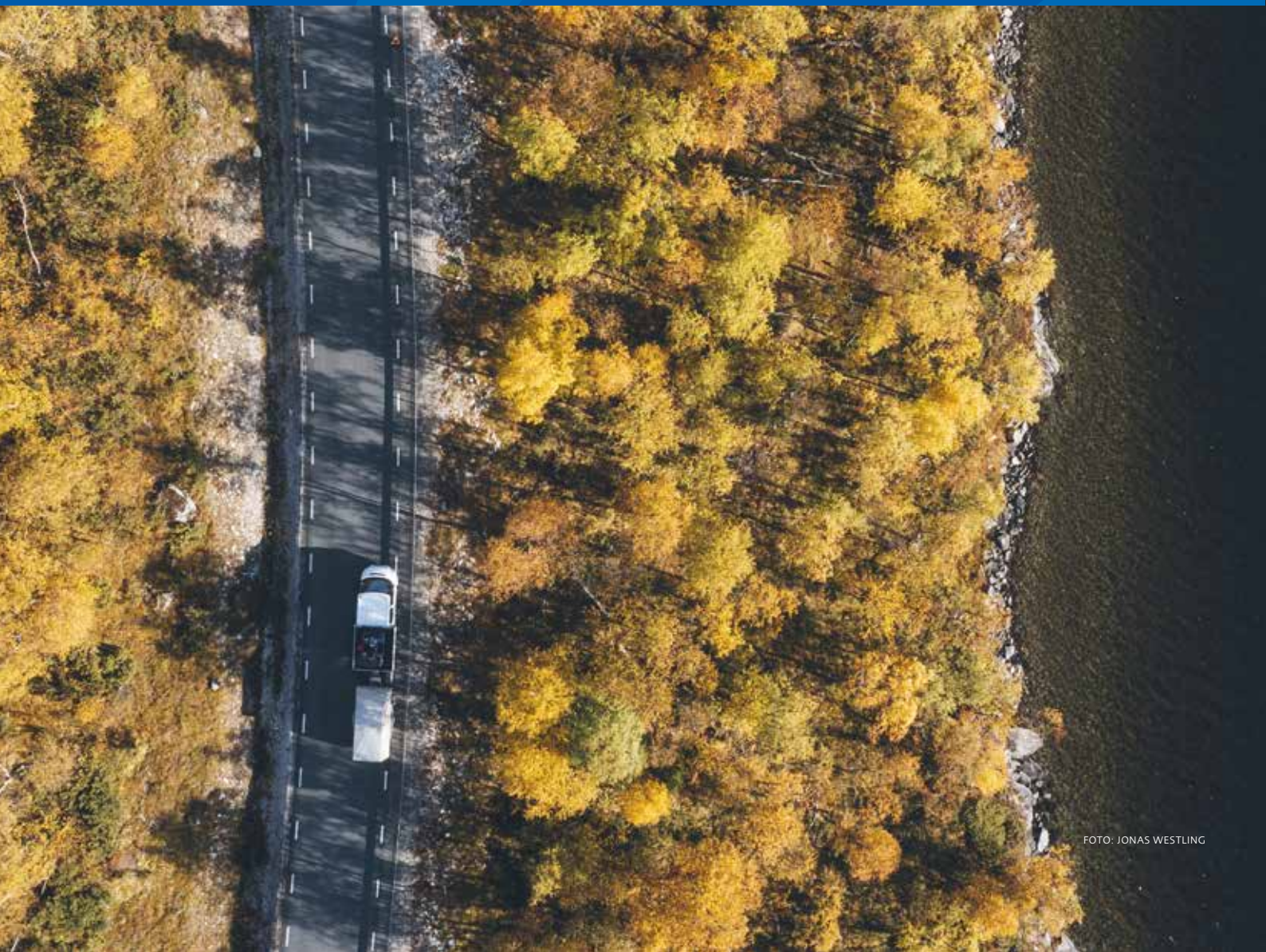

FOTO: JONAS WESTLING

Region Västerbotten har en stor verksamhet i länets alla kommuner och möter invånare genom hela livet. Varje dag bedriver vi verksamhet av och för västerbottningar. Det kan handla om att resa med kollektivtrafik till jobbet, att få vård om man blir sjuk eller kanske att bli berikad när man upplever teater, musik eller konst. Vi jobbar tillsammans för att västerbottningarna ska få goda livsvillkor.

Ett år med utmaningar och ljusglimtar

Vi kan se att regionen fortsatt har positiva resultat när det gäller hur nöjd man är med vården. Det är ett gott betyg till alla medarbetare som varje dag ger invånarna en hälso- och sjukvård av god kvalitet. Vi kan även se att arbetet med att öka tillgängligheten har gått framåt i flera av regionens verksamheter, något som är positivt för både patienter som medarbetare.

Det ekonomiska läget är fortsatt tufft och vi gick in i året med svåra planeringsförutsättningar och ett budgeterat underskott. Pensionskostnaderna som varit höga under flera år börjar minska. Men åren med extraordinärt höga kostnader har haft stor påverkan på regionens utveckling och ekonomiska förutsättningar.

För att klara vårt uppdrag behöver vi säkra förutsättningarna för att bedriva hälso- och sjukvård. En stor del av regionens lokaler byggdes på 50-, 60- och 70-talet och är inte anpassade för dagens och framtidens behov. Därför är stora fastighetsinvesteringar nödvändiga för att kunna erbjuda god vård till invånarna även i framtiden.

Även kompetensförsörjningen är en stor utmaning. Det är tydligt både i regionen och på den övriga arbetsmarknaden och läget försvåras ytterligare då Västerbotten har Sveriges lägsta arbetslöshet. Det har skett positiva förflyttningar under året, fler vårdplatser har kunnat öppna och att det nationella arbetet med att minska hyrpersonal ger effekt. Året har präglats av rapporteringen om de utmaningar som Northvolts batterifabrik i Skellefteå har. Trots det pågår

den gröna omställningen alltjämt i Västerbotten. Norra Sverige fortsätter att vara drivande i denna viktiga omställning som är större än en enskild satsning.

Med ett oroligt säkerhetspolitiskt läge i världen och vårt närområde blir behovet av att stärka den civila beredskapen allt tydligare. Det är viktigt att vi har en robust organisation så att vår samhällsviktiga verksamhet kan upprätthållas om en allvarlig händelse skulle ske.

Trots det gångna årets alla osäkerheter kan vi konstatera att resultatet hamnar nära det budgeterade. Då förutsättningarna inför året var en negativ budget har årets arbete fokuserat på att hålla nere de ökade kostnaderna. En långsiktig och hållbar ekonomi är en ständigt aktuell fråga som vi jobbar med.

Hälso- och sjukvårdens utmaningar är stora i Västerbotten och den situationen delar vi med övriga landet. Trots utmaningarna fortsätter alltid arbetet för ett attraktivt, hållbart och jämlikt län.

Peter Olofsson (S)
Regionstyrelsens ordförande

*Hälsa, vård
och utveckling.
Hållbara ihop.*

FOTO: JAN LINDMARK

Inledning

FOTO: PATRICK DEGERMAN

Västerbotten är Sveriges näst största län och består till största delen av skogsmark, berg och fjäll. Det är ett mångfacetterat län med många styrkor och både stora och små samhällen.

Västerbotten och dess invånare

Länet upptar en åttondel av Sveriges landyta. Här bor drygt 281 100 personer i 15 kommuner. Fem av dem hör till landets sex minsta. Med 40 mil från fjäll till kust och i genomsnitt fem invånare per kvadratkilometer, präglas länet av glesbygd och långa avstånd. Då en stor del av befolkning och verksamhet finns vid kusten och i de två största städerna är kapaciteten och utvecklingsbehoven olika. I Umeå, Skellefteå och i fjällkommunerna är andelen tjänsteföretag hög, medan industri, jordbruk och skogsbruk är vanligare i städernas kranskommuner. Bruttoregionprodukten är något lägre än genomsnittet för landet, utbildningsnivån högre och arbetslösheten lägre än genomsnittet.

Gott om jobb

Som i resten av riket är näringsliv och arbetsmarknad könssegregerad vilket försvårar kompetensförsörjningen. Kvinnor är främst verkamma i vård- och omsorgsykten medan män arbetar i fler branscher. Män driver företag i större utsträckning och tar emot mer stöd som främjar företagande. Arbetsmarknaden är starkt knuten till den stora, gröna omställningen. Samtidigt som den utmanar kompetensförsörjningen ytterligare bidrar den till ett starkt och konkurrenskraftigt näringsliv och ökad attraktivitet. Västerbotten har en relativt väl utbyggd digital infrastruktur. Tillgång till och hantering av data, såväl offentlig som kommersiell, är viktig för att använda ny teknologi och digitala tjänster. Västerbotten är en av regionerna med högst innovationskraft i Europa.

En ung befolkning

Åldersstrukturen i länet varierar. I Umeå är medelåldern lägst med 40 år för kvinnor och högst i Storuman, Sorsele, Dorotea och Åsele med 48 år. Bland männen är medelåldern 39 år i Umeå och 48 år i Åsele och Dorotea. Medellivslängden varierar för kvinnor från 82 år i Bjurholm, Vilhelmina, Dorotea och Storuman till 85 år i Umeå och bland männen från 76 år i Dorotea till 82 år i Umeå.

Enligt Statistiska centralbyråns uppskattning kommer befolkningen att öka med 2 procent de

kommande 10 åren. Andelen personer 80 år och äldre kommer att öka från 6 till 8 procent av befolkningen, medan andelen unga (0–19 år) minskar från 22 till 20 procent.

Trots högre utbildningsnivå är kvinnors medelinkomst lägre än mäns i alla länets kommuner. Män tar ut något mer föräldraledighet jämfört med riket, men betydligt mindre än kvinnor. Arbetsrelaterad ohälsa är vanligare i kvinnodominerade yrken.

Hälsan i länet är i stort sett god

En god folkhälsa innebär ett gott hälsoläge i hela befolkningen och små skillnader mellan dem som har det sämst och dem som har det bäst. Vid jämförelser nationellt är hälsan god inom många områden. Ojämlighet påverkas mest av socioekonomi, ålder och kön. Det kan till stor del förklara varför hälsan är bättre hos befolkningen längs kusten än i inlandet. Levnadsvanor, en stor andel äldre samt psykisk ohälsa kräver ett utvecklat förebyggande och främjande arbete för att förbättra hälsan.

Länets kvinnor skattar sin hälsa något lägre än kvinnor i riket och länets män. Den psykiska hälsan är förhållandevis god med hög andel gott psykiskt välbefinnande och låg andel med allvarlig psykisk påfrestning. Undersökningen Skolbarns hälsovanor från 2022 visar att länets 11- och 15-åringar skattar sin psykiska hälsa högre än riket medan 13-åringar skattar den något lägre. Många ungdomar känner sig ensamma. Länet har bland de lägsta suicidtalerna i Sverige de tre senaste åren.

Fetma och övervikt ökar generellt i den vuxna befolkningen. Andelen kariesfria 3-åringar är bland de högsta i landet medan andelen kariesfria 19-åringar är bland de lägsta.

Kvinnor och män har jämfört med riket något lägre riskbruk av alkohol. Kvinnors konsumtion av alkohol ökar något medan männens minskar.

Västerbottningar har ett högre förtroende för hälso- och sjukvården i sin helhet jämfört med riket.

Västerbottningarna har högt förtroende för hälso- och sjukvården.

Nedslag i verksamheten

Nationellt uppdrag till Glesbygdsmedicinskt centrum

Glesbygdsmedicinskt centrum i Storuman blir nationellt kunskapscentrum för hälsa i glesbygd. Det meddelade sjukvårdsminister Acko Ankarberg Johansson när hon besökte slutkonferensen i ett projekt där digitala lösningar för integrerad vård och omsorg på distans utvecklats.

Uppdraget som stöds ekonomiskt av regeringen gäller forskning, utbildning och innovation för god, nära och jämlik vård i glesbygd.

Nytt samverkansavtal med Vårdförbundet

Samverkansavtal är ett medbestämmande- och arbetsmiljöavtal mellan arbetsgivare och en facklig organisation. I november 2022 sa Vårdförbundet upp avtalet med Region Västerbotten och de senaste två åren har varit avtalslösa. Det omfattar drygt 3 000 medarbetare som bland annat barnmorskor, sjuksköterskor, biomedicinska analytiker och röntgensjuksköterskor.

– Ett regionalt avtal ger förutsättningar för bättre samverkan. Det byg-

FOTO: SOFIA BERGGREN

Från vänster Andreas Lundqvist, enhetschef Glesbygdsmedicinskt centrum, Göran Larsson, FoU-direktör och sjukvårdsminister Acko Ankarberg Johansson.

ger på att medarbetare, fackliga företrädare, skyddsombud och chefer tillsammans bidrar i utvecklingen. Nu har vi avtal med alla fackförbund och det är viktigt, säger tillförordnad HR-direktör Sara Bäckmark.

Fler organdonationer

Under 2023 blev 258 personer i Sverige organdonatorer. Det är det högsta antal som någonsin registrerats. Det resulterade i att omkring 800 liv kunde räddas. Västerbotten är fortfa-

rande en av de regioner där flest donationer görs och ligger på en femteplats bland landets regioner.

Norra sjukvårdsregionen, där regionerna Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland och Jämtland Härjedalen ingår, hade 22 donatorer. 11 av dessa fanns i Västerbotten vilket också är flest donationer per miljon invånare i sjukvårdsregionen.

Unik hjärnbehandling med fokuserat ultraljud

Den första behandlingen med ett nytt magnetkameraguidat fokuserat ultraljud utanför USA har utförts på Norrlands universitetssjukhus. Med den avancerade tekniken kan man göra neurokirurgiska ingrepp i hjärnans centrala delar utan att öppna hud eller skallben.

Tekniken har funnits i cirka tio år men aldrig använts i Sverige. Den nya maskinen gör det möjligt att se de delar av hjärnan som behandlas med hög detaljrikedom och kontrollera behandlingen i realtid. Effekten är omedelbar och patienten kan åka hem dagen efter behandlingen. För den man som var den första patienten i Umeå minskade de ofrivilliga skakningarna med cirka 90 procent och inga komplikationer eller biverkningar uppstod.

Insatser för en hållbar besöksnäring

Region Västerbotten Turism har utvecklat den regionala besöksnäringstrategin. Metoden för hållbar besöksnäring, som funnits sedan 2015, har uppgraderats och kopplats till en agenda för ansvarsfull turism. Västerbotten har också marknadsförts som en ansvarsfull och hållbar destination.

Arbetet har ökat samsynen i besöksnäringen. Nu finns ett destinationsråd med lokala och kommunala aktörer som samverkar kring strategiska frågor. Utmaningarna är resursbrist och prioriteringar medan framgångsfaktorer är uthållighet, starkt ledarskap och sakkunskap. Modellen utvärderas nationellt för att kunna tillämpas i andra regioner. Klimatpåverkan är en central drivkraft i arbetet.

Fokusområden är hållbar förvaltning, ekonomisk påverkan, kulturella effekter och miljöpåverkan. Utifrån analyser och utvärderingar möts aktuella och framtida utmaningar.

Samverkan kring gymnasial utbildning

Region Västerbotten och länets kommuner har samarbetat för att möta reformen om regional planering och dimensionering av gymnasial utbildning. Fokus har varit att skapa samsyn och hitta gemensamma lösningar. Regionen har etablerat mötesplattformar för att samla kommunernas representanter och skapa en dialog om utbildningsbehov och reformens konsekvenser. Alla kommuner har deltagit vilket säkerställt en bred samsyn och hög kvalitet i diskussionerna.

FOTO: JONAS WESTLING

Regiostars Västerbotten

Fyra projekt har fått utmärkelsen Regiostars Västerbotten. Det är ett initiativ där Region Västerbotten lyfter fram innovativa regionala utvecklingsprojekt finansierade med regionala eller EU-medel. Bedömningen baseras på resultat, hållbarhet, långsiktig nytta och samarbetsförmåga inom och utanför Västerbotten.

Dessa är:

- Optisk mätteknik på nya, innovativa sätt (Optik)
- Strategisk samverkan för en hållbar näringslivsutveckling i möjligheternas region (Shimr)
- Professionella unga artister (Pua)
- Tidig mobilisering på iva

FOTO: JONAS WESTLING

Samisk kulturkompetens i vården

Från och med december kan invånare få stöd och hjälp av en sjuksköterska i primärvården som har samisk kulturkompetens. Det gäller oavsett vilken hälsocentral personen är listad på.

Ackreditering av cancervården

Umeå Comprehensive Cancer Centre vid Norrlands universitetssjukhus ska utveckla cancervård och forskning samt skapa förutsättningar för jämlik och excellent vård i hela norra Sverige.

– Ackrediteringen är en kvalitetsstämpel som visar att vård, forskning och utbildning håller högsta kvalitet. Den är nödvändig för att erbjuda invånarna i norra sjukvårdsregionen cancervård på samma villkor och med samma höga kvalitet som i resten av landet och Europa. Det är också viktigt för att behålla status som universitetssjukhus. En ackreditering ger oss möjligheter att samordna och ta ett gemensamt ansvar för alla delar inom cancerområdet, säger Elisabeth Karlsson, hälso- och sjukvårdsdirektör.

Ackrediteringsprocessen förväntas bli klar under 2026.

En vanlig dag i regionen

2 609

personer besöker läkare eller distriktssköterska i primärvården, kvinnor 55 procent och män 45.

2 403

personer besöker läkare eller sjuksköterska inom specialiserad vård vid något av regionens sjukhus, kvinnor 52 procent och män 48.

745

personer besöker psykiatri, kvinnor 60 procent och män 40.

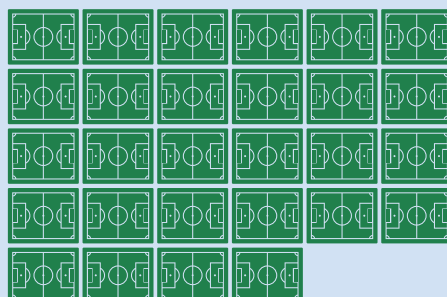

80

personer transporteras med ambulans.

200 000

kvadratmeter städas vid de tre sjukhusen. Det motsvarar cirka 28 fotbollsplaner.

594

personer åker sjukresa.

55

verksamheter arbetar utifrån hbtq-diplomering.

15

personer som är 40, 50 eller 60 år får en hälsoundersökning (VHU), kvinnor 50 procent och män 50.

660

personer är inlagda på sjukhus eller sjukstuga, kvinnor 51 procent och män 49.

979

personer i alla åldrar besöker
folktandvården, kvinnor 51
procent och män 49.

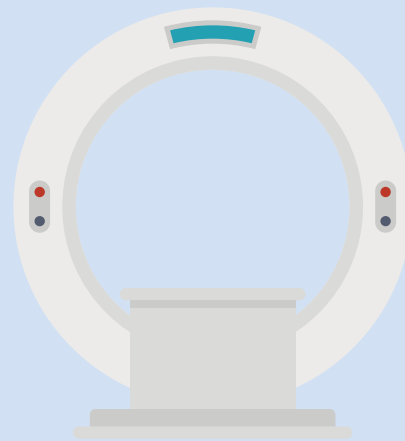
46

personer får stöd
vid ohälsosamma levnads-
vanor, kvinnor 43 procent
och män 52.

386

personer besöker
ett regionalt kultur-
evenemang.

830

personer undersöks med
röntgen, kvinnor 53 procent
och män 47.

151 781

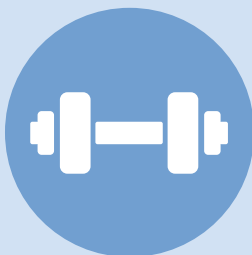
kilowattimmar el förbrukas i
regionens lokaler per dygn.

37 341

laboratorieanalyser
görs.

477

personer besöker arbetsterapeut
eller sjukgymnast i primärvården,
kvinnor 63 procent och män 37.

349

personer besöker arbetsterapeut eller sjuk-
gymnast vid något av regionens sjukhus,
kvinnor 57 procent och män 43.

10 126

besök görs på 1177.se.

159

personer opereras
i öppenvård eller
slutenvård, kvinnor 52
procent och män 48.

67

personer ger blod,
kvinnor 42 procent
och män 59.

Förvaltningsberättelse

FOTO: JONAS WESTLING

Förvaltningsberättelsen beskriver regionens ekonomiska resultat och ställning och klargör om regionen har god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv.

Verksamhetens utveckling i översikt

Tabellen nedan visar en översikt över verksamhetens utveckling de senaste fem åren.

Västerbottens folkmängd fortsätter att växa och regionens skattenivå är oförändrad sen flera år tillbaka. Antalet anställda är högre än i fjol och den högsta sett över fem år.

Intäkterna ökar men regionen har ett negativt resultat på 521 miljoner kronor då kostnaderna ökar mer än intäkterna. Nettokostnads-

utvecklingen är 5 procent vilket är lägre än på många år.

Årets balanskravsresultat är minus 1 085 miljoner kronor och högre än i fjol. Soliditeten fortsätter sjunka och landar för året på 14,2 procent. Soliditeten för 2023 och 2022 är justerad till ett lägre värde då hanteringen av leasing förändrats.

Upplåningen ökar igen men investeringstakten är något inbromsad.

Fem år i sammandrag	Enhet	2024	2023	2022	2021	2020
Folkmängd	Antal	281 138	278 729	276 295	273 220	273 061
Utdebitering	Kr	11,35	11,35	11,35	11,35	11,35
Verksamhetens intäkter	Mkr	4 022	3 700	3 891	4 261	3 650
Verksamhetens kostnader	Mkr	14 881	14 063	12 823	12 671	11 750
Årets resultat	Mkr	-521	-668	-202	1 398	98
Nettokostnadsutveckling	%	5,0	15,9	6,2	4,4	1,0
Balanskravsresultat	Mkr	-1 085	-753	870	476	376
Soliditet	%	14,2	18,9	24,7	26,1	19,1
Soliditet inklusive totalt pensionsåtagande	%	-15,4	-13,0	-8,6	-8,2	-21,3
Pensionsåtagande	Mkr	12 937	11 668	10 646	10 509	9 835
Investeringar	Mkr	926	941	752	787	1 182
Långfristig låneskuld	Mkr	2 570	2 220	1 800	2 400	2 600
Antal anställda	Antal	11 009	10 861	10 907	10 855	10 737

Styrning och uppföljning av den regionala verksamheten

Region Västerbottens ledning och styrning hjälper oss att styra mot visionen och följa statlig och regional styrning. Det handlar om att veta vad vi vill och vad vi gemensamt behöver göra för att nå mål och uppfylla krav. Styrning handlar om att tillsammans få rätt saker att hända vid rätt tidpunkt i organisationen. Uppföljningen visar hur verksamheten utvecklas mot målen och hur gemensamma medel har använts för att ge verksamhet till invånarna.

Vi har tre övergripande former av styrning. Organiserande styrning handlar om ansvar, grunduppdrag och roller. Aktiverande styrning handlar om mål, uppdrag, strategi och resurser. Normerande styrning handlar om förhållnings-sätt och vägledning för genomförande.

Organiserande styrning

Ett reglemente innehåller information om vad som är myndigheten Region Västerbottens eller organisationens ansvarsområde.

Beslutanderätten kan delegeras via en delegationsordning. Det betyder att regionstyrelsen eller annan nämnd, med utgångspunkt i reglementet, för över befogenhet att självständigt fatta beslut å nämndens vägnar i ett visst ärende eller vissa grupper av ärenden.

Om en nämnd ger en förvaltningschef inom nämndens verksamhetsområde uppdrag att fatta beslut, får nämnden överlåta åt chefen att i sin tur ge en annan anställd inom regionen uppdrag att fatta beslutet, genom att godkänna vidare-delegering.

Genom bolagsordningen visar bolagen vilka regler som gäller för dess verksamhet. Innehållet regleras av aktiebolagen.

Aktiverande styrning

Till grund för den politiska planeringen finns planeringsförutsättningar. Dokumentet ger politikerna en gemensam och faktabaserad bild av ekonomiska och verksamhetsmässiga förutsättningar för kommande år och tas fram av tjänstepersoner. Det gör att politikerna kan ta hänsyn till förändringar som påverkar verksamhet, ekonomi och befolkningens behov när de prioriterar och fördelar resurser.

Efter valet vart fjärde år beslutar politikerna i regionfullmäktige om en fyraårig regionplan. Utifrån den beslutas varje år under mandatperioden en ettårig reviderad regionplan med bud-

get så att planen följer den aktuella utvecklingen i samhället och i organisationen.

Regionplanen innehåller vision, mål och strategier, ekonomiska förutsättningar och budgetramar. Visionen uttrycker vad regionen som organisation strävar efter att uppnå och inom varje mål finns prioriterade förflyttningar för planeringsperioden. Målen riktar sig till nämnderna som i sin tur antar årliga nämndplaner med delmål för sina mest prioriterade områden. I verksamheten omsätts politiska beslut i handling. Där avgörs hur arbetet ska organiseras och drivas för att nå målen.

Enligt lag ska regionen ha god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Vårt övergripande mål är att skapa en långsiktigt hållbar ekonomi där ekonomiskt överskott tillsammans med hög måluppfyllelse i verksamheten ger invånarna tillgängliga tjänster av hög kvalitet idag och imorgon. Regionfullmäktige har beslutat om mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Alla regionmål och finansiella mål beaktas i utvärdering av god ekonomisk hushållning.

I samband med beslut om regionplan och budget fastställs investeringsplaner. Fastighetsutvecklingsplanen är tioårig men har särskilt fokus på de närmsta fyra åren.

Enligt kommunallagen har varje nämnd ett särskilt ansvar att se till att den interna kontrollen är tillräcklig. Därför tar varje nämnd fram en årlig tillsynsplan som följs upp med tillsynsrapporter.

Via uppföljningen kan regionen följa hur väl verksamheten genomför det som planerats. Det handlar också om att se om resultat blev som tänkt eller om justeringar behövs för att nå målen. När individbaserade mätetal följs upp ska konsuppladad statistik redovisas. Styrelser, nämnder och bolag ska löpande följa upp verksamhet, medarbetare och ekonomi. I samband med delårsrapport och i årsredovisningen följs målen upp. I årsredovisningen bedömer nämnden om respektive mål har uppfyllts, delvis uppfyllts eller inte uppfyllts. I delårsrapporten görs en prognos för utfallet vid årets slut, med utgångspunkt i de delmål eller indikatorer som nämnderna har beslutat om för respektive mål.

Årsredovisningen redovisar vilka resultat som regionen uppnått under året. Den ger en översikt över regionens och regionkoncernens ekonomi, verksamhet och måluppfyllelse. Den lämnas av regionstyrelsen till regionfullmäktige.

Organiserande styrning Ansvar, grunduppdrag och roller	Aktiverande styrning Mål, uppdrag, strategi och resurser	Normerande styrning Förhållningssätt och vägledning för genomförande
Reglemente	Planeringsföresättningar	Policy
Delegationsordning	Politiska planer	Riktlinjer
Bolagsordning	Strategier	Regler
	Verksamhetsplaner	Rutiner och vägledningar

Normerande styrning

Kultur i en organisation är de gemensamma värderingar, normer och beteenden som påverkar hur medarbetarna arbetar. Med utgångspunkt i den offentliga värdegrunden, medarbetarnas professionella etik och regionens övergripande uppdrag har vår önskade kultur formulerats. En framgångsrik kultur hjälper oss att förverkliga vision, strategier och mål. Kulturen blir en del i en stabil och tydlig struktur för ledning och styrning.

Fullmäktiges beslutade policyer beskriver regionens gemensamma förhållningssätt. De omfattar samtliga nämnder och alla bolag och stiftelser. Riktlinjer och rutiner används för att tydliggöra de arbetssätt som leder till önskat resultat och kvalitet inom ett specifikt område.

Ansvarsfördelning

Politikerna visar färdriktningen genom att ange vision, mål och ekonomiska ramar. De utgår från befolkningens behov, statliga uppdrag, förutsättningar i länet och landet samt lagar och förordningar.

Fullmäktige fattar beslut i övergripande och principiellt viktiga frågor som mål, budget, skattesats, taxor och avgifter. De lägger fast reglementen, bolagsordningar och ägardirektiv för att styra den regionala koncernen.

Regionstyrelsen har det övergripande ansva-

ret för verkställighet och uppföljning vilket inbegriper ledning och samordning av mål, riktlinjer, direktiv och ekonomi för styrning och kontroll av hela koncernens samlade verksamhet. Den ska ha uppsikt över övriga nämnder men även över den del av verksamheten som bedrivs i andra former, som bolag, stiftelser, kommunalförbund och gemensamma nämnder.

Stora delar av ansvaret är kopplat till uppsiktsplikten och den interna kontrollen. Regionstyrelsen rapporterar till regionfullmäktige.

Styrelser och nämnder ansvarar för att respektive verksamheter utvecklas, följer lagar och riktlinjer samt bidrar till att regionfullmäktiges uppdrag verkställs och mål uppnås. Ekonomiska ramar och mål sätts för verksamheterna och det är styrelser och nämnder som ansvarar för att verksamheterna når målen inom de ekonomiska ramarna.

Tjänstepersonsledningens uppgift är att verkställa det som politikerna beslutat. I det ingår att bereda, genomföra och utvärdera. De ansvarar för att verksamheterna tar fram planer och följer upp dem. Politiska planer är grunden i verksamhetens uppdrag.

Regionplan och budget är tillsammans med program, policydokument och andra övergripande styrdokument utgångspunkten för de uppdrag som Region Västerbottens styrelser och nämnder hanterar.

Bilden visar hur regionmålen leder mot vår gemensamma vision och att verksamheten ska bedrivas inom ramen för god ekonomisk hushållning.

Händelser av väsentlig betydelse

Lågkonjunkturen som vi befinner oss i är på väg att förbättras men kostnadsnivåerna förblir höga jämfört med tidigare perioder.

Justerad start av Cosmic

Införandet av journalsystemet Cosmic har förse-
nats på grund av leveransproblem från leveran-
tören Cambio Healthcare Systems AB. Region-
styrelsen beslutade i april 2024 att skjuta upp
driftstarten till april 2025 för att säkerställa en
säker och effektiv implementering. Fortsatta för-
seningar under hösten har lett till att planerna
ständigt justerats, vilket har påverkat program-
mets ekonomiska resultat negativt.

Förseningarna har också påverkat vårdverk-
samheten. Medarbetare som avsatts för att ut-
bilda vårdpersonal har tillfälligt återgått till sina
ordinarie arbeten. Förberedelser och utbildning
kan behöva göras om.

Avancerad medicinteknisk utveckling

Den snabba medicinska utvecklingen med allt-
mer avancerad utrustning fortsätter samtidigt
som nya effektiva metoder och läkemedel tas
fram. Utvecklingen som har stor patientnytta
innebär också ökade kostnader. Även kostna-
derna för medicinskt materiel ökar. Det beror
dels på prishöjningar, dels på kostnadsdrivande
förfinade metoder.

På bild- och funktionsmedicin har en ny me-
tod för ablation av levertumörer införts. Ablation innebär att man med hjälp av ultraljud eller datortomografi för in en nål i en tumör och bränner sönder den. Den sjuka vävnaden kan förstöras med olika energikällor, som radiofrekvens, mikrovågor, laser eller kryoterapi. Det leder till kortare vårdtider, inget behov av postoperativ intensivvård och framför allt skonsammare ingrepp för patienterna. Metoden ökar regionintäkterna och minskar behovet av remittering till andra sjukhus.

Neruo-huvud-halscentrum har startat en ny behandling, magnetkameraguidat fokuserat ultraljud. Det är en unik hjärnbehandling som beskrivs under rubriken Nedslag i verksamheten.

Reservrutiner efter cyberattack hos leverantörer

I slutet av januari drabbades två av regionens le-
verantörer av en cyberattack. Under två veckor påverkade detta it-systemet Prator som används för kommunikation och samplanering mellan

regionen och kommunala och externa vårdgi-
vare i Västerbotten. Sjukvården övergick då till reservrutiner vid exempelvis utskrivningar till kommunal vård. Det innebar merarbete och var påfrestande för vårdpersonalen. Hälso- och sjukvården har fått drygt 3 miljoner i skadestånd för störningen.

Ovanligt konfliktfylld avtalsrörelse

I april varslade Kommunal om strejk men via medling kom parterna överens och konflikten avslutades den 17 april. Strax därpå inledde Vårdförbundet blockad mot övertid, mertid och nyanställningar. Den 11 juni startade en strejk vid utvalda enheter på regionens alla tre sjukhus. Sjuksköterskor, barnmorskor, biomedicinska analytiker och röntgensjuksköterskor och dessa yrkesgrupper med specialistfunktion samt chefer berördes av stridsåtgärderna.

Region Västerbotten bedömde att delar av strejken var en samhällsfarlig stridsåtgärd. Konsekvenserna bedömdes kunna drabba barn, personer med cancer, hjärtsjukdom och andra med omfattande vårdbehov. Blockaden och strejken försvårade också sommarplaneringen.

Stridsåtgärderna upphörde då ett nytt avtal mellan Sveriges kommuner och regioner och Vårdförbundet tecknades den 28 juni.

Twist om ersättning för frysta embryon

Region Västerbottens twist med fertilitetskliniken Livio har pågått sedan 2021 och handlar om betalning för återföring av frysta embryon enligt ett tidigare avtal. Parterna är inte överens om hur avtalet ska tolkas och om behandlingen ska ingå eller inte.

Ny lagstiftning och nya taxor positivt för länstrafiken

Under året har kollektivtrafikbolagen lämnat kraftigt förbättrade prognoser bland annat som en följd av förändrad lagstiftning om reduktionsplikt, ökade biljettintäkter, minskade kostnader för drivmedel samt engångseffekter som aktieförsäljning. En del av det förbättrade resultatet beror på besparingar under året. Det är inte säkert att nästa år får samma positiva utveckling.

Norra Sveriges omställning kräver en starkt infrastruktur. I den behövs stora mängder energi, väl fungerande elnät och ett transportsystem i länet som stödjer kraftigt ökade transporter på väg och järnväg. Den positiva utvecklingen

Cosmic blir försenat.

FOTO: JOHAN GUNSÉUS

innebär större etableringar och expansion av företag runt om i länet. Fortsatta insatser behövs för att stödja en hållbar utveckling i hela länet. Detta inte minst som en följd av Northvolts utmaningar under hösten vilket påverkar många andra aktörer lokalt, regionalt och nationellt men även internationellt. Det är dock viktigt att understryka att den gröna samhällsomställningen inte handlar om en enda aktör utan omfattar hela samhället.

Ökade behov av regionala utvecklingsinsatser

Det regionala utvecklingsuppdraget är starkt beroende av samverkan med andra aktörer. Minskar deras bidrag och resurser kan det påverka

möjligheten att genomföra regionala utvecklingsinsatser. Hur Region Västerbotten prioriterar sina resurser påverkar andra aktörer.

Ett exempel är den statliga finansieringen av regional kultur inom kultursamverkansmodellen, där stat, region och kommun samfinansierar. Från och med 2024 kommer anslagen för regional kultur inte att öka, vilket tillsammans med inflation och kostnadsökningar skapar utmaningar för länets kulturverksamhet.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Risker och riskhantering ur flera perspektiv

Samhällsekonomin påverkar våra ekonomiska förutsättningar

Region Västerbottens verksamhet finansieras till största del av skatteintäkter. En försämrad konjunktur riskerar att påverka skatteunderlaget negativt vilket får stor betydelse för regionens ekonomi.

De senaste årens höga inflation och räntehöjningar har haft en åtstramande effekt på ekonomin och BNP-tillväxten. Skatteintäkterna och statsbidragen har ökat svagt i förhållande till utvecklingen av kostnaderna. Detta påverkar både regions ekonomiska resultat och förutsättningar. För att hantera detta arbetar regionen, liksom många andra, med att sänka kostnaderna. Utmaningarna är många och det behövs strategiska prioriteringar för att regionen ska få en ekonomi i balans med budget och nå god ekonomisk hushållning.

En högre efterfrågan gör att skatteunderlaget bedöms ta fart kommande år. Efter de exceptionellt svaga åren 2023 och 2024, med ett skatteunderlag som i reala termer minskat, beräknas en ovanligt stor ökning av det reala skatteunderlaget 2025. Förutom att priser stiger långsammare minskar pensionskostnaderna mycket, i stor kontrast mot de stora uppgångarna 2023 och 2024. Den starkare konjunkturen påverkar även arbetsmarknaden med stärkt produktivitet och ökat antal arbetade timmar.

Trots att förutsättningarna ser ljusare ut kommande år finns en risk att återhämtningen går långsammare. Det är alltså viktigt att följa utvecklingen och ha beredskap för snabbt förändrade förutsättningar. Den förbättrade ekonomin räcker inte för att nå regionens finansiella mål. Det är viktigt att de åtgärder som tagits fram får önskad effekt. Det är också en förutsättning för att klara finansieringen av regionens stora investeringsbehov.

Stora investeringsbehov och svagt ekonomiskt resultat utmanar

Regionen har stora investeringsbehov och långsiktiga prognoser visar att de fortsätter minst tio år framåt. De drivs av ökad digitalisering och medicinteknisk utveckling men framför allt av om- och nybyggnationer. Merparten av regio-

nens lokaler byggdes på 50-, 60- och 70-talet och behöver renoveras och anpassas för att möta kraven från framtidens hälso- och sjukvård.

I kombination med svaga ekonomiska resultat riskerar investeringsbehoven att försätta regionen i en ansträngd likviditetssituation kommande år. Det ekonomiska resultatet i verksamheten ger inte ett kassaflöde som täcker investeringsutgifterna. För att klara finansieringen krävs extern upplåning. Det medför risk för ökad låneskuld, ökade räntekostnader och i förlängningen en försämrad ekonomisk ställning.

Det krävs långsiktig planering för att säkerställa att de ekonomiska förutsättningarna är tillräckliga för att hantera kommande investeringsbehov. Långsiktighet behövs också för att ta hänsyn till verksamhetens utveckling och framtida behov. Samtidigt görs nödvändiga prioriteringar för att anpassa investeringsutgifterna till de ekonomiska förutsättningarna.

Kompetensförsörjning är den största utmaningen

Kompetensförsörjningen fortsätter att vara en av Region Västerbottens största utmaningar. Stora demografiska förändringar med en kraftig ökning av äldre leder till ökad efterfrågan på hälso- och sjukvård. Arbetslösheten i länet är lägst i landet vilket gör att hälso- och sjukvården har svårt att rekrytera olika specialistkompetenser. Genom att ta tillvara och utveckla medarbetarnas kompetens och utveckla nya arbetssätt kan kompetensutmaningen klaras. Om regionen inte lyckas kan det leda till brister i kvalitet och patientsäkerhet. Om vakanta tjänster inte kan tillsättas skapar det en högre arbetsbelastning vilket i sin tur kan leda till ökad personalomsättning.

Regionens kompetensförsörjningsstrategi för 2023–2030 och prioriterade åtgärder i regionplan och nämndplaner är viktiga i detta arbete. Trots dessa åtgärder kommer det att krävas prioriteringar i utbudet och förändrade arbetssätt.

Prioritera satsningar som bidrar till jämställdhet och minskad ojämlikhet

I tider av nedskärningar riskerar de som är mest utsatta i samhället att drabbas mest. Det kan innebära att socioekonomiska och kulturella skillnader ökar och med dem även skillnader

Stora behov av renovering och anpassning.

i livsvillkor och hälsa. Sedan 2006 har skillnaden i medellivslängd mellan grupper med olika utbildningsnivå ökat, och för kvinnor med enbart förgymnasial utbildning har medellivslängden sjunkit. Västerbotten är också bland de län i Sverige som har högst ohälsotal bland kvinnor. Det kan huvudsakligen förklaras av skillnader i arbetsmiljö mellan kvinnodominerade och mansdominerade arbetsplatser där länet har en starkt könssegregerad arbetsmarknad. Kvinnors höga ohälsotal påverkas även av obetalt hem- och omsorgsarbete och utsatthet för våld i nära relationer.

I svåra ekonomiska tider är det ännu viktigare att säkerställa att satsningar når de grupper som behöver dem bäst. Regionen behöver väga in analyser av jämställdhet och jämlikhet i de beslut som tas.

Samhällsomställningen i norr innebär nyetableringar av industrier med traditionellt mansdominerade yrken. Samtidigt står Region Västerbotten, en starkt kvinnodominerad organisation, inför stora utmaningar med kompetensförsörjning. Kompetensförsörjningen för både industrin och regionen behöver genomsyras av jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv för att bredda rekryteringsunderlaget och vara attraktiva arbetsgivare för alla. Det är avgörande för att inte riskera att förstärka begränsande normer kopplat till kön, klass och etnicitet.

Trots att nedskärningar ofta drabbar dem som har störst behov är risken stor att detta inte uppmärksammas och därmed bidrar till ökad ojämlikhet. Det krävs jämlikhetsanalyser som visar vilka grupper som drabbas och vad det innebär i relation till regionens mål om jämställdhet och jämlikhet.

Höga sjukskrivningstal i kvinnodominerade yrken inom vård och omsorg innebär lidande för de drabbade kvinnorna, samhällsekonomiska utmaningar och svårigheter att bemanna regionens verksamheter. Regionen behöver arbeta systematiskt för att skapa goda arbetsförhållanden med låga sjuktal.

Under 2024 beslutades en ny strategi för jämställdhet och jämlikhet och en ny strategi för folkhälsa och funktionsrätt. Strategiernas prioriterade insatser fokuserar på att minska socioekonomiska skillnader i hälsa, att säkerställa att regionens stödsystem kan identifiera ojämställdhet och ojämlikhet, att utveckla regionens arbete med jämställt föräldraskap samt att säkerställa en jämställd och jämlik vårdkedja vid utsatthet för våld i nära relationer. Att säkerställa en god arbetsmiljö för att minska sjukskrivningar är ytterligare ett prioriterat område.

Ansträngt läge inom hälso- och sjukvården

Sjukvården upplever att efterfrågan på vård har ökat efter pandemin, samtidigt som det har varit brist på personal. Det har lett till färre vårdplatser, överbeläggningar och utlokalisering av patienter. Sjukvården, inklusive tandvården, har haft ett år med stora utmaningar.

Överbeläggningar och utlokaliseringar av patienter ökar risken för vårdskador betydligt. Det beror på att det inte alltid finns tillräcklig kapacitet och kompetens för att möta patientens behov.

Överbeläggningar och utlokaliseringar kan förebyggas genom att arbeta strategiskt.

Regionvårdsavtalet sägs upp

Norrlands universitetssjukhus ger högspecialiserad vård inom norra sjukvårdsregionen, länssjukvård till västerbottningarna och länsdelssjukvård i Umeå med omnejd. Universitetssjukvården är betydligt mer kostnadsdrivande än vanlig sjukvård. Den medicinska utvecklingen med nya behandlingsformer är snabb och kräver ofta både mer personal och medicintekniska investeringar. Det är kostnadskrävande. Brist på vårdplatser och operationsresurser riskerar tränga undan den högspecialiserade vården och forskningen vid universitetssjukhuset.

Genom Norra sjukvårdsregionförbundet träffas avtal om högspecialiserad vård vid Norrlands universitetssjukhus och andra universitetssjukhus. Region Västerbotten har under 2024 kartlagt nuvarande regionvårdsavtal. Det handlar om att få en rättvisande ekonomisk bild för den högspecialiserade vården i norra sjukvårdsregionen, med hänsyn till det som påverkar den ekonomiska situationen för både Norrlands universitetssjukhus och länsdelssjukhusen.

Det är därför avtalet har sagts upp för att kunna omförhandlas till 2027.

Nu krävs ökad beredskap

Den säkerhetspolitiska utvecklingen i världen och i vårt närområde visar på vikten av att både arbeta förebyggande och kunna hantera hot och allvarliga händelser när de inträffar. Regionen behöver stärka sin förmåga till robusthet och flexibilitet inom informationssäkerhet, civil beredskap, säkerhetsskydd, verksamhetsskydd, brandskydd och välfärdsbrottslighet.

Bristande proaktivitet inom området kan få allvarliga konsekvenser vid en allvarlig händelse. Genom att förebygga kan vi minska konsekvenserna och även förhindra incidenter. Konsekvenser skulle kunna leda till stor påverkan på vår samhällsviktiga verksamhet och kostsam incidenthantering eller viten.

*Regionen
behöver väga
in analyser av
jämställdhet
och jämlikhet i
beslut som tas.*

Digitalisering och AI utvecklar regionen.

Etablerade strukturer och förebyggande och förberedande arbete påverkar hur väl organisationen klarar sig när något faktiskt inträffar, men resultatet beror också på medarbetarnas förmåga att agera. Därför genomförs bland annat löpande utbildningar samt kontinuitetsplanering i verksamheterna. Detta för att både minska risken att drabbas av incidenter och för att kunna upprätthålla samhällsviktig verksamhet. Ett annat exempel är att utveckla krav och utformning av avtal vid upphandling. När vi ställer rätt krav initialt minskar risker och konsekvenser för beredskap, välfärdsbrottslighet och informations-säkerhet.

Utveckling genom digitalisering och AI

Digitalisering och AI bidrar till innovation och utveckling i hela regionen. Den ger möjlighet att förbättra tjänsters och verksamheters effektivitet, kvalitet och tillgänglighet samtidigt som de medför nya utmaningar och risker som måste hanteras på ett ansvarsfullt och etiskt sätt. Utvecklingen ställer krav på regionens krisberedskap, säkerhet och integritet. Särskilt inom hälso- och sjukvården kan en cyberattack, dataintrång, tekniska fel eller systemavbrott få allvarliga konsekvenser.

Det kan leda till att känslig information röjs, bruten sekretess, skadat förtroende, juridiska konsekvenser och ekonomiska förluster. Det

finns också etiska dilemman kring AI-användning som kan påverka människors liv, rättigheter och värderingar.

För att förebygga och hantera risker har regionen tydliggjort ägandeskap av data, följt upp regelverk, bibehållen datasekretess, strukturer för förvaltning samt utbildat i användning av AI.

Minska påverkan på klimat och miljö

Klimatförändringar är ett av de största hoten mot vår planet och utsläppen av växthusgaser måste minska. Hälso- och sjukvården har en viktig roll i att hantera de utmaningar som klimatförändringar medför.

Till följd av klimatförändringar kan extremväder som värmeböljor och skyfall förekomma oftare, vilket påverkar befolkningens hälsa och ställer höga krav på hur vården hanterar både patienter och läkemedel. Regionen behöver därför kunskap och beredskap för att anpassa sig till ett förändrat klimat men även ställa om till ett mer hållbart arbete.

Region Västerbotten minskar klimatpåverkan från till exempel inköp av varor och tjänster, transporter och fastigheter, men mycket finns kvar att göra. Anpassningen och beredskapen för att hantera ett förändrat klimat fortsätter med att bland annat säkerställa robusta byggnader och tillgång till nödvändiga resurser samt att hantera förändrade patientflöden.

FOTO: JOHAN GUNSÉUS

Stärk infrastruktur och kollektivtrafik

Framtida behov av investeringar för att upprätthålla Norrtågs fordonsflotta och möta Norrbottenabans behov, kräver ökad regional medfinansiering. Tågvisionen Norrtåg 2040 visar en samsyn inför de förändringar som planeras och som förutsätter större investeringar i infrastruktur. Det innebär att inköp av fordon kan behöva arbetas in i regionens investeringsplan i god tid, för 2026 och framåt.

Det finns osäkerhet om hur ekonomin för den regionala kollektivtrafiken kommer att utvecklas under 2025. Händelser i omvärlden, beslut utanför Region Västerbotten och förändringar i resandet påverkar. Hur stor medfinansieringen från Trafikverket blir för busstrafik, flygtransfer och tågtrafik i norra Sverige efter 2025 är osäkert.

Region Västerbotten har som regionalt utvecklingsansvar ett tydligt uppdrag att bidra till länets förutsättningar att möta behovet av en stärkt och robust infrastruktur. Den samhällsomställning som pågår i norra Sverige innebär att regionens stöd för att stärka kapaciteten är än mer efterfrågat.

Finansiella risker och riskhantering

Ränterisk

Ett förändrat ränteläge kan påverka räntekostnaderna för nuvarande och framtida finansiering negativt. Det kallas ränterisk.

Den 31 december 2024 uppgick regionens totala lån till 2 570 miljoner kronor vilket är en ökning med 350 miljoner kronor jämfört med föregående år. Ökningen förklaras av ett svagare ekonomiskt resultat än planerat i kombination med höga utgifter för investeringar. Kassaflödet från den löpande verksamheten är alltså inte tillräckligt för att finansiera investeringsutgifterna fullt ut.

Vid utgången av 2024 var den genomsnittliga räntebindningstiden för regionens lån 1,73 år och den genomsnittliga räntan 2,77 procent.

För att begränsa ränterisken har lånens förfall spridits i tid. Målet är att den genomsnittliga kapital- och räntebindningstiden ska vara två år men tillåtet intervall är mellan ett och tre år. Regionens samtliga lån är upptagna hos Kommuninvest och har fast ränta.

Finansieringsrisk

Med finansieringsrisk menas risken att inte få ny finansiering, att befintliga lån inte kan ersättas med nya, eller att de bara kan lånas upp till kraftigt ökade kostnader.

Region Västerbotten har begränsat den ris-

ken främst genom att lånens förfall har spridits över tid. Regionen är dessutom sedan flera år tillbaka medlem i Kommuninvest i Sverige AB och kan låna där. Regionen har också en beviljad checkkredit på 300 miljoner kronor för att hantera tillfälliga behov.

Kredit- och likviditetsrisk

Kreditrisk innebär risken att inte få tillbaka placerat belopp och ränta av låntagaren. Med likviditetsrisk menas risken att placeringen inte går att sälja.

Regionen placerar medel enligt en beslutad finanspolicy. Kreditrisken minskas genom att begränsa hur mycket som får placeras i olika typer av räntebärande värdepapper. Likviditetsrisken minskas genom att köpa värdepapper från flera olika motparter samt begränsa handeln med värdepapper som inte är börsnoterade.

Marknadsvärdesrisk i finansiella placeringar

Enligt finanspolicyn ska placeringar i pensionsmedelsportföljen över tid fördelas på 60 procent aktier och 40 procent räntor. Fördelningen är regionens normalportfölj och bedöms nödvändig för att nå målet om full finansiering av pensionsåtagandet till 2040.

Att investera i riskfyllda tillgångar som aktiefonder innebär en marknadsvärdesrisk eftersom värdet på pensionsportföljen kan falla. För att hantera risken kan taktiska avvikelser från normalportföljen göras. Till exempel kan, inom givna ramar, aktiefonder säljas till förmån för räntefonder under turbulenta perioder.

Placeringar görs i fonder och värdepapper som står under Finansinspektionens tillsyn eller motsvarande tillsyn i annat land. Den 31 december 2024 bestod Region Västerbottens finansiella placeringar i pensionsmedelsportföljen av 62,1 procent aktiefonder och 37,9 procent räntebärande värdepapper. Det sammanlagda värdet var 6 295 miljoner kronor.

Valutarisk

Att handla med värdepapper i en annan valuta innebär en valutarisk. Valutakursernas svängningar påverkar värdet av regionens värdepapper. Med valutarisk menas risken att resultat- och balansräkning eller kassaflöde påverkas negativt av förändrade valutakurser. Region Västerbotten har inga lån i utländsk valuta men en valutarisk finns inom pensionsmedelsportföljen. För aktier är valutarisk en naturlig del av placeringen i annat land och valutasäkras inte. Rän-teplaceringar ska alltid valutasäkras.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska en region ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Regionfullmäktige beslutar om finansiella mål och mål för verksamheten som har betydelse för god ekonomisk hushållning. I bedömningen om Region Västerbotten når kravet tas målnöjdhetsmålen för både de verksamhetsmässiga och finansiella målen med.

Av de sju regionmålen är bedömningen att ett mål helt uppfylls och sex delvis uppfylls. Målnöjdhetsmålen är störst inom stärkt forskning, utbildning och innovation. Flera regionmål är nära att ses som helt uppfyllda och sammantaget bedöms målnöjdhetsmålen av verksamhetsmålen vara blandad med flera positiva resultat samtidigt som det finns stora utmaningar.

Inget av de tre finansiella målen för resultat, soliditet och skuldsättning uppfylls. Verksamheten hade under 2024 högre kostnadsnivå än budgeterat och det vägdes inte upp av motsvarande öknings för skatter och generella statsbidrag. Verksamhetens resultat är svagare än planerat och medför även en minskad självfinansiering av investeringar. Därmed ökade skuldsättningen och soliditeten blev lägre.

Den samlade bedömningen är att Region Västerbotten under 2024 inte når upp till de fastställda målen för god ekonomisk hushållning.

Bedömning av mål

I regionplanen har fullmäktige riktat regionmål till nämnderna som i sin tur omsatt dem till delmål och indikatorer. Årsredovisningen är en uppföljning av resultat efter december månad och en bedömning av målnöjdhetsmålen vid året slut.

Målnöjdhetsmålen för hela regionen är en helhetsbedömning som bygger på nämndernas egna bedömningar av delmål och indikatorer.

Regionmål

Mål 1. Trygga uppväxtvillkor

▲ Målet uppfylls delvis

- Nämnderna har tillsammans antagit sju delmål mot mål 1. Nämnderna bedömer att tre av delmålen helt uppfylls och fyra delvis uppfylls.
- Nämnderna har som underlag för bedömning av delmålen antagit 13 indikatorer. Sju av dessa uppfylls, tre uppfylls delvis och tre uppfylls inte.

Cirka 70 procent av barnen triageras från kontaktcenter till primärvården, och den siffran har varit konstant över tid. En stor del av de barn som remitteras vidare till barn- och ungdomspsykiatri har misstänkt neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Införandet av vård på två vårdnivåer kan leda till färre remisser från hälso-centralerna och ökad samverkan mellan primärvården och barn- och ungdomspsykiatri. HLT-teamens arbete är också viktigt för tidiga och gemensamma insatser för barn och unga. HLT står för hälsa, lärande och trygghet och är en modell för samarbete mellan regionen och kommuner i länet.

Alla basenheter har barnrättsombud i verksamheten. Under 2024 har kompetensgruppen

Regionmål	Bedömning
Mål 1. Trygga uppväxtvillkor	▲ Målet uppfylls delvis
Mål 2. Goda levnadsvillkor	▲ Målet uppfylls delvis
Mål 3. Ett attraktivt och hållbart Västerbotten	▲ Målet uppfylls delvis
Mål 4. Tillgänglig vård med god kvalitet och kontinuitet	▲ Målet uppfylls delvis
Mål 5. Goda arbetsplatser och attraktiva arbetsgivare	▲ Målet uppfylls delvis
Mål 6. En hållbar miljö- och klimatregion	▲ Målet uppfylls delvis
Mål 7. Stärkt forskning, utbildning och innovation	● Målet uppfylls helt

Finansiella mål	Bedömning
Resultatmål	■ Målet uppfylls inte
Soliditetsmål	■ Målet uppfylls inte
Skuldsättningsmål	■ Målet uppfylls inte

Bedömning av mål
● Målet uppfylls helt
▲ Målet uppfylls delvis
■ Målet uppfylls inte

Kriterier för bedömning av indikatorer		
	Målvärdet för indikatorn uppfylls helt	100 procent av målvärde
	Målvärdet för indikatorn uppfylls delvis	80–99 procent av målvärde
	Målvärdet för indikatorn uppfylls inte	Under 80 procent av målvärde

för barnrätt erbjudit utbildningar om hälso- och sjukvårdens skyldighet att anmäla vid misstanke eller vetskap om barn som far illa. Fler verksamheter har nu barnrättsfrågorna på ledningsgruppernas dagordning, och fler chefer har tagit del av utbildningen i barnrätt för chefer.

Patientnöjdhetenkäter inom barn- och ungdomspsykiatri, projektet Hälsa tillsammans inom tandvården, och förbättrade rutiner inom Habiliteringscentrum och Neuro-huvud-halscentrum är exempel på arbete med barnets delaktighet.

Antalet registreringar av barn under 18 år där en vuxen närstående är patient har ökat med 2 600 jämfört med 2023. Insatser för att stärka kunskapen om vikten av att uppmärksamma barn som anhöriga, inklusive utbildningar och samarbeten, förbättrar primärvårdens arbete med barn till svårt sjuka föräldrar. Barnrättsombud, rehabiliteringskoordinatorer samt alla medarbetare och politiker i regionen har haft möjlighet att gå utbildningarna.

Den regionala kulturverksamheten har stärkt och säkerställt tillgången till kultur för barn och unga i länet under året. Detta har skett genom initiativ som Film i Västerbotten, Regionbibliotek Västerbotten och funktionen för offentlig konst. Samtidigt har verksamheten stött på flera utmaningar, främst på grund av otillräckligt stöd inom it, upphandling och ekonomi, vilket har lett till att vissa viktiga analysarbeten har fått prioriteras ned.

Ambitionen att systematiskt beakta barn- och ungdomsperspektiv när man tar fram planer, strategier och agendor inom det regionala utvecklingsuppdraget har inte nåtts fullt ut på grund av begränsade resurser. Flera aktiviteter har genomförts som bidrar till det fortsatta arbetet, inklusive utbildning av barnrättsombud och undersökningar för att inhämta barns och ungas perspektiv. Fortsatta insatser och diskussioner planeras för 2025 för att utveckla former för att systematiskt beakta barn- och ungdomsperspektiv.

Översyn av styrande dokument och utbildning för att stärka barnrättsperspektivet inom regionstyrelsens verksamheter har gått enligt plan. Nya styrande dokument har tagits fram och nu börjar arbete med utbildningar i Lärande region.

Mål 2. Goda levnadsvillkor

▲ Målet uppfylls delvis

- Nämnderna har tillsammans antagit 13 delmål mot mål 2. Nämnderna bedömer att tre av delmålen helt uppfylls, åtta delvis uppfylls och två inte uppfylls.

- Nämnderna har som underlag för bedömning av delmålen antagit 26 indikatorer. Tolv av dessa uppfylls, tre uppfylls delvis och elva uppfylls inte.

Västerbottens hälsoundersökningar som omfattar alla 40-, 50- och 60-åringar har ökat från 28 till 31 procent mellan 2023 och 2024, vilket innebär att 3 194 kompletta undersökningar är genomförda under året. Trots utmaningar som vårdstrejken och personalbrist har flera hälsofrämjande åtgärder förbättrats som HLT-teamens arbete och förskrivning av fysisk aktivitet på recept. Det finns dock fortsatt behov av förbättringar och uppföljning, särskilt inom tandvården och registreringen av fallskador.

Den egna verksamhetens förmåga till civil beredskap, med målet att uppnå en förstärkt förmåga 2027, har inte skett i önskad takt. Därför ser man över nödvändiga åtgärder för att säkerställa utvecklingen framöver. Färre medarbetare har registrerat att de genomgått introduktionsutbildning än målet, men det finns ett mörkertal eftersom utbildningar i grupp inte registreras korrekt. För att stärka civil beredskap har flera aktiviteter och insatser genomförts eller initierats under året, som utbildningar i cybersäkerhet och informationssäkerhet och arbete med kontinuitetshandling och krisberedskapsplaner.

De tre länsdelarna arbetar tillsammans med sina kommuner för att utveckla samägande av hälso-, vård- och omsorgsinsatser med fokus på effektiva system. Trots utmaningar och kapacitetsproblem har flera projekt förbättrat vården och omsorgen som mobila arbetssätt, digitala hembesök och gemensamma vård- och omsorgslösningar. Arbetet fortsätter under 2025 för att ytterligare stärka samarbetet och effektiviteten.

Endast 39 procent av basenheterna inom hälso- och sjukvården frågar om våldsutsatthet och dokumenterar enligt regionens riktlinjer. Sjukhusvården dokumenterar fler fall av våldsutsatthet jämfört med primärvården. Det finns osäkerhet i data på grund av skillnader i dokumentationsmetoder, men alla verksamheter har arbetat med rutiner och att höja kunskapen för att förbättra arbetet med att identifiera och dokumentera våldsutsatthet.

De regionalt finansierade kulturverksamheterna i regionens kommuner följs genom antalet aktiviteter som registreras i kulturdatabasen. Under 2023 genomfördes 2 133 aktiviteter, varav 44,7 procent var riktade mot barn och unga. Trots en nedgång i antalet besökare har flera insatser och projekt genomförts för att stödja kultur, inklusive filmproduktioner och samiskt kul-

31 %

av Västerbottens
hälsoundersökningar
genomförs.

*Tandvården har
basutbud på
1177.se.*

556

organisationer
lär mer om
digitalisering.

tur- och samfundsliv. Kompetensutveckling och initiativ för att stärka nätverk har också haft en positiv inverkan.

Samtliga kommuner i länet har under året informerats vid möten eller konferenser om arbetssättet mellan kommunala LSS-boenden och Västerbottens hälsoundersökningar samt om hur folkhälsoenheten kan bidra till att utbilda kommunernas personal för att erbjuda dessa hälsoundersökningar inom kommunala boenden.

Mål 3. Ett attraktivt och hållbart Västerbotten

▲ Målet uppfylls delvis

- Nämnderna har tillsammans antagit 15 delmål mot mål 3. Nämnderna bedömer att sju av delmålen helt uppfylls, sex delvis uppfylls och två inte uppfylls.
- Nämnderna har som underlag för bedömning av delmålen antagit 40 indikatorer. 25 av dessa uppfylls, tre uppfylls delvis och tolv uppfylls inte.

En halvtidsutvärdering av samverkan mellan Region Västerbotten och länets kommuner har genomförts. Resultatet kommer att användas för att utveckla samverkan utifrån parternas behov och förutsättningar. Fortsatta insatser för att förbättra kommunikationen och tillgänglighet till information om samverkan planeras för 2025.

Totalt 141 miljoner kronor har beviljats till företag och projekt under 2024, men andelen kvinnor som tar del av företagsstöd ligger under målet och har minskat jämfört med föregående år. Insatser för att nå fler kvinnor pågår och kommer att fortsätta. Samtliga beviljade projekt använder ännu inte mångfald, jämställdhet samt miljö och klimat som verktyg, vilket är ett utvecklingsområde för kommande år.

Strukturer utvecklas för att främja länets export, etableringar, internationella investeringar och ekonomisk transformation genom smart specialisering. Dessa har knutits närmare näringslivet, vilket upplevs gynnsamt. Arbetet med smart specialisering har prioriterats mot informationsinsatser och spridning av metod och möjligheter. En sammanhållen agenda för arbetet planeras att sammanställas under 2025.

Fastställandet av det nya regionala trafikförsörjningsprogrammet för Västerbotten 2025–2031 har försenats och sker vid regionfullmäktiges första sammanträde 2025. Insatser för att förbättra tillgängligheten inom regional kollektivtrafik och att revidera krisberedskapsplanen för kollektivtrafiken pågår och kommer att fortsätta under 2025.

Förarbetet inför revideringen av de nationella och regionala planerna för transportinfrastruktur

har intensifierats under hösten 2024. Regeringen har lämnat över infrastrukturpropositionen till riksdagen, vilket innebär en ökning av budgetramarna med 27 procent. Nästa steg är att Trafikverket får direktiv att revidera planerna. Region Västerbotten har deltagit i en hearing för att lyfta viktiga infrastrukturåtgärder, och två positioner har tagits fram inom Europaforum norra Sverige för att synliggöra norra Sveriges behov och förutsättningar. Ett nätverk för kommunernas infrastrukturplanerare har också bildats.

Region Västerbotten Turism har utvecklat samarbeten med olika aktörer och projekt, vilket har resulterat i resurser i form av finansiering och personal. Strategier för att synliggöra Västerbotten som en attraktiv plats har tydliggjorts.

Utvecklingsarbetet för strategisk analys, planering och uppföljning har utförts enligt plan. Uppföljningsrapporten Resultat Västerbotten publicerades för första gången för 2023 och är en del i att följa upp den regionala utvecklingsstrategin. Rapporten ska vara en lättillgänglig beskrivning för dem som arbetar med utveckling av länet och för en intresserad allmänhet.

Totalt 556 organisationer har under året deltagit i aktiviteter för att stärka kapaciteten och förmågan att ta tillvara digitaliseringens möjligheter. Aktiviteterna har gjorts möjliga av projekt som Digitala Västerbotten i samverkan, Digital omställning Västerbottens industrier och Mötesplats Digitala Västerbotten. En modell för att mäta och bedöma basnivån för digitalisering mellan kommunerna i länet har också utvecklats och kommer att justeras och testas under första kvartalet 2025.

De stora etableringarna och investeringarna i regionen kräver kompetens för att möta ett samhälle i snabb förändring. Både offentlig och privat sektor står inför utmaningar som åldrande befolkning och pensionsavgångar, vilket kräver beredskap och flexibel utbildning för att klara omställningen genom livslångt lärande. Region Västerbotten spelar en central roll i att samordna samverkansplattformar och aktiviteter för att stödja utbildning och kompetensförsörjning i länet.

Västerbotten fortsätter att vara en föregångare i omställning genom att arrangera och delta i olika evenemang och mötesplatser som främjar nätverk, lärande och erfarenhetsutbyte. Det stärker digital utveckling, ökar jämlikhet och ger ny kunskap om digitaliseringens möjligheter och utmaningar. En viktig grund för dessa insatser är den beslutade påverkansagendan för perioden 2022–2026.

Målsättningen att medarbetare ska gå utbild-

ning om nationella minoriteters rättigheter verkar inte nås, men det kan bero på att mätningen av hur många som gått webbutbildningarna kan vara missvisande.

Ett nytt medarbetarerbjudande med nya verktyg, manualer och utbildningar som stöd för både HR-partner och verksamheterna har tagits fram. Dessutom har regionen sedan februari kommunicerat hälsa, vård och utveckling i ett gemensamt koncept för sociala medier för att visa helheten i sitt uppdrag. Arbetsformerna för samarbete och planering med verksamhetsföreträdare utvecklas kontinuerligt med fokusområden inför 2025.

Mål 4. Tillgänglig vård med god kvalitet och kontinuitet

▲ Målet uppfylls delvis

- Nämnderna har tillsammans antagit tolv delmål mot mål 4. Nämnderna bedömer att nio av delmålen helt uppfylls och tre delvis uppfylls.
- Nämnderna har som underlag för bedömning av delmålen antagit 20 indikatorer. 14 av dessa uppfylls, fem uppfylls delvis och en uppfylls inte.

Alla basenheter som berörs arbetar med nivåstrukturer för att tydliggöra vilken vård eller diagnostik som ska bedrivas vid respektive sjukhus. Nivåstrukturer är en kontinuerlig process som ständigt behöver utvärderas och anpassas till förändrade förutsättningar.

Andelen brukare som får habiliteringsplan för insatser, fast vårdkontakt och tid för nästa steg inom tre månader från beslut ligger stabilt, trots en liten sänkning tertial 2. Vård- och omsorgskollen följer upp vården genom att fråga patienten om dennes upplevelse av trygghet, kontinuitet, delaktighet, tillgänglighet och samordning. 2024 års mätning påverkades av inloggningsproblem och hög arbetsbelastning. Primärvården har stärkt den fasta vårdkontaktens roll, vilket har lett till bättre teamwork, ökad tillgänglighet och kontinuitet för patienterna.

Samordnad individuell plan används fortfarande i stor utsträckning för avstämning mellan vårdkontakter. Hälso- och sjukvårdsledningen har beslutat att ta fram ett kunskapsstöd i personcentrerat förhållningssätt, arbetssätt och dokumentation.

Ett strategiskt samarbete har inletts mellan hälso- och sjukvårdsledningen och lednings-

FOTO: JOHAN GUNSÉUS

gruppen för Digitalisering och service för att öka tillgängligheten genom användarvänliga digitala tjänster. Målet är att balansera teknikutveckling med vårdens förutsättningar för att breddinföra teknik och förändra arbetssätt, vilket ska leda till ökad tillgänglighet för invånarna. Fokus ligger på att de digitala tjänsterna ska vara användarvänliga ur ett invånarperspektiv och att den digitala miljön ska vara enhetlig oavsett klinik.

Metoden för att genomlysna komplexa vårdflöden har utvecklats för att göra dem smidigare för patienterna. Utvecklingen av flödet Äldre patienter med oklar diagnos på Norrlands universitetssjukhus fortsätter under 2025, med en utvärdering planerad efter sommaren. Införandet av journalsystemet Cosmic kan dock innebära en viss risk för förseningar.

För att utveckla och förankra arbetssätt för digitala kallelser med tillhörande patientinformation kopplade till 1177, har en checklista tagits fram. Den ska vårdenheterna använda vid sin översyn av kallelsebilagor inför införandet av Cosmic.

För att förbättra tillgänglighet och delaktighet genom användarvänliga digitala tjänster har fokus legat på att öka användningen av det utbud som redan finns, med utbudskatalogen som en central källa. Den fungerar som ett skyltfönster för vårdens tillgång till objekt och tjänster. Användningen av digitala plattformar för möten har stabiliserats sedan 2022, vilket kan bero på en kombination av återgång till kontoret och förändrade arbetssätt efter pandemin.

Utvecklingsportföljens fokus för 2024 var att uppnå finansiella effekter och frigjord tid. Trots att finansiella nyttor på 21 miljoner kronor redovisades, vilket är under målsättningen, beror avvikelserna på att initiativet Externa beställningar och svar inte har kunnat värderas och att en större andel av effekten har redovisats som tidsbesparingar istället för finansiell nytta. Initiativen Flexibel arbetsplats och Intelligent automation har dock rapporterat enligt mål.

Mål 5. Goda arbetsplatser och attraktiva arbetsgivare

▲ Målet uppfylls delvis

- Nämnderna har tillsammans antagit tio delmål mot mål 5. Nämnderna bedömer att fem av delmålen helt uppfylls och fem delvis uppfylls.
- Nämnderna har som underlag för bedömning av delmålen antagit 22 indikatorer. 13 av dessa uppfylls, sju uppfylls delvis och två uppfylls inte.

Många verksamheter har stärkt det systematiska

arbetsmiljöarbetet under 2024. Trots att målet om ett hållbart medarbetarengagemang ännu inte helt har uppnåtts, ligger det stabilt på samma nivå som under 2023. Fler olycksfall och arbetsskador har anmälts, vilket kan tyda på ökad medvetenhet om arbetsmiljörisker. Det är dock en utmaning att sätta mål och utvärdera indikatorer, eftersom ökningen kan bero på både ökad benägenhet att rapportera och fler faktiska tillbud och skador. En viktig observation är att 51 procent av de rapporterade tillbudena har en registrerad åtgärd i systemet. Verksamheterna har påmint och uppmanat medarbetare att rapportera tillbud och arbetsskador, och denna rapportering följs löpande upp.

Det systematiska arbetsmiljöarbetet behöver ständigt utvecklas. Handlingsplanen för att säkerställa ett systematiskt hälsofrämjande arbetsmiljöarbete har tagits fram av en partsgemensam arbetsgrupp. Målet är att ett arbetssätt ska ha implementerats vid slutet av 2027. Under 2025 kommer det att utformas och pilottestas. Det systematiska arbetsmiljöarbetet inkluderar även utveckling av digital arbetsmiljö och chefers arbetsmiljö.

Region Västerbotten har strävat efter att minska kostnaderna för inhyrd personal under året. Målet var att minska kostnaderna till 4 procent och även om det målet inte nåddes, låg nivån på 4,13 procent vid årsskiftet. Totalt minskade kostnaderna med 6 procent vilket motsvarar 17 miljoner kronor. Den största minskningen skedde inom primärvården, där kostnaderna för läkare och sjuksköterskor minskade med 18 miljoner kronor, motsvarande en nedgång på 12 procent.

Att minska beroendet av hyrpersonal har varit särskilt utmanande inom primärvården i Skellefteå och delar av södra Lappland, medan situationen inom sjukhusvården generellt är bättre. Bland positiva exempel på minskat hyrberoende finns hälsocentraler i Skellefteå som har anställt fler fasta läkare, ambulansverksamheten som nu är fri från inhyrd personal och psykiatri i Skellefteå som har vänt trenden och nu har fler fast anställda läkare. Insatser som fler ST-tjänster och lönesatsningar för vårdnära personal och yrkesgrupper med högt hyrberoende stärker regionens konkurrenskraft och minskar behovet av inhyrd personal.

Arbetet med att stärka chefers förutsättningar har fortsatt och intensifierats under 2024. Ett antal workshops har genomförts, och åtgärder har prioriterats och konkretiserats i en handlingsplan som fastställts av regiondirektören. Konkreta åtgärder inkluderar chefsfrukos-

6 %

lägre kostnader för hyrpersonal.

Satsningar på fler ST-tjänster.

tar, utbildning i förändringsledning, översyn av delegationsordningar och struktur för ledningsgruppsutveckling. Trots att det har gjorts insatser för att förbättra situationen har chefernas förutsättningar att leda försämrats. Detta på grund av neddragning av administrativ personal inom hälso- och sjukvården. För att stärka kompetensen inom förändring och omställning har alla chefer samlats under en ledardag.

Resultatet i medarbetarundersökningen om hållbart medarbetarengagemang för chefer ligger stabilt över tid och når nästan målvärdet.

För att stärka den önskade kulturen har man identifierat fokusområden, tagit fram prioriterade aktiviteter och utvecklat material. En målbild för arbetet 2025 har fastställts för fortsatt utveckling.

Mål 6. En hållbar miljö- och klimatregion

▲ Målet uppfylls delvis

- Nämnderna har tillsammans antagit nio delmål mot mål 6. Nämnderna bedömer att tre av delmålen helt uppfylls och sex delvis uppfylls.
- Nämnderna har som underlag för bedömning av delmålen antagit 22 indikatorer. 13 av dessa uppfylls, två uppfylls delvis och sju uppfylls inte.

Det finns ett utvecklat samarbete med aktörer i området för att minska energianvändning och klimatpåverkan, exempelvis genom att skapa en marknadsplats för energibehov tillsammans med Umeå energi. Trots att det blir svårare att minska mängden köpt energi nås målet. Det finns också en positiv trend i att minska antalet kvadratmeter enligt lokalförsörjningsplanen och antalet prioriterade upphandlingar med miljökrav blir fler.

Förskrivning av miljöbelastande läkemedel har minskat något. Många verksamheter har gått regionens miljöutbildning, som inkluderar information om läkemedels påverkan på miljön. Verksamheterna har samarbetat med och utbildats av läkemedelscentrum. Rutiner för avfallshantering har följts upp och utbildning genomförts.

Alla rapporterade verksamheter har identifierat och implementerat åtgärder för att förbättra sina processer och minska förbrukningen av material. Exempel på det är förlängda intervall för byte av flushset och infusionsset inom intensivvården, etablering av ett gemensamt förråd av förbrukningsmateriel för slutenvårdsenheter på Neuro-huvud-halscentrum, ökad användning av laserbehandling av svårläkta sår inom primärvården i Skellefteå och gemensamma beställningar och förråd av sjukvårdsmateriel i södra Lappland. Dessutom ska en materialsamord-

nare tillsättas inom tandvården, en arbetsgrupp kartlägger nuläget av hur folktandvården använder förbrukningsmedel och samarbetet med inköps- och upphandlingsavdelningen ska effektivisera och kvalitetssäkra inköpsprocessen.

Region Västerbotten är med i nätverk kring regionala livsmedelsstrategier för att öka produktionen av och efterfrågan på livsmedel från Västerbotten. Genom det har regionen tagit fram och uppdaterat indikatorer för den regionala livsmedelsstrategin. Ett arbete med att uppdatera livsmedelsstatistik har pågått under 2024 och är nästan slutfört. Tematiska träffar och samarbete med olika aktörer effektiviserar och kvalitetssäkrar insatserna. Ett mångårigt partnerskap med Länsstyrelsen Västerbotten samt samarbete med LRF Västerbotten har bidragit till detta arbete. En gemensam livsmedelskonferens planeras för 2025.

Regionen har arbetat nära Länsstyrelsen Västerbotten och andra aktörer med energifrågor. En slutrapport om en regional drivmedelsstrategi har överlämnats, och arbetet med energiagendan har fokuserat på samverkansplattformen Freia, som samlar aktörer inom energiområdet i länet. Den inkluderar även vätagasaktörer och möjliggör både specifika och bredare utbyten och påverkansmöjligheter. Regionen har också deltagit i flera nätverk och samarbetsytur, arrangerat kunskapshöjande aktiviteter och fått positiva besked på flera projektansökningar. Arbetet stödjer den vidare utvecklingen av fossilfri energi och energiinfrastuktur i länet.

Region Västerbotten har varit engagerad i nätverk och samarbetsytur om cirkulär ekonomi, grön omställning och hållbar resurshushållning under 2024. Trots vissa utmaningar med deltagande i specifika nätverk, har regionen visat högt engagemang och deltagit i flera viktiga forum och workshops. Regionen har också varit representerad i styrelsen för Vindelälvens biosfärsområde och engagerat sig i konsortiet Bioimpact. Arbetet inom Europaforum norra Sverige har fortsatt fokus på skogsfrågor och bioekonomisk tillväxt. Dessutom har regionen varit aktiv i nätverk kring återbruk och cirkulärt byggande samt arbetat med en sammanslagning av skogsprogrammet tillsammans med andra regioner. Det finns fortsatta utvecklingsmöjligheter och aktiviteter planerade för 2025 och framöver.

Freia samlar aktörer inom energiområdet.

Mål 7. Stärkt forskning, utbildning och innovation

● Målet uppfylls helt

- Nämnderna har tillsammans antagit fem delmål mot mål 7. Nämnderna bedömer att fyra av delmålen helt uppfylls och ett delvis uppfylls.
- Nämnderna har som underlag för bedömning av delmålen antagit elva indikatorer. Tio av dessa uppfylls och en uppfylls inte.

Alla 21 universitetssjukvårdsenheter i regionen uppfyller nu kraven för att bedriva universitetssjukvård och behåller sin status enligt Socialstyrelsens bedömning. Det är ett resultat av Region Västerbottens nära samarbete med Umeå universitet och stödet från staben för forskning, utbildning och innovation, som har hjälpt enheterna att åtgärda tidigare brister och helt nå Socialstyrelsens miniminivåer.

Ytterligare en doktorand har rekryterats till forskarutbildningen inom medicinsk informationsteknik under året. Dessutom har de doktorander som rekryterades under 2023 startat sin forskarutbildning och producerar posters, konferensbidrag och tidskriftsartiklar.

Ett systematiskt arbete med regional innovationsledning är avgörande för att möta de utmaningar som följer med samhällsomställningen i norra Sverige. Den regionala innovationsstrategin 2022–2030 är en viktig grund för detta arbete. Under 2024 har innovationsnätverket i

Västerbotten haft fyra träffar som fokuserat på ämnen som statsstödsregler, dubbelanvändning och kartläggning av styrkeområden. Region Västerbotten har också mätt innovationskapaciteten i regionen och vidareutvecklat stödstrukturer och miljöer för innovation. Deltagande vid Innovations Days har fördjupat förståelsen för hur Sveriges medlemskap i Nato påverkar innovationsklimatet. Totalt har 270 personer från 67 olika organisationer deltagit i nätverksträffarna.

Finansiella mål

Resultatmål

■ Målet uppfylls inte

Verksamhetens resultat som andel av skatter och generella statsbidrag uppgår till minus 4,3 procent. Målet är ett positivt resultat på 1,4 procent.

Soliditetsmål

■ Målet uppfylls inte

Soliditet inklusive ansvarsförbindelsen uppgår till minus 15,4 procent jämfört med målet på minus 14 procent.

Skuldsättningsmål

■ Målet uppfylls inte

Den räntebärande låneskulden, exklusive pensionsskulden, uppgår till 23,3 procent av skatter och statsbidrag vilket är 5,3 procent högre än målet för året.

FOTO: KLAS SJÖBERG

Uppföljning av fullmäktiges uppdrag

Uppdrag från fullmäktige till nämnd

■ *Formalisera arbetet med att minska hyrberendet.*

En styrgrupp har arbetat utifrån en aktivitetsplan med arbetsmöten och avstämningar varje månad. En kommunikationsplan har utformats och uppdaterats vid behov. Viktiga insatser har inkluderat utbildning och införande av ett nytt verktyg för dispenshantering, implementering av nya arbetssätt kopplade till det nationella avtalet samt förbättrade rutiner för dispenshantering, vilket har underlättat uppföljning. Dialoger mellan bemanningsenheten och verksamheterna har genomförts, liksom informationsinsatser på regionala chefsmöten och intranätet.

Arbetet har resulterat i en kostnadsminskning på 6 procent, vilket motsvarar 17 miljoner kronor, där primärvården står för en minskning på 12 procent eller 18 miljoner kronor. Beroendet av hyrpersonal i primärvården har varit 14,31 procent jämfört med 2,61 procent inom sjukhusvården.

Framgångsfaktorer har varit att alla verksamheter bidrar, striktare hantering av dispenser och avrop, en styrgrupp med helhetsperspektiv, riktade kommunikationsinsatser samt verksamhetsdialoger för att säkerställa kunskap och hantera frågor.

Fortsatt fokus ligger på kommunikation, utbildning och dialog för att säkerställa följsamhet till avtal och riktlinjer, både internt och externt.

■ *Identifiera och ta fram förslag på samordnade funktionella aktiviteter mellan förvaltningarna och i norra sjukvårdsregionen för att minska den administrativa kostnaden.*

Uppdraget riktas till hälso- och sjukvårdsnämnden, regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden. Alla förslag har bedömts och prioriterats. Några är beslutade, några har inte beretts då de ligger utanför uppdraget och några ska beredas vidare trots att uppdraget är avslutat. För uppdragsmålet som rör norra sjukvårdsregionen har fokus varit på förslag som berör studierektorsorganisationen för specialisttjänstgöring inom regionen.

Första leveransen inkluderade beredningen av sju idéer och förslag som inte ryms inom uppdragets omfattning, samt andra förslag från tidigare arbete med minskad administration under 2023. Dessa förslag bedömdes ligga utanför uppdragets omfattning då de handlar om funktionella aktiviteter inom endast en förvaltning.

Andra leveransen är förslag om cirkulär möbelhantering, RS 1179–2024, tredje leveransen

förbättring av patienters möjligheter att om- och avboka besök, HSN 62–2025, och fjärde leveransen fullmäktigeuppdragets metodik i form av dokument, arbetssätt och forum samt slutrapport.

Uppdraget är avslutat, men den centrala ledningsgruppen behöver besluta om hur arbetet med idéer och förslag som inte har prioriterats eller hanterats i fullmäktigeuppdraget ska fortsätta.

■ *Identifiera och initiera ett fokusarbete för att förbättra tillgängligheten vid valda enheter.*

Uppdraget riktas till hälso- och sjukvårdsnämnden och regionstyrelsen. Målsättningen är att öka antalet vårdplatser med 25 för utvalda opererande verksamheter på Norrlands universitetssjukhus och förbättra tillgängligheten till utprovning av hörapparater och ögonoperationer med 20 procent. Målet för ögonoperationer förväntas nås. Hyraudionomer har anställts och börjat utbildning som audionomassistent. Det har tillsammans med en översyn av väntelistan för hörapparater förbättrat tillgängligheten, men målet kommer inte nås. Hittills har endast två vårdplatser skapats, men planering pågår för att skapa ytterligare 12–14 platser. Utmaningarna är bland annat att rekrytera omvårdnadspersonal och konkurrens från andra projekt, som införandet av journalsystemet Cosmic. Uppdraget fortsätter 2025.

■ *Minska tjänsteresandet för Region Västerbotten med 15 procent jämfört med 2023.*

Uppdraget riktas till alla nämnder och styrelser och har fortsatt i enlighet med förra årets arbete. Mätt i kostnader är tjänsteresandet 62,7 miljoner kronor 2023 och 61,9 miljoner kronor 2024, vilket innebär en minskning på 1,3 procent. Inom regionstyrelsen och regional utveckling har minskningen varit kraftigare medan hälso- och sjukvård har en liten ökning. Uppdraget är avslutat med avvikelser.

■ *Arbeta systematiskt utifrån ett etiskt perspektiv med prioriteringar för minskad vårdkonsumtion.*

Uppdraget riktas till hälso- och sjukvårdsnämnden. Fokus har varit att börja formera en fungerande arbetsprocess för etiska prioriteringar inom vården. Sådana förekommer exempelvis vid implementering av palliativa vårdförlopp och förbättringsarbetet Äldre på akuten med oklar diagnos vid Norrlands universitetssjukhus. Under 2024 har utbildning och implementering genomförts. Det finns ett stort intresse för kloka kliniska val. Det är viktigt att frågan främst ägs av professionen och inte enbart är en ledningsfråga. I det individuella yrkesutövandet ställs

1,3 %

lägre kostnader för tjänsteresor.

stora krav på att göra kloka val och målkonflikter kan förekomma. Därför är det viktigt med kollegiala konsultationer för att skapa trygghet och stödja etiska beslut i vården. Uppdraget är nu avslutat.

■ **Stärka vår ledning och styrning genom att tydliggöra och förankra verksamhetsstyrningens innehåll samt starta implementering enligt identifierade delaktiviteter 2024.**

Uppdraget riktas till hälso- och sjukvårdsnämnden och regionstyrelsen. De delaktiviteter som genomförts ska fortsätta kommande år. Det finns en samsyn över förvaltningsgränserna kring verksamhetsstyrningens inriktning. Kartläggningen av styrsystem och styrmodeller har startat. Regionstyrelsens identitetsarbete för styrning på verksamhetsnivå är klart, och planering med HR-staben och hälso- och sjukvårdsförvaltningen har börjat. En workshop om de olika planeringsstegen har genomförts på en övergripande nivå och resultaten presenterats för vidare utveckling. Nästa steg blir att komplettera bilden med ett verksamhetsnära perspektiv. För att säkerställa att varje verksamhet har bra kvalitet i sitt grunduppdrag bör uppföljningen i större utsträckning följa kvalitetsfaktorer. I Närsjukvårdsområde Skellefteå pågår en pilot för att utveckla uppföljning. Utvalda stöd och data ska undersökas med verktyg och metoder som finns på intranätet som sedan ska följas upp och anpassas.

■ **Utveckla samspelet mellan sjukhusvård och primärvård i syfte att stödja omställningen till nära vård.**

Uppdraget riktas till hälso- och sjukvårdsnämnden och regionstyrelsen. Det är slutfört och rapporterat till hälso- och sjukvårdsnämnden och regionstyrelsen i december, och till fullmäktige i februari 2025. Det blir ett nytt uppdrag under 2025 som fokuserar på genomförande av redan pågående aktiviteter enligt den gemensamma primärvårdsplanen samt hälsovalet.

Uppdrag från fullmäktige till beredning för kompetensförsörjning

■ **Kartlägga projekt och aktörer som arbetar med kompetensförsörjning internt, regionalt, nationellt och globalt.**

Från tjänstepersoner på regionala utvecklingsförvaltningen har beredningen fått ökad kännedom om aktörer och projekt i länet med fokus på kompetensförsörjning. Beredningen har fört dialog med strategirådet för kompetensförsörjning som utgörs av kommunchefen i Västerbotten. Dialog har även förts med delegationen för

utbildning inom kommunal samverkan för regional utveckling.

■ **Titta på vilka antidiskrimineringsåtgärder som genomförts inom ramen för de rekryteringsinsatser som pågår i länet.**

Beredningen beslutade att fokusera på Region Västerbottens interna antidiskrimineringsarbete. Genom dialog med HR-staben har beredningen fått kunskap om regionens arbete för att motverka diskriminering i rekryteringsprocessen.

■ **Föreslå metoder och förbereda hur regionen kan bidra till en långsiktig plan på 5–20 års sikt för kompetensförsörjning.**

Beredningen har fokuserat på de angränsande regionerna Norrbotten, Jämtland Härjedalen och Västernorrland. En enkät skickades ut under våren 2024 med fokus på hur de hanterar kompetensförsörjningens utmaningar och möjligheter på längre sikt.

Uppdrag från fullmäktige till beredning för samverkan och regional utveckling

■ **Utifrån den regionala utvecklingsstrategin, beskriva kommunernas största utmaningar och möjligheter inom regional utveckling och hållbar tillväxt.**

Beredningen har i ett utskick till respektive kommun i länet bett dem meddela om deras situation förändrats vad gäller möjligheter och utmaningar från föregående år. Kommunerna har återkopplat skriftligt eller muntligt om eventuella förändringar.

Uppdrag från fullmäktige till demokratiberedning

■ **Kartlägga hur regionen och kommunerna arbetar med att nå ut till underrepresenterade grupper för att stärka demokratin.**

Strategin skickades ut på remiss internt och externt under våren och fick många svar. Samråd har skett med både Funktionsrätt Västerbotten och nationella minoriteter samt urfolk. Strategin är beslutad av fullmäktige.

Resultat och ekonomisk ställning

Region Västerbottens resultat för året är minus 521 miljoner kronor vilket kan jämföras med förra årets resultat som var minus 668 miljoner kronor. De två sista åren har verksamhetens resultat försämrats rejält jämfört med åren dessförinnan.

Verksamhetens intäkter och kostnader

Verksamhetens resultat på minus 473 miljoner kronor består av intäkter och kostnader samt

skatteintäkter och generella statsbidrag. 2023 var verksamhetens resultat minus 592 miljoner kronor. Skatteintäkter och statsbidrag ökar inte i samma takt som verksamheternas nettokostnader. Jämfört med 2021 har verksamhetens nettokostnader ökat med 29 procent medan skatteintäkterna och de generella statsbidragen ökat med 17 procent.

Verksamhetens nettokostnader som består av respektive styrelse och nämnds intäkter och kostnader har ökat med 5 procent jämfört med samma period föregående år, vilket motsvarar 542 miljoner kronor. 2023 ökade nettokostnaderna med 16 procent.

Verksamhetens intäkter visar totalt ett högre utfall på 291 miljoner kronor jämfört med 2023, det motsvarar 8,4 procent. Intäkter som ökat är främst riktade statsbidrag, patientintäkter och vårdintäkter.

Kostnaderna har ökat med 6 procent vilket motsvarar 837 miljoner kronor. Personalkostnaderna är 6,4 procent högre jämfört med föregående år och kostnader för medicinskt materiel samt utomlänsvård är 9 respektive 5 procent högre.

Skatteintäkter och generella statsbidrag

Regionens skatteintäkter påverkas dels av skattesatsen som 2024 är oförändrat 11,35 kronor, dels av befolkningsmängd, sysselsättningsnivå och lönenivåer. De generella statsbidragen används för att jämna ut skillnader i intäkter eller strukturella förutsättningar inom den kommunala sektorn. Inom statsbidragen regleras även utökat eller minskat ansvar mellan stat och regioner. Dessa intäkter och bidrag sätter de ekonomiska ramarna för regionens verksamhet.

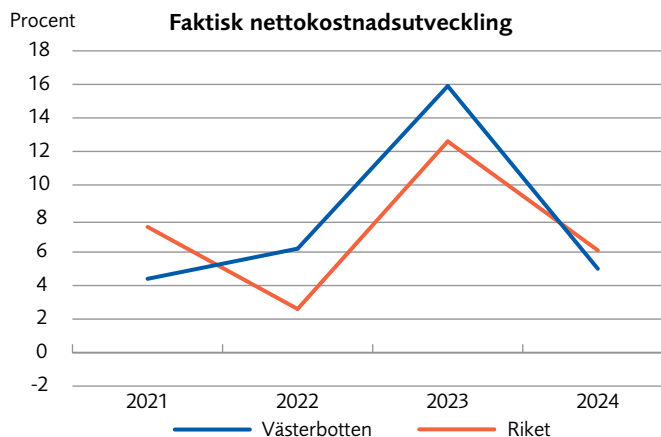
Årets skatteintäkter är 7 988 miljoner kronor, en ökning med 173 miljoner kronor eller 2,2 procent jämfört med föregående år.

De generella statsbidragen och utjämningen är 3 044 miljoner kronor. Det är 492 miljoner mer än samma period föregående år och en ökning med 19,3 procent. Sektorsbidrag till hälso- och sjukvården och ökat bidrag i läkemedelsförmånen är den största förklaringen till ökningen.

Sammanlagt ökade regionens intäkter från skatter samt generella statsbidrag och utjämning jämfört med föregående år med 665 miljoner kronor vilket motsvarar 6,4 procent.

Finansiella intäkter och kostnader

De finansiella intäkterna för året är 734 miljoner kronor, varav 714 miljoner kronor är vinster i regionens pensionsmedelsportfölj och 12 miljoner kronor ränteintäkter.

Finansiella kostnader uppgår till 782 miljoner kronor, varav finansiell del av årets pensionskostnad, inklusive särskild löneskatt, är 705 miljoner kronor. Räntekostnader på externa lån är 59 miljoner kronor och förluster i regionens pensionsmedelsportfölj 9 miljoner kronor.

Finansiella intäkter och kostnader ger tillsammans ett finansnetto vilket är minus 48 miljoner kronor. Det är i nivå med föregående år då finansnettot uppgick till minus 76 miljoner kronor.

Budgetföljsamhet

Region Västerbotten har vid årets slut en negativ budgetavvikelse på 84 miljoner kronor. Verksamhetens nettokostnader med ett underskott mot budget på 705 miljoner kronor har stor negativ påverkan. Skatteintäkter och generella statsbidrag bidrar med ett budgetöverskott på 84 miljoner kronor. Finansnettot ger ett budgetöverskott på 532 miljoner kronor.

Varför regionen har lagt en årsbudget med negativt resultat på 439 miljoner kronor finns beskrivet i avsnittet balanskravsresultat. Mer detaljer om budgetavvikelser finns i avsnittet driftredovisning.

Pensionsförpliktelse

Pensionsskulden är den framtida skuld som regionen har till medarbetare och pensionärer. Modellen som används är den så kallade blandmodellen som skiljer pensionsrätter intjänade före och efter 1997. Pensioner intjänade från 1998 redovisas som avsättning i balansräkningen medan pensionsförmånen som tjänats in före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse, utanför balansräkningen. Det totala pensionsåtagandet, det vill säga avsättningen och ansvarsförbindelsen sammanräknat, är vid årsskiftet 12 937 miljoner kronor. 63 procent av den summan finns som en avsättning i balansräkningen. Avsätt-

7 988

miljoner kronor i
skatteintäkter.

ningar och ansvarsförbindelser har beräknats av KPA Pension AB på individnivå.

Värderingen av pensionsåtagandet har gjorts med hjälp av Sveriges kommuners och regioners modell för pensionsskultsberäkning.

För kommande pensionsbetalningar har Region Västerbotten avsatt medel i en pensionsmedelsportfölj. Skillnaden mellan det totala pensionsåtagandet och marknadsvärdet på de förvaltade pensionsmedlen definieras som återlånade medel. Pensionsmedlens marknadsvärde är idag lägre än pensionsåtagandet vilket betyder att 6 077 miljoner kronor är återlånade. Regionens mål är att marknadsvärdet av tillgångarna i pensionsmedelsförvaltningen senast 2040 ska täcka minst hela pensionsåtagandet, det vill säga minst 100 procent konsolidering.

Återlån (mkr)	2024-12-31	2023-12-31
Avsättning för pensioner	8 083	6 887
Ansvarsförbindelse	4 854	4 781
Summa pensionsåtagande	12 937	11 668
Finansiella omsättnings-tillgångar	6 296	5 591
Återlån	6 641	6 077
Avkastning på finansiella placeringar	12,6 %	10,1 %

Medelsförvaltning

Finanspolicyn beslutas av regionfullmäktige och anger ramarna för finansverksamheten. Policyn fastställer mål och riktlinjer, anger hur ansvaret är fördelat samt identifierar vilka finansiella risker regionen är exponerad för och hur dessa ska hanteras. Finansverksamheten omfattar om-

råderna likviditetsförvaltning, skuldförvaltning samt pensionsmedelsförvaltning.

För första gången på åtta år sänkte Riksbanken styrräntan i maj. Efter det har Riksbanken men även Europeiska centralbanken och amerikanska Federal Reserv fortsatt att sänka sina styrräntor. Börserna steg under året och optimismen bekräftades av positiva rapporter från majoriteten av bolagen. Företagsobligationer i både Sverige, Europa och USA gav också positiv avkastning. Året har inte varit utan svängningar där bland annat svag arbetsmarknadsstatistik från USA och förnyad recessionsoro bidrog till att börserna föll i augusti. Det fjärde kvartalet dominerades av det amerikanska presidentvalet. Segern för Donald Trump fick den amerikanska börsen och dollarn att reagera positivt.

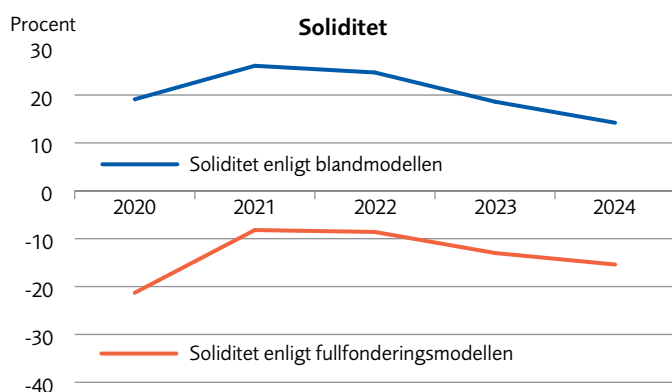
Det svenska indexet SIXRX som visar den genomsnittliga utvecklingen för Stockholmsbörsen steg med 8,6 procent medan det globala aktieindexet MSCI World AC steg med hela 29,2 procent i svenska kronor. Ett alternativ till aktier är räntor. Långa räntor OMRX T-Bond avkastade 2,5 procent medan de korta räntorna OMRX T-Bill avkastade 3,7 procent. Region Västerbottens pensionsmedelsportfölj hade en positiv avkastning på 12,6 procent eller 704 miljoner kronor. Portföljens marknadsvärde ökade från 5 591 miljoner kronor till 6 295 miljoner kronor. Regionens låneskuld ökade med 350 miljoner kronor till 2 570 miljoner kronor. Samtliga lån i skuldportföljen är upptagna hos Kommuninvest och den genomsnittliga räntan var 2,77 procent vid utgången av 2024. Regionens likvida medel vid året slut uppgick till 334 miljoner kronor.

Soliditet

Soliditet är ett mått på långsiktigt finansiellt handlingsutrymme som visar hur stor andel av tillgångarna som finansieras med eget kapital. 2024 är soliditeten 14 procent, vilket är en försämring jämfört med föregående år då den var 19 procent. Soliditeten enligt fullfonderingsmodellen, som inkluderar samtliga pensionsåtaganden, minskade med 2 procentenheter till minus 15 procent. En försämrade soliditet innebär att regionen har ett minskat finansiellt handlingsutrymme inför framtiden.

Resultat och ekonomisk ställning i regionala koncernbolag

Region Västerbotten äger helt eller delvis flera aktiebolag och är majoritetsägare i fyra av dem. De redovisar positivt resultat och soliditet. I tabellen finns en redogörelse för ekonomin i bolagen.

Uppföljning av bolag (tkr)	Omsättning	Periodens resultat	Soliditet
Länstrafiken i Västerbotten AB	1 007 269	0	7 %
Norrlandsoperan AB	134 326	23	17 %
Västerbottensteatern AB	43 090	1	21 %
AC-Net externservice AB	50 555	1 448	41 %

Balanskravsresultat

Balanskravsresultatet är lagstadgat och innebär att verksamheten ska drivas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Beräkningen utgår från årets resultat. Det justeras med realisationsvinster och realisationsförluster vid försäljning av anläggningstillgångar, orealiserade vinster och förluster i värdepapper samt reservering och användning av resultatreserv. Om balanskravsresultatet är negativt ska det återställas under de närmast följande tre åren. Regionfullmäktige får besluta att ett negativt balanskravsresultat inte ska återställas om det finns synnerliga skäl. Regionen har från 2023 ett negativt balanskravsresultat på 239 miljoner kronor som ska återställas senast 2026.

Balanskravsresultatet 2024 är minus 1 085 miljoner kronor.

2024 återopade Region Västerbotten synnerliga skäl för att lägga en negativ budget på minus 437 miljoner kronor. Anledningen är att regionens pensionskostnader ökat kraftigt under 2023 och 2024. Att lägga en budget i balans och i verksamheten tillfälligt göra stora nedskärningar, för att sedan växla upp igen, skulle innebära stora negativa konsekvenser för verksamheten och för invånarna. Förutom stora minskningar i utbud, som innebär risker på kort sikt, kan en tillfällig neddragning även leda till mer långtgående konsekvenser, exempelvis inom kompetensförsörjningen där det redan idag finns utmaningar.

Synnerliga skäl

Enligt kommunallagen ska kommuner och regioner ha god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Det handlar om att säkerställa effektiv och ändamålsenlig verksamhet samt god hushållning av medel på både kort och lång sikt. Regionen bedömer, med utgångspunkt i god ekonomisk hushållning, att det inte är möjligt att återställa hela det negativa balanskravsresultatet från 2024 inom tre år och samtidigt upprätthålla en ändamålsenlig verksamhet.

Region Västerbotten återopar därför synnerliga skäl för att inte återställa den del av det negativa balanskravsresultatet som kan knytas till inflationens påverkan på pensionskostnaderna. Den exceptionellt höga inflationen beräknas för 2024 öka pensionskostnaderna med 892 miljoner kronor. Resterande del på 193 miljoner kronor planeras att återställas på tre år. Detta innebär att regionfullmäktige senast i budgeten 2027 ska besluta om reglering av den återståen-

de delen av det negativa balanskravsresultatet från 2024.

Trots beslutet att återopar synnerliga skäl krävs fortsatt arbete för att vända den ekonomiska utvecklingen. En i övrigt hög netto-kostnadsutveckling innebär att det, trots att pensionskostnaderna bedöms minska, krävs omfattande åtgärder för att nå en ekonomi i balans under 2025 och över tid stärka den finansiella ställningen.

Att inte återställa hela det negativa balanskravsresultatet bedöms i detta ekonomiskt utmanande läge ge bäst förutsättningar att nå god ekonomisk hushållning på sikt. De negativa konsekvenserna av tillfälligt stora neddragningar i verksamheten bedöms bli större än de kortsiktiga ekonomiska vinsterna. Regionens strategi är att ha ett långsiktigt förhållningssätt till god ekonomisk hushållning, där ett kontinuerligt arbete mot uppsatta mål ska ge hållbara effekter för både verksamhet och ekonomi.

Balanskravsresultat (mkr)	2024
Årets resultat i resultaträkningen	-521
Reducering av samtliga realisationsvinster	-6
Justering för realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	-
Justering för realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	-
Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-610
Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	53
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-1 085
Reservering av medel till resultatreserv	-
Användning av medel från resultatreserv	-
Användning av medel från resultatutjämningsreserv	-
Balanskravsresultat	-1 085

Återställande av negativa balanskravsresultat (mkr)	2023	2024
Akkumulerade ej återställda negativa resultat	0	-239
varav från 2023		-239
Årets balanskravsresultat enligt balanskravsutredningen	-753	-1085
Synnerliga skäl att inte återställa	+514	+892
Synnerliga skäl för att återställa under längre tid	+0	+0
Utgående balans av ackumulerade negativa resultat att återställa inom tre år	-239	-432
Utgående balans för synnerliga skäl som ska återställas över längre tid	0	0
Utgående balans av ackumulerade ej återställda negativa resultat	-239	-432
varav från 2023 som ska återställas senast 2026	-239	-239
varav från 2024 som ska återställas senast 2027		-193

Väsentliga personalförhållanden

Medarbetare i regionen

Antal anställda

Region Västerbotten hade under 2024 i genomsnitt 11 009 anställda vilket är en ökning med 148 personer jämfört med 2023. Inom regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden har antalet anställda minskat men ökat inom hälso- och sjukvårdsnämnden. Den ökningen beror främst på att fler som studerar till läkare, sjuksköterska och tandläkare har anställts som sommarvikarier. Även satsningar på ST-läkare och sjuksköterskor som studerar till specialistsjuksköterska påverkar antalet anställda. Dessutom har antalet undersköterskor och sjuksköterskor ökat med 62 respektive 54 personer under perioden.

Av alla anställda arbetar 88 procent inom hälso- och sjukvården. De största yrkesgrupperna i regionen är undersköterskor, sjuksköterskor och läkare.

Personalomsättningen i hela regionen är 8,04 procent, vilket är en minskning med 1,86 procentenheter jämfört med förra året.

11 009
medarbetare.

Fördelning av ålder och kön

Cirka 76 procent av regionens medarbetare är kvinnor och medelåldern är 44 år för både kvinnor och män.

Sysselsättningsgrad

Andelen medarbetare med heltidsanställning fortsätter att öka marginellt och är nu 93 procent, vilket är 1 procentenhet högre än föregående år. Av kvinnorna har 92 procent en heltidsanställning och av männen 96 procent.

Diagrammet nedan visar beräknat antal av-

slutade tillsvidareanställningar och pensionsavgångar för de kommande åren.

Kompetensförsörjning

Länet har stor brist på arbetskraft och det påverkar Region Västerbottens möjligheter att klara kompetensförsörjningen. Arbetsförmedlingen gör varje år en bedömning av tillgången på olika yrkeskategorier i Sverige. De flesta yrken inom hälso- och sjukvården bedöms vara bristyrken i hela landet vilket gör att konkurrensen om utbildad personal är stor. I regionen är bristen särskilt stor inom yrkesgrupper som sjuksköterskor, undersköterskor, specialistläkare, tandläkare, tandsköterskor, tandhygienister, biomedicinska analytiker och medicinska sekreterare. Variationerna inom länet är stora, där inlandet och mindre orter har en svårare situation jämfört med Umeå och Skellefteå.

Bristen på rätt kompetens påverkar även andra verksamheter som it, inköp och upphandling där andra arbetsgivare i länet erbjuder väsentligt högre löner.

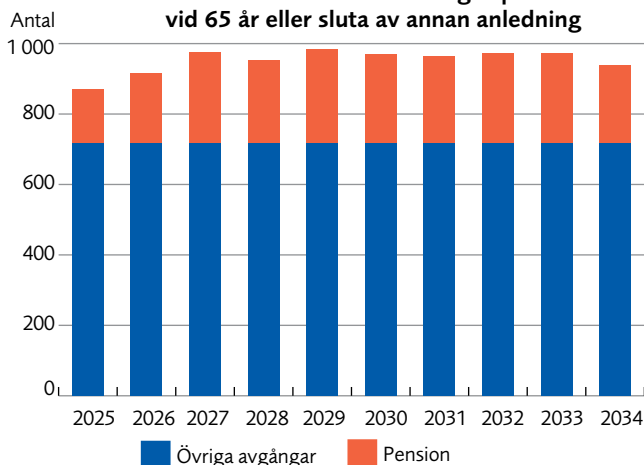
För att förbättra situationen arbetar regionen med flera parallella åtgärder. Den långsiktiga kompetensförsörjningen handlar inte bara om att attrahera nya medarbetare, utan också om att behålla och utveckla befintlig personal. Målet med regionens kompetensförsörjningsstrategi är att säkerställa rätt bemanning med rätt kompetens för rådande uppdrag till 2030.

Årets aktiviteter

För att behålla, utveckla och attrahera personal har mötesplatser för studenter och verksamheter genom egna mässor, studiebesök och lunchträffar arrangerats. Regionen deltar också på externa rekryteringsmässor och samarbetar med universitet och andra utbildningsaktörer. Medarbetare har erbjudits utbildningsbidrag för specialistutbildningar. Regionen har också beviljats medel från Omställningsfonden för större satsningar som ökar medarbetares kompetens, till exempel har medarbetare inom psykiatri, barn- och ungdomspsykiatri och habilitering utbildats inom kognitiv beteendeterapi. Kompetensstegar och mentorskapsprogram har tagits fram för fler yrkesgrupper.

När det gäller arbetsmiljö och arbetssätt förbättras arbetsmiljön genom ett systematiskt arbetsmiljöarbete baserat på Sunt arbetslivs friskfaktorer. Regionen fördelar om arbetsuppgifter

Medarbetare som beräknas gå i pension vid 65 år eller sluta av annan anledning

mellan yrkeskategorier för att avlasta bristyrken och minskar beroendet av inhyrd personal för att skapa en god och stabil arbetsmiljö.

Inom området löner och villkor har vårdpersonal prioriterats i löneöversynen. Gemensamma lönekriterier har tagits fram som arbetsplatserna sedan kan anpassa i respektive verksamhet.

För att stärka ledarskap och medarbetarskap genomförs insatser för att förbättra chefers förutsättningar att leda.

Inom området bemanning och arbetstider pågår en översyn av arbetstidsmodeller för att skapa mer hållbara arbetsscheman.

Arbetsmiljö

Arbetsmiljön har präglats av brist på personal och hög arbetsbelastning. Flera parallella åtgärder ska förbättra situationen. För att långsiktigt säkerställa kompetens behöver vi inte bara attrahera nya medarbetare utan också behålla och utveckla befintliga medarbetare. En hälsosam arbetsplats med bra arbetsklimate är avgörande.

Ledarskap och medarbetarskap stärks genom att förbättra chefers förutsättningar att leda då det direkt påverkar arbetsmiljön. Utbildning i förändringsledning har erbjudits de flesta cheferna under året.

Konflikten med Vårdförbundet med strejk och blockad påverkade framför allt chefer, medarbetare och patienter inom hälso- och sjukvården. Den ledde till ökad stress, bemanningssvårigheter, inställda operationer och längre vårdköer.

De skärpta regleringarna i arbetstidslagen har medfört schemaförändringar, vilket upplevs som negativt i vissa verksamheter inom hälso- och sjukvården. Det som lyfts är svårigheter med återhämtning och försämrade balans mellan arbete och privatliv.

Resultatet av 2024 års medarbetarundersökning visar på små skillnader av alla index och dimensioner där några förändrats lite och andra är oförändrade. 75 procent av 10 725 chefer och medarbetare svarade. Undersökningen visar att styrning, förändringar, arbetsbelastning och stress behöver förbättras. Tydliga styrkor är tillit till kollegor, samarbete med kollegor och stöd från chef.

Friskfaktorer

Det finns en handlingsplan för friskfaktorarbete som löper fram till 2027. En partsgemensam arbetsgrupp och en referensgrupp startade under 2024. Fokus ligger på att hitta ett systematiskt arbetssätt med bland annat Sunt arbetslivs

friskfaktorer som verktyg. Det ska beskriva genomförbara skall-krav för alla verksamheter och inkludera uppföljning på alla nivåer i organisationen. För att få en gemensam bas för vad friskfaktorer betyder så har förberedelser pågått inför den workshop som är planerad med central ledningsgrupp, hälso- och sjukvårdens ledningsgrupp, huvudskyddsombud och centralt fackliga representanter i januari 2025.

Hälsa för hälsa

Forskningsprojektet Hälsa för hälsa som består av två delar fortsätter under 2025.

Del ett bestod i att ta fram robusta arbetsmiljömått anpassade för hälso- och sjukvården vilket resulterade i de frågor som sedan 2022 används i medarbetarundersökningen.

Del två handlar om att utveckla en modern och effektiv arbetsmiljöutbildning anpassad till hälso- och sjukvårdens behov. Den ska bidra till regionens mål om att vara en attraktiv arbetsgivare med en arbetsmiljö som främjar hälsa. Syftet är att stärka chefers och skyddsombuds förmåga att förbättra arbetsmiljön via bland annat workshops.

Projekt för att behålla arbetskraft

Hösten 2024 startade Umeå kommun ett projekt, Samverkansmodell för att behålla arbetskraft, som finansieras av Europeiska socialfonden. I projektet samarbetar Umeåregionens kommuner och Region Västerbotten. Försäkringskassan och Omställningsfonden är med som externa partner. Målet är att öka jämställdheten och minska riskerna för arbetskraftsbrist genom att öka antalet arbetande timmar bland regionens medarbetare. Perspektivet är genomgående att behålla medarbetare genom vägledning och tidiga insatser vid tecken på ohälsa och minska sjuktalen genom en utvecklad rehabiliteringsprocess. Projektet ska utveckla arbetssätt med tidiga insatser som förhindrar eller förkortar sjukskrivningar. Projektet pågår fram till juni 2027.

Projekt för hållbart arbetsliv

Region Västerbotten deltar sedan slutet av 2024 i ett treårigt nationellt projekt som Försäkringskassan driver och som finansieras av Europeiska socialfonden. Målet är att skapa ett mer hälsosamt och hållbart arbetsliv genom att förebygga sjukfrånvaro och främja psykisk hälsa på arbetsplatserna. Det görs genom att stärka arbetsgivarens kompetens och skapa hållbara arbetsmiljöer.

10 725

svarade på
medarbetarundersökningen.

En handlingsplan för friskfaktorer.

Sjukfrånvaroutveckling

Med sjukfrånvarons utveckling menas den genomsnittliga frånvaron över tolv månader. Sjukfrånvaron utvecklas positivt inom regionen och ligger på 5,5 procent med en viss ökning under perioden juni–oktober som sedan sjunkit igen. Den korta sjukfrånvaron har minskat något medan en viss ökning har skett i den mellanlånga. Den långa sjukfrånvaron ligger på samma nivå som föregående år.

Den totala sjukfrånvaron har bland kvinnor ökat från 6,0 procent till 6,2 procent och bland män minskat från 3,6 procent till 3,4 procent. Majoriteten av kvinnorna återfinns i de stora yrkesgrupperna inom hälso- och sjukvården och sjukfrånvaron kan förklaras av fysiskt krävande arbetsuppgifter. Den långa sjukfrånvaron är oförändrad medan den korta sjukfrånvaron minskat marginellt med 0,1 procentenheter och den medellånga sjukfrånvaron har ökat med 0,1 procentenheter.

Sjukfrånvaron är högst bland medarbetare över 50 år men har minskat från 6,24 procent i december 2023 till 6,19 procent i november 2024. Den har även minskat för medarbetare som är yngre än 30 år från 5,19 procent till 4,98 procent, vilket inte följer samhällsutvecklingen där den ökar i den åldersgruppen. Däremot har sjukfrånvaron ökat bland medarbetarna i åldersgruppen 30–49 år från 5,01 till 5,16 procent.

Andelen medarbetare som varit sjuka färre än 5 kalenderdagar ligger oförändrat på 61 procent. Andel medarbetare inom regionen som varit sjuka 0 kalenderdagar har minskat från 34 procent 2023 till 33 procent 2024.

Insatser pågår för att minska sjukfrånvaron och stärka det systematiska arbetsmiljöarbetet och fortsätta arbeta med friskfaktorer. Chefer och skyddsombud utbildas för att stärka rehabiliteringsprocessen.

Sjukfrånvaron inom hälso- och sjukvårdsnämnden visar på en relativt stadig trend under hela 2024, både för kort och lång frånvaro som i november 2024 ligger på 5,67 procent. Kvinnor är överrepresenterade i sjukfrånvarostatistiken, med en frånvaro på 6,2 procent jämfört med männens 3,4 procent.

Mönstret återkommer i de flesta yrkesgrupper. Även om sjukfrånvaron för medarbetare över 50 år har minskat något till 6,4 procent så har den åldersgruppen högst sjukfrånvaro. I åldersgruppen 30–49 år ses en negativ utveckling av sjukfrånvaron från 5,1 procent till 5,3 procent. För personer yngre än 30 år ses en positiv utveckling av sjukfrånvaron till 4,8 procent.

Andelen medarbetare som varit sjuka i 0 kalenderdagar är oförändrad på 32 procent under 2024 jämfört med 2023. Andelen medarbetare som varit sjuka färre än 5 kalenderdagar är också oförändrad på 60 procent 2024 jämfört med 2023.

Sjukfrånvarons utveckling inom regionstyrelsen är som helhet positiv med en minskning av den genomsnittliga frånvaron från 4,9 procent i december 2023 till 4,8 procent i november 2024. Under samma period har sjukfrånvaron för kvinnor ökat något från 6,0 till 6,1 procent medan den bland männen har minskat från 3,5 till 3,3. Den långa sjukfrånvaron har ökat från 1,0 procent till 1,2 procent medan den korta och mellanlånga sjukfrånvaron minskat marginellt.

Andel medarbetare inom regionstyrelsen som varit sjuka färre än 5 kalenderdagar har från föregående år minskat från 42 till 41 procent. Andel medarbetare inom regionstyrelsen som varit sjuka 0 kalenderdagar har från föregående år minskat från 67 till 63 procent.

Regionala utvecklingsnämnden och patientnämnden har fortsatt låga sjuktal och hög frisknärvaro.

5,5 %
sjukfrånvaro.

Förväntad utveckling

Här belyses några händelser som under kommande år förväntas påverka regionen direkt eller indirekt.

Konjunkturen nationellt och globalt

Den höga inflationsnivån återspeglas i regionens ekonomi och utmaningar. Prisökningar betydligt högre än normal indexreglering inom alla områden är en del i det underskott som behöver hanteras. Riksbanken har sänkt styrräntan men det tar tid innan förändringarna får full effekt. BNP-tillväxten bedöms förbättras efter första halvåret 2025. Prognosen är att inflationen stabiliseras och det gör att våra pensionskostnader minskar till normala nivåer vilket är positivt för vår ekonomi.

Det finns ekonomiska risker med ett kommande handelskrig mellan Europa, USA och Kina eftersom flera av våra medicintekniska produkter och läkemedel köps från dessa länder. Länet har på ett nationellt plan utmärkt sig positivt kring befolkningsutveckling och tillväxt men det finns en osäkerhet främst kopplad till batteritillverkningen i länet.

Förmågeutveckling civilt försvar

Under 2025 förväntas Grafs utredning för regioner och kommuners ansvar i förhöjd beredskap och krig behandlas av regeringen vilket kan påverka regionens förberedande arbete. Nationellt har regionerna gått samman för att planera och koordinera gemensamma förberedande aktiviteter. Tillsammans med kommunerna har vi tagit fram en plan för hur vi gemensamt kan stärka vår förmåga. Resultatet förväntas öka förmågan vid eventuell förhöjd beredskap och krig.

Avtalsrörelsen 2025

De flesta av våra kollektivavtal ska omförhandlas och en av de större frågorna blir minskad arbetstid. Utkomsten kan få stor påverkan på vår ekonomi och tillgänglighet. Enligt våra prognoser av pensionsavgångar och hur många nyutbildade som kommer in i yrkesverksam ålder uppstår en negativ differens. Det innebär att ytterligare förkortad arbetstid minskar vår produktionsförmåga och försämrar förutsättningarna till vård för patienter och invånare.

Infrastruktur och kollektivtrafik

Det råder fortsatt osäkerhet om eventuell medfinansiering från Trafikverket inför 2026, då inga samverkansavtal ännu är tecknade för det verksamhetsåret. Omfattningen av medfinansiering från Trafikverket för busstrafik och tågtrafik i norra Sverige är också osäker. Den positiva utvecklingen för kollektivtrafiken 2024 är starkt kopplad till sänkta drivmedel och ökade biljettpriser. Vi kan inte räkna med samma utveckling under 2025.

Startbeskedet för Norrbottenbanan är mycket positivt för länets fortsatta utveckling, även om sträckningen går utmed kusten och därmed i första hand berör kustkommunerna. Det har stor betydelse utifrån en sammanhållen kollektivtrafiklösning som binder samman länet med de övriga norrländska länen och världen bortom. En rad infrastrukturprojekt startar som är centrala för kustkommunernas fortsatta utveckling. Investeringsstakten är fortsatt hög.

Region Västerbotten är den region i Sverige som investerar mest per invånare. I huvudsak gäller det fastigheter där de två största är nytt sjukhus i Skellefteå och ny byggnad för laboratoriemedicin på Norrlands universitetssjukhus.

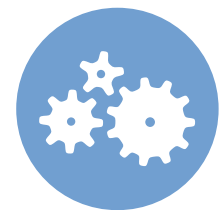
Det nya journalsystemet Cosmic är också en stor investering för fortsatt utveckling. Införandet kommer att påverka oss en del men på sikt kan vi dra nytta av en mer sammanhållen vårdkedja och stärkt patientsäkerhet.

Behov av omställning

Regionen har i huvudsak tre större utmaningar; ekonomi, tillgänglighet och kompetensförsörjning. För att möta dessa utmaningar krävs förflyttning och omställning inom flera områden. Demografin och det faktum att vi utifrån våra ekonomiska förutsättningar inte kan bli fler medarbetare ställer krav på att vi gör något annorlunda än idag. Utpekade fokusområden och riktade fullmäktigeuppdrag skapar förutsättningar för denna omställning. Med gemensamt fokus och tydligt engagemang hos chefer och medarbetare skapar vi tillsammans kraft för den nödvändiga omställningen.

Använda resurserna smartare.

Den regionala koncernen

Region Västerbotten ansvarar för hälso- och sjukvård, tandvård, regional utveckling, regional infrastruktur, kollektivtrafik och kultur. En organisation där hälsa, vård och utveckling är hållbara ihop.

I regionen finns dels en politisk organisation, dels en tjänstepersonsorganisation.

Nämndorganisation

Region Västerbotten är en politiskt styrd organisation. Det innebär att den styrs av demokratiskt valda politiker som fattar beslut om gemensamma uppgifter inom länet. Deras fokus är att på bästa sätt ta tillvara fördelar av och styrkan i att som direkt vald organisation driva både hälso- och sjukvård och regional utveckling.

Regionfullmäktige

Region Västerbotten styrs av regionfullmäktige som väljs av västerbottningarna via allmänna val vart fjärde år. Regionfullmäktige är ytterst ansvarig för ekonomin. Åtta politiska partier finns representerade med 71 förtroendevalda ledamöter. *Ordförande: Harriet Hedlund (S).*

Beredningar under fullmäktige

Inför 2023 inrättades tre nya beredningar under regionfullmäktige som ska arbeta länsövergripande med sina uppdrag.

- Beredning för kompetensförsörjning ska beskriva och föreslå långsiktiga åtgärder för kompetensförsörjning, både för den egna organisationen och för länet.
- Beredningen för samverkan och regional utveckling ska arbeta med att fånga upp relevanta perspektiv för kommunerna inom området för regional utveckling.

- Demokratiberedningen ska föra medborgardialog i årlig tematiska arbeten utifrån fullmäktigebeslut.

Revisionen

De sju förtroendevalda revisorerna är regionfullmäktiges och därmed även medborgarnas demokratiska kontrollinstrument som granskar verksamheten. Revisorerna kontrollerar bland annat om fullmäktiges mål uppfyllts och om skattepengarna använts på ett lämpligt sätt.

Ordförande: Edward Riedl (M).

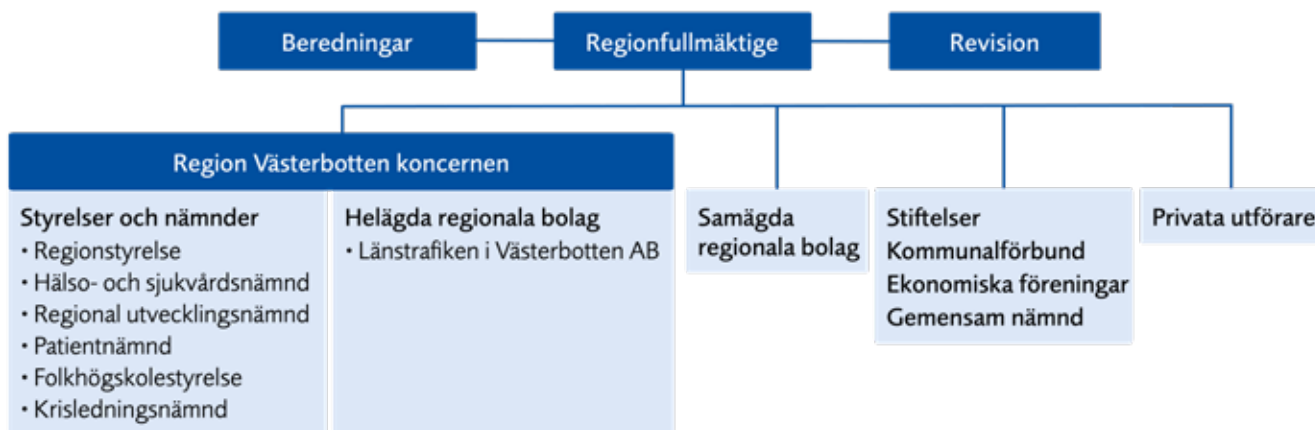
Regionstyrelsen

Regionstyrelsen har 15 ledamöter. Den är regionens ledande politiska förvaltningsorganisation och ansvarar för att leda och samordna förvaltningen i Region Västerbotten. Regionstyrelsen har ett strategiskt ansvar för att säkerställa en effektiv och ändamålsenlig regionkommun. Den är bland annat beställare av regionens primärvård, som omfattas av vårdvalssystemet, samt tandvård. Styrelsen ansvarar även för att följa upp den verksamhet som utförs av privata vårdgivare. Styrelsen har utöver detta ett ansvar för folkhälsa ur ett invånarperspektiv. Regionstyrelsen har ett arbetsutskott. *Ordförande: Peter Olofsson (S).*

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Hälso- och sjukvårdsnämnden har 13 ledamöter och ansvarar för den verksamhet som bedrivs inom sjukhusvård, primärvård och tandvård i egen regi samt funktionshinder och habilitering. Nämnden har det yttersta vårdgivaransvaret och ska följa och driva utvecklingen av forsk-

Region Västerbottens samlade verksamhet

ning, innovation och utbildning inom hälso- och sjukvården.

Nämnden ansvarar även för att hälso- och sjukvården tas tillvara som en regional tillväxtfaktor. Den ansvarar också för arbetet med nationella minoritetsgrupper. Utöver arbetsutskott finns utskott för primärvård och tandvård, samt utskott för funktionshinder och samverkan.

Regionen har delat ansvar för primärvård genom att lagen om vårdvalssystem tillämpas inom primärvården och tandvården för barn och unga. Systemet gör det möjligt för invånarna att välja vårdgivare. Regionstyrelsen har ansvar för att utforma och följa upp beställningen av hälsoval för primärvård och tandvård. Hälso- och sjukvårdsnämnden har ansvar för att beställa primärvård och tandvård. Styrelsens beställning gäller även för de privata utförarna i länet. **Ordförande: Anna-Lena Danielsson (S).**

Regionala utvecklingsnämnden

Regionala utvecklingsnämnden har 13 ledamöter och ansvarar för att leda, driva, utveckla och samordna det regionala arbetet för utveckling och tillväxt i länet. I uppdraget finns även ansvar för regional kulturverksamhet samt regional kollektivtrafik. En viktig uppgift är att besluta om hur vissa statliga medel för regional utveckling ska användas. Nämnden ansvarar för att det finns samverkansstrukturer kring regionala utvecklingsfrågor mellan nämnden och länets kommuner, samt att organisera den regionala samverkans- och stödstrukturen för utbildning och kompetensförsörjning med länets kommuner. Förutom arbetsutskott finns ett kollektivtrafikutskott och ett kulturutskott. **Ordförande: Rickard Carstedt (S).**

Patientnämnden

Nämnden har 7 ledamöter och ska stödja och hjälpa enskilda patienter som har synpunkter och klagomål samt bidra till kvalitetsutveckling och hög patientsäkerhet i hälso- och sjukvården genom att få klagomålen besvarade av vårdgivarna. Patientnämnden ska också rekrytera, utbilda och handleda stödpersoner till personer som vårdas med tvång enligt lagstiftning om psykiatrisk tvångsvård, rättspsykiatrisk vård och smittskyddslagen. **Ordförande: Gunnar Viklund (S).**

Folkhögskolestyrelsen

Folkhögskolestyrelsen har 8 ledamöter och är det politiska organ som styr verksamheten vid Storumans och Vindelns folkhögskolor där Region Västerbotten är huvudman. **Ordförande: Jamal Mouneimne (S).**

Gemensamma måltidsnämnden

Tillsammans med Skellefteå kommun har regionen en nämnd som ansvarar för maten på Skellefteå lasarett. Gemensam måltidsnämnd har 2 ledamöter. **Ordförande: Tomas Teglund (S).**

Förvaltningsorganisation

Tjänstepersonerna har till uppgift att verkställa det som politikerna beslutat. Region Västerbottens förvaltningsorganisationen är utformad för att göra en tydlig delegationsordning möjlig där ansvar kan utkrävas på rätt nivå. Den har en förvaltning per nämnd, totalt fem, som leds av en förvaltningschef.

Regiondirektör

Regiondirektören är regionens högsta ansvariga tjänsteperson och chef över förvaltningscheferna. Regiondirektörens uppgift är att företräda regionen och biträda regionstyrelsen i ledning, tillsyn och samordning av regionens verksamheter och arbeta för att beslut som fattas av politikerna verkställs.

Regiondirektören har ett övergripande ansvar för strategiska frågor på tjänstepersonsnivå. I det ingår att leda, samordna och klargöra principerna för styrning, ledning, uppföljning, utvärdering och kontroll. Hen ska också utveckla och säkerställa en väl fungerande och effektiv arbetsorganisation med invånarna i fokus samt bidra till utveckling av Region Västerbotten som organisation och länet som plats.

Förvaltningschef

Förvaltningschefen är nämndens ledande tjänsteperson. Hen har verksamhets- och resultatansvar och ska bereda, verkställa och följa upp hela nämndens verksamhet. Förvaltningschefen ska tydliggöra mål och ansvar i organisationen. I arbetet ingår också att integrera verksamheten i den övriga regionkoncernen för att skapa synergieffekter och mervärden.

Central ledningsgrupp

Ledningsgruppen leds av regiondirektören, som också utser dem som ska ingå i gruppen. Ledningsgruppen är regiondirektörens resurs för övergripande ledning av regionens totala verksamhet. Gruppen har ett gemensamt ansvar att företräda regionen och arbeta för att verksamheten utvecklas i enlighet med regionfullmäktiges mål och inriktning. Uppgiften är att utveckla och säkerställa en väl fungerande och effektiv arbetsorganisation samt att bidra till regionens utveckling.

Verksamhet i annan organisationsform

Region Västerbotten bedriver verksamhet i andra organisationsformer, som aktiebolag och kommunalförbund, men även genom privata utförare.

Region Västerbotten äger helt eller delvis flera aktiebolag. Deras uppdrag styrs av bolagsordning och ägardirektiv som föreslås av regionfullmäktige för att sedan behandlas på årsstämma eller bolagsstämma. Regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden har i uppdrag från regionfullmäktige att utöva ägarrollen för Region Västerbotten i dessa bolag. Majoriteten av bolagen har en verksamhet som faller inom regionala utvecklingsnämndens ansvarsområde. I den sammanställda redovisningen ingår Länstrafiken i Västerbotten AB. Övriga bolag finns inte med i de sammanställda räkenskaperna med hänvisning till väsentlighetskriteriet i rekommendationen R16 från Rådet för kommunal redovisning.

Regionen är medlem i olika kommunalförbund och samordningsförbund. Förbundens verksamhet regleras i förbundsordningen och varje medlem har samma antal röster i förbundsfullmäktige.

Regionen utser styrelseledamöter i ett antal stiftelser. Verksamheten bedrivs enligt stiftelsens stadgar som ibland benämns stiftelseförordning.

Juridiska personer som ägs eller kontrolleras av regionen tillsammans med andra kommuner eller regioner, och vars verksamhet är särskilt viktig för hälso- och sjukvården, betraktas som koncernföretag. En juridisk person är ett företag, en verksamhet eller en organisation som kan förvärva rättigheter och ha skyldigheter, precis som en fysisk person. Det innebär att de bland annat kan ingå avtal, ha anställd personal och skulder samt bli stämda i domstol.

Privata utförare

I Region Västerbotten finns fem uppdragsägda hälsocentraler och nio tandvårdskliniker. Landstingsfullmäktige i Västerbotten beslutade 2009 att lagen om valfrihetssystem, LOV, införs inom primärvård. Valfrihetssystemet benämns Hälsoval Västerbotten. Regionfullmäktige i Västerbotten beslutade 2020 att LOV införs inom allmän tandvård för barn och unga vuxna 3–23 år. Valfrihetssystemet benämns Hälsoval tandvård.

De leverantörer som uppfyller regionens krav ska ha rätt att etablera sig i primärvården med offentlig ersättning. Kraven är desamma för utförare i egen regi och privata utförare som väljer att etablera sig inom Hälsoval Västerbotten.

Region Västerbotten är huvudman och beställare av vården. De uppdragsägda företagen är juridisk person eller motsvarande som bedriver vårdverksamhet på uppdrag av Region Västerbotten.

Helägda bolag

Länstrafiken i Västerbotten AB ska stödja regionens kollektivtrafikmyndighet med att organisera regional kollektivtrafik. Regionen är tillsammans med länets 15 kommuner beställare av kollektivtrafik, och därmed även finansiärer av den regionala kollektivtrafiken. Region Västerbotten är ensam ägare i bolaget, som i sin tur äger regionens aktier i Bussgods i Norr AB (33,3 procent), Norrtåg AB (25 procent) samt aktierna i Samtrafiken i Sverige AB (2,1 procent).

Samägda bolag

AB Transitio ska förvalta och underhålla fordon samt vara sakkunnig och inom området stödja aktieägare i frågor om upphandling och finansiering av spårfordon, högvärdeskomponenter och reservdelar. Bolaget ägs av regioner, kommunalförbund och länsbolag i Sverige. Region Västerbotten äger 5,4 procent.

AC-Net externservice AB knyter samman stadsnäten i Västerbotten till ett regionalt kommunikationsnät för att tillgodose ägarnas och kommunernas behov av digital kommunikation samt bidrar till deras digitalisering och samarbete. Baserat på den överkapacitet som finns i nätet och de kommunalt ägda fibernäten i länet erbjuder bolaget telekommunikationstjänster till nationella telekomoperatörer, myndigheter och företag med verksamhet på flera orter, vilket skapar ett regionalt öppet allmänt kommunikationsnät. Region Västerbotten äger 51 procent av bolaget tillsammans med Skellefteå kraft AB och Umeå energi Umenet AB som varför sig äger 24,5 procent.

Almi företagspartner nord AB ska stärka det svenska näringslivets utveckling och verka för hållbar tillväxt. Bolaget ska erbjuda tjänster inom affärsutveckling och utlåning till företag med potential för lönsamhet och tillväxt. Bolaget ska särskilt prioritera små och medelstora företag. Region Västerbotten äger 24,5 procent av bolaget, Almi företagspartner AB 51 procent och Region Norrbotten 24,5 procent.

Bussgods i norr AB bedriver godstransporter i Norrbotten, Västerbotten samt Väster- och Norrlands län genom ett nät av busstationer och bussgodsombud. Verksamheten bedrivs i huvudsak med transport i den allmänna kollektivtrafiken längs dess befintliga linjesträckning.

100%

av Länstrafiken ägs
av regionen.

Bolaget bidrar till stärkt godshantering i länens glesbefolkade delar och servar privatkunder och offentliga aktörer på såväl stora som små orter. Region Västerbotten äger 33,3 procent via Läns-
trafiken AB.

Inera AB ägs av regioner, kommuner och SKR Företag. Bolagets uppdrag är att skapa förutsättningar för att digitalisera välfärden genom att förse ägarna med gemensam digital infrastruktur och arkitektur. Region Västerbotten äger 0,2 procent av bolaget.

Norrbottenabanan AB ska verka för bygandet av Norrbottenabanan mellan Umeå och Haparanda. Övriga delägare är kommunerna Piteå, Skellefteå, Umeå, Luleå, Kalix, Boden, Haparanda och Robertsfors. Region Västerbotten äger 28,5 procent.

Norrlandsoperan AB bedriver opera-, musik- och dansproduktion samt konstutställningar, pedagogisk verksamhet och konsulentinsatser inom scenkonst, musik och dans. Region Västerbotten äger 60 procent av bolaget.

Norrtåg AB har till uppgift att bedriva persontrafik med tåg i respektive län, samt mellan länen och angränsande län. Bolaget ska även upphandla persontågstrafik för arbets- och utbildningspendling i regionen, samt skapa kopplingar mot den nationella tågtrafiken. Region Västerbotten äger 25 procent av bolaget tillsammans med kollektivtrafikmyndigheterna i regionerna Norrbotten, Västernorrland samt Jämtland Härjedalen.

Samtrafiken AB är ett samverkans- och utvecklingsföretag inom kollektivtrafikbranschen som på nationell nivå samordnar trafikinformation, trafikdata och biljettsystem. Samtrafiken ägs av alla regionala kollektivtrafikmyndigheter samt många av de kommersiella trafikoperatörerna med nationell trafik. Region Västerbotten äger 1,8 procent.

Science Park i Umeå AB arbetar för en etablering inom området Universitetsstaden i Umeå. Bolaget ska också stödja utvecklingen av en attraktiv miljö med mötesplatser och profilerade satsningar. Målet är att universitetets forskning och universitetssjukhusets verksamheter tillsammans med startups, företag och aktörer ska attrahera externa etableringar, investerare och utvecklingssamarbeten. Region Västerbotten äger 40 procent.

Skellefteå museum AB ska främst i den norra delen av länet bedriva och främja kulturminnesvård och museiverksamhet, och har länsansvaret för teknik- och industrihistoria efter 1900. Verksamheten bedrivs på Nordanå och på Museum Anna Nordlander i Sara kulturhus där

samtidskonst och genus står i centrum. Region Västerbotten äger 40 procent.

Skogs- och samemuseet i Lycksele AB bedriver museiverksamhet i Lycksele med fokus på skog och skogsbruk, samisk historia och kultur. Bolaget ansvarar även för driften av Gammlatzen. Region Västerbotten äger 49 procent.

Umeå Biotech Incubator AB är en företagsinkubator som tillhandahåller specialiserat affärsutvecklingsstöd, tillgång till branschnätverk och laboratorieinfrastruktur för företag inom life science. Region Västerbotten äger 16,5 procent av bolaget.

Uminova innovation AB är en företagsinkubator som ska medverka till kommersialisering av innovationer från Umeå universitet och Sveriges lantbruksuniversitet, med särskild fokus på tech-bolag. Region Västerbotten äger 16,5 procent. Övriga delägare är Umeå universitet via holdingbolag, Umeå kommun via Umeå kommunföretag AB samt Sveriges lantbruksuniversitet via holdingbolag.

Västerbottens museum AB är ett av landets 24 läns museer. Uppdraget är att samla, vårda, visa och beforska det regionala kulturarvet och länets kulturmiljöer – från förhistoriska spår och lämningar, till nutida uttryck och idéer. Dessa presenteras bland annat i utställningar, programverksamhet och pedagogisk verksamhet. Verksamheten bedrivs i hela regionen och från museibygnaden och friluftsmuseet på Gammlia i Umeå. Region Västerbotten äger 40 procent.

Västerbottensteatern AB är en länsteater och har ett regionalt ansvar att producera, presentera, främja, stärka och utveckla teater och annan scenisk konst i Skellefteå kommun och länet. Teatern har ett särskilt fokus på att främja berättande, och har även en särskild verksamhet, Unghästen, som arbetar med teater som pedagogiskt verktyg med målgruppen barn och unga. Region Västerbotten äger 60 procent.

Kommunalförbund och ekonomiska föreningar

Kommunalförbundet Skandionkliniken bildades 2006 och medlemmar är sju regioner med universitetssjukhus, Region Västerbotten en av dem. Verksamheten består dels av Skandionkliniken som bedriver strålbehandling av cancer med protoner, dels av patienthotellet Hotel von Kraemer.

Kommunalförbundet Norrlands nätverk för musikteater och dans har regionerna Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland och Jämtland Härjedalen som medlemmar. Nätverket ska bland annat medverka till att musikteater och

dans blir tillgänglig för alla i norra Sverige samt att etablera verksamheten regionalt, nationellt och internationellt.

Kommunalförbundet Svenskt ambulans-flyg ägs och finansieras av Sveriges 21 regioner. Verksamheten samordnar och utför alla ambulanstransporter med flygplan från beredskapsbaserna i Umeå, Stockholm och Göteborg dygnet alla timmar, året runt. Verksamheten startade 2021.

Kommunalförbundet Svensk luftambulans ansvarar för att driva verksamheten med ambulanshelikoptrar för medlemmarna. Svensk luftambulans betjänar en dryg fjärdedel av Sveriges befolkning och finns ofta i områden där avstånden är långa och där en helikopter kan göra stor skillnad. Sedan hösten 2019 är Region Västerbotten medlem och andra anslutna regioner är Värmland, Dalarna samt Norrbotten.

Kommuninvest ekonomisk förening ska långsiktigt skapa bästa villkor för kommuner och regioners finansiella verksamhet. Föreningen bygger på en frivillig medlemssamverkan och ägs av ett stort antal kommuner och regioner.

Norra sjukvårdsregionförbundet har av regionerna fått uppdraget att utveckla gemensamma områden inom hälso- och sjukvård, utbildning och forskning och därmed sammanhängande verksamheter. I förbundet har regionerna ett gemensamt ansvar för att beställa, planera och samordna regional sjukvård, utbildning och forskning utifrån ett behovs- och befolkningsperspektiv. Förbundet beslutar bland annat om avtal för högspecialiserad vård, verksamhetsplan för kunskapsstyrning och utvecklingsplan för cancervård. Förbundet är ett kommunalförbund, bildat 2005 mellan Region Jämtland Härjedalen, Region Västernorrland, Region Västerbotten och Region Norrbotten.

Regionernas ömsesidiga försäkringsbolag är ett rikstäckande försäkringsbolag med huvuduppgift att försäkra de vårdgivare som finansieras av regionerna. Slutkunder är de patienter som drabbats av en patientskada. Försäkringsbolaget ägs av regionerna.

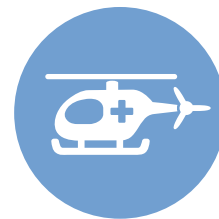

FOTO: JONAS WESTLING

Finansiellt bokslut

FOTO: JONAS WESTLING

Resultaträkning

Resultaträkning (mkr)	Koncern 2024	Koncern 2023	Årsbudget 2024	Region 2024	Region 2023
Verksamhetens intäkter (not 1)	4 724	4 478	3 789	4 022	3 700
Verksamhetens kostnader (not 2–4)	-15 583	-14 836	-13 951	-14 881	-14 063
Avskrivningar (not 5)	-652	-604	-638	-647	-596
Verksamhetens nettokostnader	-11 510	-10 961	-10 801	-11 506	-10 959
Skatteintäkter (not 6)	7 988	7 816	8 045	7 988	7 816
Generella statsbidrag och utjämning (not 7)	3 044	2 552	2 899	3 044	2 552
Verksamhetens resultat	-478	-594	143	-473	-592
Finansiella intäkter (not 8)	739	625	170	734	622
Finansiella kostnader (not 9)	-782	-698	-750	-782	-698
Resultat efter finansiella poster	-521	-668	-437	-521	-668
Årets resultat	-521	-668	-437	-521	-668

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys indirekt metod (mkr)	Koncern 2024	Koncern 2023	Region 2024	Region 2023
Löpande verksamhet				
Årets resultat	-521	-668	-521	-668
Justering för ej likvidpåverkande poster (not 1)	1 193	1 333	1 189	1 327
Medel från löpande verksamhet före förändring av rörelsekapital	672	665	668	659
Förändring kortfristiga fordringar	352	-40	292	-63
Förändring förråd	-2	-6	-2	-6
Förändring korta skulder	-88	191	-34	144
Kassaflöde löpande verksamhet	934	810	924	734
Investeringsverksamhet				
Investeringar (not 2)	-945	-948	-926	-942
Försäljning av tillgångar (not 3)	3	1	0	0
Förändring kortfristiga placeringar (not 4)	-95	-320	-95	-320
Kassaflöde investeringsverksamhet	-1 037	-1 268	-1 021	-1 262
Finansieringsverksamhet				
Förändring långfristiga skulder (not 5)	357	441	360	444
Kassaflöde finansieringsverksamhet	357	441	360	444
Årets kassaflöde	254	-17	263	-84
Likvida medel vid årets början	226	247	130	213
Likvida medel vid årets slut	480	230	393	130

Balansräkning

Balansräkning (mkr)	Koncern 2024	Koncern 2023	Region 2024	Region 2023
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar				
Immateriella tillgångar (not 1)	76	92	76	91
Mark, byggnader, tekniska anläggningar (not 2)	6 851	6 542	6 851	6 542
Maskiner och inventarier (not 3)	1 087	1 098	1 058	1 079
Finansiella anläggningstillgångar (not 4)	143	137	142	137
Summa anläggningstillgångar	8 157	7 869	8 127	7 849
Omsättningstillgångar				
Förråd (not 5)	38	36	38	36
Kortfristiga fordringar (not 6)	1 315	1 667	1 290	1 582
Kortfristiga placeringar (not 7)	6 296	5 591	6 296	5 591
Kassa och bank (not 8)	480	230	393	130
Summa omsättningstillgångar	8 130	7 525	8 017	7 339
Summa tillgångar	16 287	15 394	16 144	15 188
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital				
Eget kapital (not 9)	2 842	3 516	2 820	3 488
Årets resultat	-521	-668	-521	-668
Summa eget kapital	2 321	2 848	2 299	2 820
Avsättningar				
Avsättningar för pensioner (not 10)	8 083	6 887	8 083	6 887
Övriga avsättningar	0	0	0	0
Summa avsättningar	8 083	6 887	8 083	6 887
Skulder				
Långfristiga skulder (not 11)	3 173	2 860	3 172	2 856
Kortfristiga skulder (not 12)	2 710	2 798	2 590	2 625
Summa skulder	5 883	5 659	5 762	5 481
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	16 287	15 394	16 144	15 188
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER				
Panter och jämförliga säkerheter	0	0	0	0
Ansvarsförbindelser				
Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulderna eller avsättningarna (not 13)	4 854	4 781	4 854	4 781
Övriga ansvarsförbindelser (not 14)	262	253	287	278

Noter

Noter resultaträkning (mkr)	Koncern 2024	Koncern 2023	Region 2024	Region 2023
Not 1 Verksamhetens intäkter				
Patientintäkter	274	240	274	240
Försäljning av hälso- och sjukvård	1 486	1 337	1 486	1 337
Försäljning av tandvård	45	52	45	52
Försäljning av medicinska tjänster	348	343	348	343
Försäljning av andra tjänster	230	234	230	234
Försäljning av material och varor	172	156	172	156
Erhållna bidrag	1 324	1 222	1 324	1 222
varav statsbidrag Folkbildningsrådet Vindelns folkhögskola	18	19	18	19
varav statsbidrag Folkbildningsrådet Storumans folkhögskola	15	15	15	15
Övriga intäkter	845	894	143	116
Summa verksamhetens intäkter	4 724	4 478	4 022	3 700
Not 2 Verksamhetens kostnader				
Personalkostnader	5 602	5 400	5 573	5 342
Sociala avgifter	2 044	1 902	2 035	1 882
Pensionskostnader, inklusive särskild löneskatt	1 337	1 144	1 334	1 139
Övriga personalkostnader	102	96	102	96
Läkemedel, sjukvårdsartiklar och medicinskt material	2 063	1 914	2 063	1 914
Ersättning, privata hälsovalsenheter	273	250	273	250
Köpt hälso- och sjukvård	393	393	393	393
Verksamhetsanknutna tjänster	544	554	544	554
varav inhyrd personal	306	323	306	323
Förlust vid avyttring och utrangering anläggningstillgångar	3	4	3	4
Lämnade bidrag	493	373	672	578
varav Länsstrafiken Västerbotten AB	0	0	178	258
Lokal- och fastighetskostnader	374	383	374	383
Övriga kostnader	2 356	2 423	1 516	1 527
Summa verksamhetens kostnader	15 583	14 835	14 881	14 063
Not 3 Räkenskapsrevision				
Total kostnad för räkenskapsrevision	1	1	1	1
varav kostnad för de sakkunnigas granskning av räkenskaperna	1	1	1	1

Kostnader för räkenskapsrevision avser granskning av bokföring, delårsrapport samt årsredovisning för räkenskapsåret 2024.

Noter resultaträkning (mkr)	Koncern 2024	Koncern 2023	Region 2024	Region 2023
Not 4 Leasingavgifter				
Lös egendom operationell leasing				
Framtida minimileaseavgifter inom 1 år	32	61	32	61
Framtida minimileaseavgifter senare än 1 år men inom 5 år	47	163	47	163
Framtida minimileaseavgifter senare än 5 år	3	32	3	32
<i>Varav operationell leasing övrigt</i>				
Framtida minimileaseavgifter inom 1 år	6	8	6	8
Framtida minimileaseavgifter senare än 1 år men inom 5 år	13	18	13	18
Framtida minimileaseavgifter senare än 5 år	3	5	3	5
<i>Varav operationell leasing datautrustning</i>				
Framtida minimileaseavgifter inom 1 år	17	11	17	11
Framtida minimileaseavgifter senare än 1 år men inom 5 år	22	21	22	21
Framtida minimileaseavgifter senare än 5 år	0	0	0	0
<i>Varav operationell leasing fordon</i>				
Framtida minimileaseavgifter inom 1 år	9	7	9	7
Framtida minimileaseavgifter senare än 1 år men inom 5 år	11	4	11	4
Framtida minimileaseavgifter senare än 5 år	0	0	0	0
<i>Varav operationell leasing tåg</i>				
Framtida minimileaseavgifter inom 1 år	0	35	0	35
Framtida minimileaseavgifter senare än 1 år men inom 5 år	0	121	0	121
Framtida minimileaseavgifter senare än 5 år	0	27	0	27
Lös egendom finansiell leasing av tåg				
Framtida minimileaseavgifter inom 1 år	12	12	12	12
Framtida minimileaseavgifter senare än 1 år men inom 5 år	50	49	50	49
Framtida minimileaseavgifter senare än 5 år	113	126	113	126
Fast egendom operationell leasing				
Framtida minimileaseavgifter inom 1 år	48	40	48	40
Framtida minimileaseavgifter senare än 1 år men inom 5 år	109	107	109	107
Framtida minimileaseavgifter senare än 5 år	61	70	61	70
Fast egendom finansiell leasing				
Framtida minimileaseavgifter inom 1 år	32	32	32	32
Framtida minimileaseavgifter senare än 1 år men inom 5 år	133	132	133	132
Framtida minimileaseavgifter senare än 5 år	162	196	162	196
Not 5 Avskrivningar				
Immateriella tillgångar	27	23	27	23
Mark, byggnader, tekniska anläggningar	362	336	362	336
Maskiner och inventarier	262	245	258	237
Summa avskrivningar	652	604	647	596
Not 6 Skatteintäkter				
Regionsskatt	7 988	7 816	7 988	7 816
Summa skatteintäkter	7 988	7 816	7 988	7 816
Preliminära utbetalningar	7 994	7 645	7 994	7 645
Justeringspost, slutavräkning tidigare år	37	44	37	44
Prognos, slutavräkning innevarande år	-31	127	-31	127
Not 7 Generella statsbidrag och utjämning				
Strukturbidrag	67	67	67	67
Kostnadsutjämning	114	129	114	129
Inkomstutjämning	1 389	1 322	1 389	1 322
Regleringsbidrag	203	118	203	118
Statsbidrag, läkemedelsförmånen	1 020	913	1 020	913
Generella bidrag från staten	250	3	250	3
Summa generella statsbidrag	3 044	2 552	3 044	2 552

Noter resultaträkning (mkr)	Koncern 2024	Koncern 2023	Region 2024	Region 2023
Not 8 Finansiella intäkter				
Utdelning på aktier och andelar	32	0	32	0
Ränteintäkter	17	28	12	25
Vinst vid avyttring av finansiella omsättningstillgångar	63	389	63	389
Orealiserade vinster, finansiella omsättningstillgångar	614	196	614	196
Realiserade valutakursvinster	8	9	8	9
Vinst vid avyttring av finansiella anläggningstillgångar	5	2	5	2
Summa finansiella intäkter	739	625	734	622
Not 9 Finansiella kostnader				
Räntekostnad	66	28	66	28
Räntedel av årets pensionskostnad	567	463	567	463
Löneskattedel av årets pensionskostnad	138	112	138	112
Orealiserade förluster, finansiella omsättningstillgångar	3	4	3	4
Realiserade valutakursförluster	2	47	2	47
Förlust vid avyttring av finansiella omsättningstillgångar	2	39	2	39
Övriga finansiella kostnader	4	4	4	4
Summa finansiella kostnader	782	698	782	698

Noter kassaflödesanalys (mkr)	Koncern 2024	Koncern 2023	Region 2024	Region 2023
Not 1 Justering för ej likvidpåverkande poster				
Av- och nedskrivningar och utrangeringar	652	604	647	597
Justering orealiserade vinster, reavinst och förluster värdepapper	-611	-192	-610	-192
Justering finansiell leasingsskuld	-44	-32	-44	-32
Årets förändring, avsättning för pensioner	1 196	953	1 196	953
Summa ej likviditetspåverkande poster	1 193	1 333	1 189	1 327
Not 2 Investeringar				
Immateriella tillgångar	12	17	12	17
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	671	597	671	597
Maskiner och inventarier	256	330	239	324
Finansiella anläggningstillgångar	6	4	5	4
Summa investeringar	945	948	926	942
Not 3 Försäljning av tillgångar				
Materiella anläggningstillgångar	0	1	0	0
Finansiella anläggningstillgångar	3	0	0	0
Summa försäljningar	3	1	0	0
Not 4 Förändring kortfristiga placeringar				
Omplacering i kortfristiga finansiella placeringar	-95	-320	-95	-320
Summa förändring kortfristiga placeringar	-95	-320	-95	-320
Not 5 Förändring långfristiga skulder				
Investeringsbidrag	10	24	10	24
Amortering av skuld	-3	-3	0	0
Upptagna lån	350	420	350	420
Summa förändring långfristiga skulder	357	441	360	444

Noter balansräkning (mkr)	Koncern 2024	Koncern 2023	Region 2024	Region 2023
Not 1 Immateriella anläggningstillgångar				
Ingående anskaffningsvärde	295	281	295	278
Årets investeringsutgifter	12	17	12	17
Summa anskaffningsvärde	307	298	307	295
Avskrivningar				
Ingående avskrivningar	-204	-183	-204	-181
Årets avskrivningar	-27	-23	-27	-23
Försäljningar och utrangeringar	0	0	0	0
Summa avskrivningar	-231	-206	-231	-204
Summa redovisat värde vid årets slut	76	92	76	91
Not 2 Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Ingående anskaffningsvärde	11 435	10 838	11 435	10 838
Årets investeringsutgifter	671	597	671	597
Försäljningar och utrangeringar	0	0	0	0
Summa anskaffningsvärde	12 106	11 435	12 106	11 435
Avskrivningar				
Ingående avskrivningar	-4 893	-4 557	-4 893	-4 557
Årets avskrivningar	-362	-336	-362	-336
Försäljningar och utrangeringar	0	0	0	0
Summa avskrivningar	-5 255	-4 893	-5 255	-4 893
Summa redovisat värde vid årets slut	6 851	6 542	6 851	6 542
Not 3 Maskiner och inventarier				
Ingående anskaffningsvärde	3 961	3 722	3 897	3 656
Årets investeringsutgifter	256	330	239	324
Försäljningar och utrangeringar	-59	-82	-59	-82
Summa anskaffningsvärde	4 158	3 970	4 076	3 898
Avskrivningar				
Ingående avskrivningar	-2 867	-2 697	-2 819	-2 652
Årets avskrivningar	-262	-256	-258	-249
Försäljningar och utrangeringar	59	81	59	81
Summa avskrivningar	-3 071	-2 872	-3 018	-2 819
Summa redovisat värde vid årets slut	1 087	1 098	1 058	1 079
Från och med 1 januari 2024 redovisas ej uppsägningsbara leasing- och hyresavtal för fast egendom som finansiell leasing, enligt RKR R5. 2023 års jämförelsesiffror har uppdaterats.				
Not 4 Finansiella anläggningstillgångar				
Långfristiga fordringar (utlämnade lån)	17	17	17	17
Värdepapper med mera	126	119	125	119
Bostadsrätter	0	0	0	0
Summa redovisat värde vid årets slut	143	137	142	137
Not 5 Förråd				
Bränsle	7	4	7	4
Implantat	30	28	30	28
Övrigt	1	5	1	5
Summa redovisat värde vid årets slut	38	36	38	36
Not 6 Kortfristiga fordringar				
Kundfordringar	554	511	439	388
Övriga fordringar	22	34	13	9
Mervärdeskatt och fordringar på staten	121	137	121	137
Upplupna skatteintäkter	121	356	121	356
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	497	630	596	692
Summa redovisat värde vid årets slut	1 315	1 667	1 290	1 582

Noter balansräkning (mkr)	Koncern 2024	Koncern 2023	Region 2024	Region 2023
Not 7 Kortfristiga placeringar				
Aktier och andelar	3 265	3 478	3 265	3 478
Räntefonder	2 279	1 904	2 279	1 904
Övriga kortfristiga placeringar	2	14	2	14
Värdereglering	751	195	751	195
Summa redovisat värde vid årets slut	6 296	5 591	6 296	5 591
Not 8 Postgiro, bank och handkassar				
Bank	480	230	393	130
Handkassar och plusgiro	0	0	0	0
Summa redovisat värde vid årets slut	480	230	393	130
Region Västerbotten har en checkkredit på 300 miljoner kronor som ej var utnyttjad vid bokslutstillfället.				
Not 9 Eget kapital				
Ingående eget kapital	2 848	3 528	2 820	3 499
Justering av avyttrade aktier	-6	0	0	0
Justeringspost omräkning finansiell leasing	0	-11	0	-11
Dispositioner av föregående års resultat	0	0	0	0
Erhållet aktieägartillskott	0	0	0	0
Årets resultat	-521	-668	-521	-668
Summa redovisat värde vid årets slut	2 321	2 848	2 299	2 820
Koncernen 2023 omfattar Länstrafiken AB och Region Västerbotten. Koncernen 2024 omfattar Länstrafiken AB och Region Västerbotten. Länstrafiken AB har under år 2024 avyttrat 1/3 av sitt aktieinnehav i Bussgods i Norr AB.				
Not 10 Avsättning pensionsförpliktelser				
Ingående avsättning inkl löneskatt	6 887	5 885	6 887	5 885
varav löneskatt	1 671	1 428	1 671	1 428
Nyintjänad pension	548	448	548	448
Årets utbetalningar	-152	-133	-152	-133
Ränte- och basbeloppsuppräkring	567	463	567	463
Ändrat livslängdsantagande RIPS	0	0	0	0
Övrig post	-1	-11	-1	-11
Förändring av löneskatten	233	186	233	186
Förändring av pension för förtroendevalda	0	48	0	48
Summa redovisat värde vid årets slut	8 083	6 887	8 083	6 887
Utredningsgrad i procent	96	96	96	96
Not 11 Långfristiga skulder				
Investeringsbidrag	99	88	99	88
Långfristiga skulder finansiell leasing	503	547	503	547
Långfristiga skulder	2 571	2 224	2 570	2 220
Summa redovisat värde vid årets slut	3 173	2 860	3 172	2 856
Investeringsbidragen periodiceras linjärt under samma nyttjandetid som motsvarande tillgång har. Från och med 1 januari 2023 redovisas ej uppsägningsbara leasing- och hyresavtal för fast egendom som finansiell leasing, enligt RKR R5. 2023 års jämförelsesiffror har uppdaterats.				
Not 12 Kortfristiga skulder				
Leverantörsskulder	653	764	709	745
Innestående övertid	47	47	47	47
Innestående jour och retroaktiva löner	203	194	203	194
Semesterlöneskuld	555	527	555	527
Upplupen arbetsgivaravgift	143	135	143	135
Upplupen pensionsavgift och avgiftsbestämda pensioner	256	222	256	222
Förutbetalda skatteintäkter	0	0	0	0
Källskatt	119	116	119	116
Upplupna kostnader med mera	734	792	558	637
Summa redovisat värde vid årets slut	2 710	2 798	2 590	2 625

Noter balansräkning (mkr)	Koncern 2024	Koncern 2023	Region 2024	Region 2023
Not 13 Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulderna eller avsättningarna				
Ingående ansvarsförbindelse	4 781	4 712	4 781	4 712
varav löneskatt	1 160	920	1 160	920
Ränte- och basbeloppsuppräknig	303	310	303	310
Ändrat livslängdsantagande RIPS	0	0	0	0
Pensionsutbetalningar	-288	-273	-288	-273
Övrig post	44	18	44	18
Förändring av löneskatten	14	14	14	14
Summa pensionsförpliktelser	4 854	4 781	4 854	4 781
Utgående ansvarsförbindelse	4 854	4 781	4 854	4 781
Anställda Ädelreformen				
Ädel	156	151	156	151
Löneskatt	38	37	38	37
Summa Ädelreform	194	188	194	188
Not 14 Borgensåtaganden				
Länstrafiken Västerbotten AB	0	0	25	25
AC-Net AB	10	10	10	10
Stiftelsen Skellefteå museums samlingar	1	1	1	1
* Transitio, garantibelopp (enskilt efter regress)	251	242	251	242
Summa redovisat värde vid årets slut	262	253	287	278

Proprieborgen Transitio (solidarisk)

* Borgensåtagande som innebär att fordringsägaren omedelbart kan kräva vem hen vill av borgensmännen eller låntagaren så snart någon betalning uteblivit. Region Västerbotten har som en av 21 regioner undertecknat dessa borgensförbindelser.

Bedömt utestående värde borgensförbindelser	527	592	527	592
---	-----	-----	-----	-----

Solidarisk borgen Kommuninvest Sverige AB

Region Västerbotten har i oktober 2016 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 290 kommuner och regioner som per 2024-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemmarna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem har lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Region Västerbottens ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2024-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 601 095 707 587 kronor och totala tillgångar till 603 916 952 803 kronor. Region Västerbottens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 3 055 344 815 kronor och andelen av de totala tillgångarna till 3 057 673 598 kronor.

Ansvarsförbindelse Löf (regionens ömsesidiga försäkringsbolag)

Regionen ansvarar som delägare i patientförsäkringen Löf för bolagets förbindelser till ett belopp motsvarande 10 gånger den premie som erläggs för vart år som förlust har uppkommit i patientförsäkringen. År 2024 uppgick premien till 36 miljoner kronor.

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad enligt lag om kommunal bokföring och redovisning, samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning. I vissa fall har regionen gjort undantag från rekommendationerna. Dessa undantag anges under aktuell rubrik.

Allmänt

- Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras Region Västerbotten och kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.
- Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.
- Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde om inget annat anges.
- Periodiseringar av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed.

Sammanställd redovisning

Enligt gällande lagstiftning ska årsredovisningen omfatta den verksamhet som Region Västerbotten bedriver genom någon annan juridisk person. Syftet är att ge en rättvisande och sammanfattande bild av Region Västerbottens totala ekonomiska ställning och resultat, oavsett vilken form verksamheten bedrivs i.

Koncernens avgränsningar

Den sammanställda redovisningen för Region Västerbotten innefattar övriga juridiska personer där regionen har ett betydande inflytande. Med juridisk person avses en organisation eller verksamhet som har egen rättskapacitet. Med betydande inflytande menas att Region Västerbotten har minst 20 procent av rösterna i det beslutande organet.

Juridiska personer vars omsättning eller tillgångar understiger 2 procent av Region Västerbottens skatteintäkter och generella statsbidrag har inte tagits med i den sammanställda redovisningen. Detta enligt rekommendation R16 från Rådet för kommunal redovisning. De juridiska personer som inte finns med i den sammanställda redovisningen understiger tillsammans 5 procent av Region Västerbottens skatteintäkter och statsbidrag.

Konsolidering

Den sammanställda redovisningen har gjorts med proportionell konsolideringsmetod, vilket innebär att endast den ägda andelen av kon-

cernföretagets resultat och tillgångar tas med. Det bokförda värdet på aktierna i det företag som inkluderats i den sammanställda redovisningen har eliminerats mot dotterbolagets egna kapital. Interna mellanhavanden i såväl resultat som balansräkning har eliminerats.

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster är transaktioner som sällan förekommer. De är viktiga att uppmärksamma i årsredovisningar eftersom jämförelser med andra tidsperioder kan bli missvisande annars. Eventuella jämförelsestörande poster särredovisas i not till respektive post i resultaträkningen, samt i förekommande fall i kassaflödesanalysen. Region Västerbotten definierar jämförelsestörande poster som transaktioner som förekommer sällan och som överstiger fem miljoner kronor. Realisationsvinster vid fastighetsförsäljningar redovisas alltid som jämförelsestörande post.

Resultaträkning

I resultaträkningen visas regionens intäkter och kostnader för en viss tidsperiod. Periodens resultat är lika med skillnaden mellan intäkter och kostnader.

Intäkter

Skatteintäkter

Skatteintäkterna redovisas enligt rekommendation R2 från Rådet för kommunal redovisning. I prognosen för skatteintäkter använder Region Västerbotten den prognos för skatteunderlag som Sveriges kommuner och regioner publicerar.

Statsbidrag

Specialdestinerade statsbidrag redovisas i resultaträkningen tillsammans med övriga verksamhetsanknutna intäkter. Periodiseringen sker i enlighet med rekommendation R2 från Rådet för kommunal redovisning.

Övriga intäkter

Offentliga investeringsbidrag bokförs som intäkter på ett sätt som återspeglar investeringens nyttjande och förbrukning, det vill säga i samma takt som avskrivningar för tillgången sker. EU-bidrag bokförs som intäkter och redovisas i enlighet med villkor och restriktioner för det aktuella bidraget.

Kostnader

Hyres- och leasingavtal

Leasingavtal klassificeras som finansiella om de uppfyller reglerna för finansiella leasingavtal och hyresavtal enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation R5. Leasingavtal som inte uppfyller dessa regler eller avtal som understiger ett år klassificeras som operationella.

Anläggningstillgångar

En anläggningstillgång är en tillgång som ska användas under längre tid. Region Västerbotten klassificerar en tillgång som anläggningstillgång om den är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav, ska nyttjas i minst tre år, samt om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. Region Västerbotten definierar gränsen för ett mindre värde till ett fast prisbasbelopp. Beloppsgränsen är ett fränsteg från Rådet för kommunal redovisnings rekommendation R4.

Komponentindelning

Komponentavskrivning ska tillämpas på anläggningstillgångar. Detta rekommenderar Rådet för kommunal redovisning, R4. Det innebär att anläggningstillgångarna ska delas in i komponenter och avskrivas komponentvis. Region Västerbotten har bedömt att komponentindelning ska tillämpas på fastigheter. För fastigheter är komponenterna uppdelade i sju olika grupper. Hur lång avskrivningstiden är för olika fastigheter varierar beroende på vilken typ av byggnad det handlar om, samt hur byggnaden är uppdelad i olika komponenter som mark, stomme, byggnader och installationer.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar är fysiska tillgångar som är avsedda för stadigvarande bruk. Investeringsbidrag som använts för att köpa anläggningstillgången tas upp som en förutbetalad intäkt i redovisningen och periodiseras över nyttjandeperioden.

Finansiella anläggningstillgångar

Finansiella tillgångar klassificeras av Region Västerbotten som anläggningstillgångar om syftet är långsiktigt. Detta är i enlighet med rekommendation R7 från Rådet för kommunal redovisning.

Immateriella anläggningstillgångar

Till Region Västerbottens immateriella anläggningstillgångar räknas främst externa kostnader, men även en del egen upparbetad tid vid vissa större it-investeringar och it-projekt i egen regi.

De förvärvade respektive internt upparbetade tillgångarna redovisas tillsammans i regionens årsredovisning. Detta är ett avsteg från rekommendationen R3 från Rådet för kommunal redovisning.

Att regionen valt att redovisa de immateriella anläggningstillgångarna tillsammans beror på att andelen är mycket liten i förhållande till de förvärvade tillgångarna. Region Västerbotten omprövar nyttjandeperioden för immateriella anläggningstillgångar i samband med varje årsbokslut.

Avskrivningar

En avskrivning börjar när tillgången börjar användas. Avskrivningen av immateriella och materiella anläggningstillgångar sker under den beräknade nyttjandeperioden. Avskrivningen är linjär vilket betyder att avskrivningen sker med lika stora nominella belopp varje år. Avskrivningen baseras på anskaffningsvärde, exklusive eventuellt restvärde. Avskrivningar görs inte på tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten.

Regionens fastigheter är uppdelade i sju komponenter. Avskrivningstiderna varierar beroende på typ av byggnad samt på hur fastigheten är uppdelad i olika komponenter som mark, stomme, byggnader och installationer. Avskrivningstiderna på komponenterna varierar mellan 10 och 60 år. Avskrivningstider på maskiner och inventarier är i regel 5 till 10 år.

Avskrivningstider på immateriella anläggningstillgångar är vanligtvis 5 år. För vissa av regionens immateriella anläggningstillgångar är avskrivningstiden längre. I dessa fall finns det underlag som exempelvis avtal eller beskriven användningstid som bedöms vara längre än 5 år. Hanteringen av avskrivningar på immateriella anläggningstider är i enlighet med rekommendation R3 från Rådet för kommunal redovisning.

Anläggningstillgångarnas nyttjandeperiod omprövas löpande under året. Om förutsättningarna för en anläggning förändras ändras anläggningens avskrivningstid.

Nedskrivning

Om det finns indikationer på att ett redovisat värde är för högt bedöms om en nedskrivning bör ske. En nedskrivning innebär att det bokförda värdet för en anläggningstillgång minskas. Genomförda nedskrivningar omprövas årligen.

Omsättningstillgångar

En omsättningstillgång är en tillgång som förväntas omsättas löpande i verksamheten. Den är alltså inte avsedd för stadigvarande bruk som

exempelvis lager, kundfordringar och likvida medel.

Kortfristiga placeringar

Regionens pensionsmedelsportfölj klassificeras som en omsättningstillgång enligt Rådet för kommunal redovisning, R7. Att den klassificeras så beror på att aktierna ständigt köps och säljs. Portföljens förvaltning regleras i finanspolicyn som antas av regionfullmäktige.

Finansiella omsättningstillgångar värderas till verkligt värde, det vill säga det värde som tillgången har vid värderingstillfället. Pensionsportföljens kortfristiga placeringar, det vill säga de finansiella tillgångarna som inte är anläggningstillgångar, värderas tillsammans. Detta görs för att bättre reflektera syftet med att ha en portföljförvaltning, nämligen att sprida riskerna på olika slags tillgångar vilket minskar volatiliteten i värderingen. Volatilitet är ett riskmått som anger hur stora prisrörelserna har varit i en aktie, uttryckt i procent.

Avsättningar

Pensioner

Region Västerbotten redovisar pensioner enligt gällande lagstiftning. Detta innebär att pension som intjänats före 1998 varken tas upp som en skuld eller avsättning utan redovisas som ansvarsförbindelse enligt den så kallade blandmo-

dellen. Pensioner intjänade från och med 1998 redovisas däremot som avsättning i balansräkningen. Till grund för regionens beräkning av pensionsavsättningen och ansvarsförbindelsen ligger KPA:s beräkning. Avsättningen och ansvarsförbindelsen värdesäkras genom basbeloppsuppräknings och försäkringsteknisk ränta enligt riktlinjer för beräkning av pensionsskuld som antagits av Sveriges kommuner och regioner.

Pensionskostnad

Pensionskostnaden består i huvudsak av tre delar: utbetalning av intjänade pensionsförmåner, premie på avgiftsbestämd pension och avsättning för förmånsbestämd pension.

Transparent bokslut för folktandvården

Transparensbokslut för tandvården görs när det kamerala bokslutet är klart. Regionerna tog 2012 gemensamt fram en modell för en enhetlig särredovisning för tandvårdens verksamhet. Under 2018 vidareutvecklades modellen och Region Västerbotten har efter denna anpassat sitt transparensbokslut. Målsättningen är att folktandvården ska verka under konkurrensneutrala villkor och ha en öppen och transparent redovisning som visar potentiella snedvridningar av konkurrensen. Transparensredovisningen ska ske årligen och vara tillgänglig för allmänheten.

FOTO: JONAS WESTLING

Driftredovisning

FOTO: JÖRGEN BOSTRÖM

Driftredovisningen ska redogöra för hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställs för den löpande verksamheten. Den speglar respektive styrelse och nämnds intäkter och kostnader. Alla nämnder lämnar egna årsrapporter som blir underlag till Region Västerbottens årsredovisning.

I driftredovisningen, som ofta benämns verksamhetens nettokostnader, ingår verksamhetens intäkter och kostnader men inte skatteintäkter, generella statsbidrag, finansiella intäkter och kostnader samt extraordinära poster.

Regionstyrelsen och nämnderna redovisar tillsammans ett budgetunderskott på 701 miljoner kronor för 2024. Budgetunderskottet föregående år var 1 015 miljoner kronor. Verksamhetens nettokostnader är 5 procent högre än 2023. Trots att inflationen avtar är kostnadsnivåerna höga.

Jämfört med 2023 är de externa intäkterna 8,4 procent högre. I år redovisar externa intäkter ett budgetöverskott på 203 miljoner kronor där de specialdestinerade bidragen och vårdintäkterna har varit högre än budgeterat. Tandvårdens patientintäkter och tandvårdsintäkter har

varit lägre än förväntat, bland annat på grund av kompetensbrist.

I jämförelse med 2023 har de externa kostnaderna ökat med 5,8 procent. Personalkostnaderna har ökat med 6,4 procent och avvikelserna mot budget blir minus 605 miljoner kronor. Ekonomin inom hälso- och sjukvården har påverkats negativt av bemanningssituation, konflikt och strejk. Förändrad produktion med reducerade vårdplatser har också resulterat i en ökad kostnad för utomlänsvård.

Den medicinska utvecklingen med avancerad medicinteknisk utrustning, nya effektiva metoder och läkemedel bidrar också till hög kostnadsutveckling. Tabellen visar verksamhetens nettokostnader per nämnd och styrelse.

Driftredovisning (mkr)	Utfall 2023	Utfall 2024	Kostnadsutveckling	Budget 2024	Budgetavvikelse
Regionförvaltningen	-3 660	-3 872	6 %	-3 785	-87
Hälso- och sjukvårdsnämnden	-6 832	-7 181	5 %	-6 559	-621
Regionala utvecklingsnämnden	-440	-417	-5 %	-427	10
Folkhögskolestyrelsen	-12	-17	40 %	-14	-3
Patientnämnden	-6	-6	5 %	-7	0
Revisionen	-9	-8	-10 %	-9	1
Omfördelning generella statsbidrag		-4			-4
Verksamhetens nettokostnader	-10 959	-11 506	5 %	-10 801	-705

Uppföljning per nämnd

Regionstyrelsen

Budgetunderskottet för regionstyrelsens verksamheter är 87 miljoner kronor 2024. Nettokostnaderna har ökat med 5,8 procent jämfört med 2023. En förklaring till budgetunderskottet är en negativ avvikelse för regionens pensionskostnader med 78 miljoner kronor. Området Digitalisering och service har en negativ budgetavvikelse på 82 miljoner kronor. Avvikelsen förklaras främst av en negativ budgetavvikelse för journal-systemet Cosmic på 43 miljoner kronor och sjukresor på 15 miljoner kronor. Det som väger upp är att tandvårds- och primärvårdsbeställning samt staberna.

Hälso-sjukvårdsnämnden

Hälso- och sjukvårdsnämndens verksamheter redovisar ett underskott mot budget på 621 miljoner kronor och en nettokostnadsökning på 5,1 procent. Under året har intäkterna varit 9,9 procent högre än föregående år medan kostnaderna ökat med 6,9 procent.

Kostnaderna för personal är fortsatt höga och redovisar en negativ avvikelse mot budget på 541 miljoner kronor och en kostnadsutveckling på 7,5 procent jämfört med 2023. Den förklaras av löneutveckling och ökade sociala avgifter. De personalkostnader som är kopplade till insatser i arbetet med tillgänglighet ersätts med statsbidrag och är redovisad som intäkt i verksamheterna.

Det samlade underskottet mot budget för primärvården uppgår till 171 miljoner kronor. Primärvårdens kostnader har ett underskott med 204 miljoner kronor, en kostnadsutveckling på 5,6 procent. Den negativa budgetavvikelsen för personal- och läkemedelskostnader är stor.

Sjukhusvården redovisar budgetunderskott på 594 miljoner kronor och en nettokostnadsutveckling på 6,9 procent. Personalkostnaderna som avviker negativt mot budget med 421 miljoner kronor, uppgår till 70 procent av avvikelsen. Kostnadsutvecklingen för personal uppgår till 8,6 procent i sjukhusvården. Sjukhusvårdens ekonomi har fortsatt under 2024 påverkats av bemanningsproblem som resulterat i dyra kortsiktiga lösningar som övertid, sommaravtal och hyrpersonal.

Tandvården redovisar budgetunderskott på 55 miljoner kronor. Intäkterna avviker negativt mot budget med 68 miljoner kronor och kostnaderna ett överskott på 13 miljoner kronor. Bristen på tandläkare är en stor utmaning. Det medför fortsatt prioritering av barntandvård och akut tandvård på bekostnad av den intäktsfinansierade vuxentandvården.

Hälso- och sjukvårdsnämnden uppmärksammade regionfullmäktige efter april månad att nämnden inte klarar uppdraget inom angivna ramar. De bedömde att verksamhetens åtgärdsplaner inte var tillräckliga och att det är nödvändigt att genomföra fler åtgärder samt införa utbudsbegränsningar för att vända trenden med ökande underskott. Nämnde beskrev en utmaning i att genomföra detta utan negativ påverkan på tillgängligheten.

Regionala utvecklingsnämnden

Regionala utvecklingsnämndens nettokostnader är 5 procent högre än 2023 och budgetavvikelsen är positiv med 10 miljoner kronor. Budgetöverskottet beror till största del på ett positivt utfall på 9,5 miljoner kronor inom kollektivtrafiken. Gynnsamma effekter har bland annat varit minskad reduktionsplikt och lägre bränslekostnader.

Folkhögskolestyrelsen

Folkhögskolestyrelsen redovisar ett budgetunderskott på 3 miljoner kronor och en nettokostnadsutveckling på 40 procent. Vissa statsbidrag har minskat samtidigt som en del extra medel inkommit från föregående års reglering. Beläggning på internatet samt deltagare hänvisade från kommun och arbetsförmedling har varit lägre än förväntat. En stor del av underskottet har varit planerade investeringar som ska tas från folkhögskolornas egna kapital som försvinner under år 2025.

Patientnämnden

Budgetöverskottet är 0,2 miljoner kronor och nettokostnaderna har ökat med 5 procent jämfört med 2023.

Analys av större budgetavvikelser

Pensionskostnader

Budgetunderskottet för regionens pensionskostnader är 78 miljoner kronor. Kostnaderna har ökat jämfört med den prognos som låg till grund för årets budget. De ekonomiska förutsättningarna ser något ljusare ut kommande år. Prognosen är att inflationen stabiliseras runt två procent samtidigt som skatteunderlaget förbättras och pensionskostnaderna minskar till mer normala nivåer.

Nya journalsystemet Cosmic

Budgetunderskottet för Cosmic är 43 miljoner kronor. Det kan till viss del förklaras av tillfälliga avvikelser inom programmet och ökade kostnader i förvaltning för nya integrationer, tillägg samt nybeställningar. För att åtgärda underskottet avvecklas gamla system vilket frigör budget till förvaltning. Anpassningar görs till ny tidplan samt omfördelningar av budgetmedel efter programmens avslut.

Läkemedel

Region Västerbotten redovisar ett överskott mot budget för läkemedelskostnader på 30 miljoner kronor, och kostnadsutvecklingen är 7 procent jämfört med förra året. Prisökningar, utökad produktion inom vissa enheter och nya preparat bidrar till kostnadsutvecklingen. Avsatt utrymme för nya läkemedel har inte helt nyttjats under 2024 vilket gett ett överskott mot budget. För att hålla nere kostnadsutvecklingen fortsätter dialogen med läkemedelscentrum kring generika och att dela doser samt en översyn av rutiner vid receptförnyelse.

Medicinsk materiel

Här har kostnaderna ökat kraftigt de senaste åren. De uppgår till 690 miljoner kronor inom hälso- och sjukvården vilket är en ökning med 8,4 procent jämfört med föregående år. Budgetunderskottet är 131 miljoner kronor för hälso- och sjukvården och är störst inom de opererande verksamheterna och laboratoriemedicin.

Ett ökat samarbete med inköps- och upphandlingsenheten och en genomgång av förpackningsstorlekar för att minska svinn är exempel på aktiviteter som kommer att fortsätta. Ett nytt inköpssystem kommer att göra det lättare att kontrollera fakturerade priser mot beställningspriser och förhindra beställningar av artiklar där avtal har upphört.

690
miljoner kronor för
medicinsk materiel.

Utomlänsvård

Kostnaderna för utomlänsvården är 372 miljoner kronor, vilket jämfört med föregående år är en ökning med 5 procent och motsvarar en ökad kostnad på 17 miljoner kronor. Kostnaderna för utomlänsvård har ett budgetunderskott på 98 miljoner kronor.

En ökad efterfrågan på vård efter pandemin, bemanningsproblem och färre vårdplatser har bidragit till en ökad kostnad för utomlänsvård. Aktiviteter för att öppna fler vårdplatser och öka tillgången på operationsresurser pågår.

I kostnaderna för utomlänsvård ingår kostnad för digitala vårdtjänster som är drygt 18 miljoner kronor. Kostnaderna för flygtransporter som bedrivs av kommunalförbundet Svenskt ambulansflyg ingår också. Antalet flygtimmar är 347 vilket är en ökning med 3 procent jämfört med 2023. Kostnaden för flygtransporter uppgår till 13 miljoner kronor vilket är en ökning med 0,2 miljoner kronor jämfört med 2023.

Hyrpersonal

Kostnaderna för hyrpersonal är 289 miljoner kronor. Det är 17 miljoner kronor mindre än 2023 vilket motsvarar en minskning med 6 procent

Kostnaderna för hyrsköterskor är 57 miljoner kronor vilket innebär en minskning med 11 miljoner kronor eller 16 procent. Kostnaden för hyrläkare, som står för 80 procent av hyrkostnaden, har minskat med 7 miljoner kronor till 232 miljoner kronor vilket motsvarar en minskning med 3 procent. Merkostnaden för att ha hyrpersonal istället för egen personal bedöms till 50 procent vilket innebär en merkostnad på 145 miljoner kronor för 2024.

Indikatorn för kostnad av hyrpersonal i förhållande till regionens egen personal har minskat till 4,1 procent 2024, från 4,7 procent 2023. Både primärvården och sjukhusvården har minskat sitt beroende, med siffror på 14,3 respektive 2,6 procent. Målet är att nå 2 procent. Primärvården har särskilda utmaningar med att bemanna med egen personal, särskilt läkare i inlandet och Skellefteåområdet. Indikatorn är nationell och framtagen av Sveriges kommuner och regioner.

Regionens styrgrupp har utifrån uppdrag utformat en aktivitetsplan som grund för arbetet under 2024. Styrgruppen håller ihop arbetet och säkrar att alla verksamheter följer avtal och lokala riktlinjer.

Produktion

Produktion av hälso- och sjukvård

Som tidigare beskrivits har de senast åren varit utmanande. Under pandemiåren ökade kostnaderna för sjukvård snabbt med omställning, testning och vaccinering av befolkningen och påverkan på produktion. Efter pandemin ses en kvardröjande påverkan på hälso- och sjukvården med ökad efterfrågan på vård. Verksamheterna inom nämndens område har beskrivit ett fortsatt ansträngt läge med personalbrist, och som följd av det reducerade vårdplatser, överbeläggningar och utlokaliserade patienter.

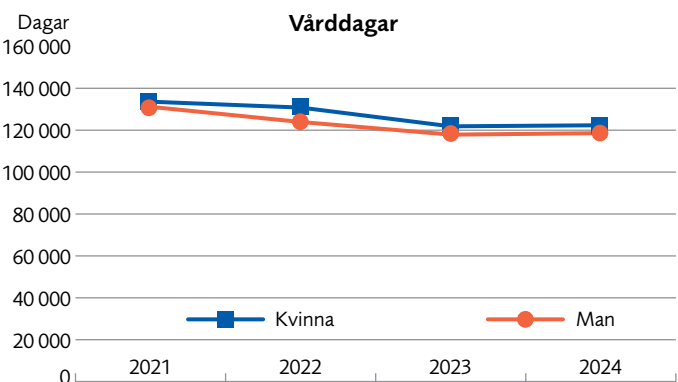
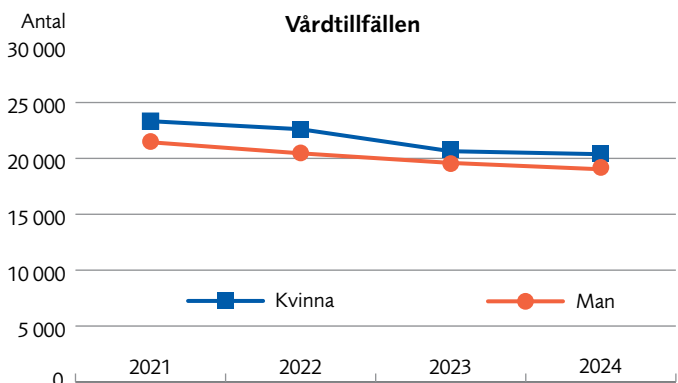
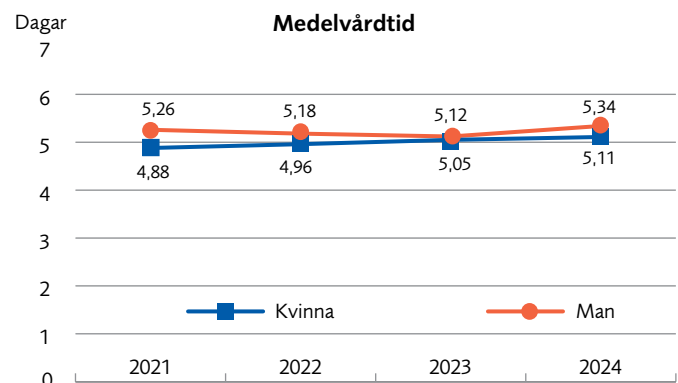
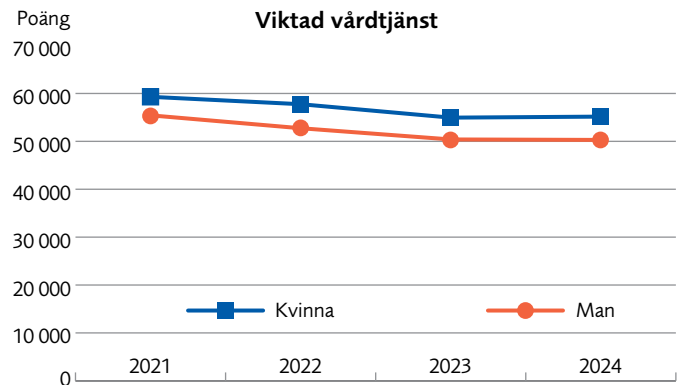
Den samlade produktionen av vård har ökat med 0,8 procent jämfört med 2023. I primärvården har produktionen minskat med 2,1 procent och sjukhusvården har ökat med 1,6 procent. Produktionen mäts i viktade vårdtjänster som är ett sammanvägt mått på produktionen i öppenvård och slutenvård. Vårdkontakterna viktas utifrån de resurser de beräknas behöva. Ett vårdtillfälle i slutenvården bedöms exempelvis vara mer resurskrävande än ett besök i öppenvården. Det har länge pågått en förskjutning från slutenvård till öppen vård. Det innebär att produktionen av viktade vårdtjänster sjunker utan att vården vare sig minskar eller blir sämre. Under 2021 och 2022 påverkade vaccinationsbesöken produktionssiffrorna för primärvården. Producerad vård för kvinnor är 10 procent högre än för män, mätt i viktad vårdtjänst 2024.

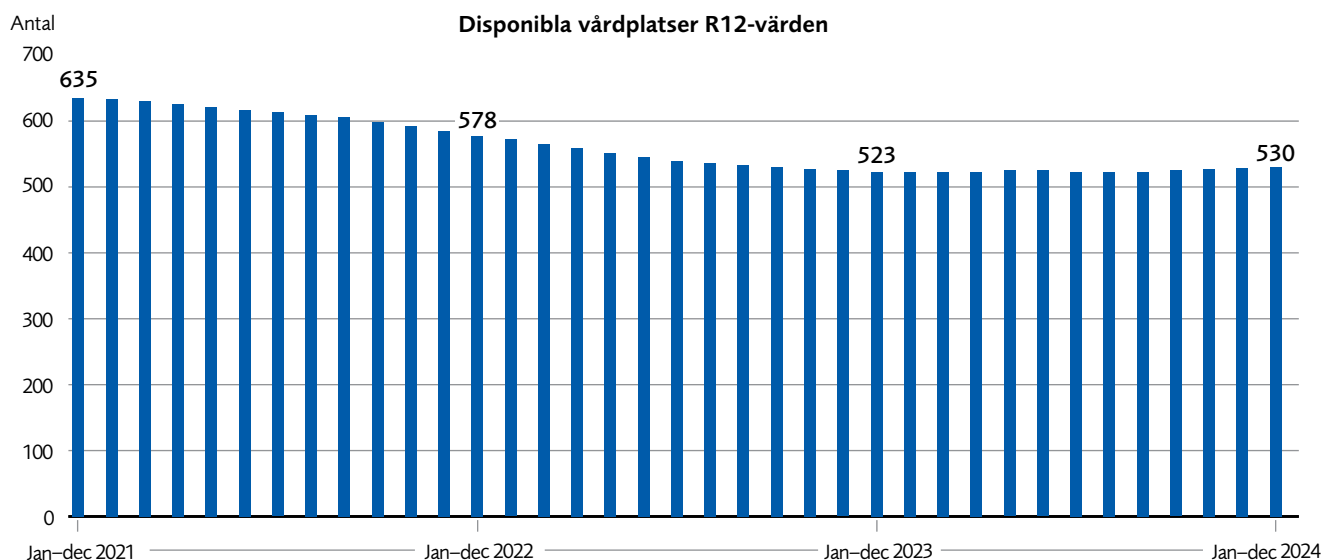
Slutenvård

Antalet vårdtillfällen på länets tre sjukhus och på primärvårdens sjukstugor är 0,7 procent lägre än 2023. Vård dagarna har ökat med 0,5 procent. Medelvårdtiden är 2,6 procent högre än 2023 och ligger ackumulerat på 5,22 dagar och har ökat för både män och kvinnor. Männen medelvårdtid är i snitt 4 procent högre än kvinnornas under 2024.

Beläggningen av sjukhusvårdens vårdplatser är 101,7 procent, vilket innebär att det i genomsnitt varit fler patienter inlagda varje dag än det funnits vårdplatser tillgängliga. Beläggningen var 1,2 procent högre än året innan. 2023 var beläggningen 100,2 procent. Beläggningen på sjukstugornas vårdplatser ligger på 65,2 procent vilket är 5,3 procent lägre än föregående år. Beläggningen mäts exklusive tekniska vårdplatser, vilket exempelvis är en plats på intensivvårdsavdelning.

Totalt producerades knappt 241 000 vårdda-

R12-värden: rullande 12 används för att ge en dynamisk bild av hur antal disponibla vårdplatser utvecklas. Varje stapel visar ett årsvärde som innehåller månadens och de 11 föregående månadernas antal. Varje månad tas den äldsta månaden bort och en ny läggs till.

gar vilket motsvarade drygt 40 000 vårdtillfällen. Av slutenvårdens vårdtillfällen producerades 2,3 procent på primärvårdens sjukstugor. Kvinnor konsumerade fler vårdtillfällen än män men vid jämförelse av antalet vård dagar är skillnaden mindre då mäns vårdtillfällen i genomsnitt omfattar fler vård dagar. Mätt i DRG-poäng konsumerade männen mer slutenvård än kvinnorna, det vill säga de har tagit mer resurser i anspråk.

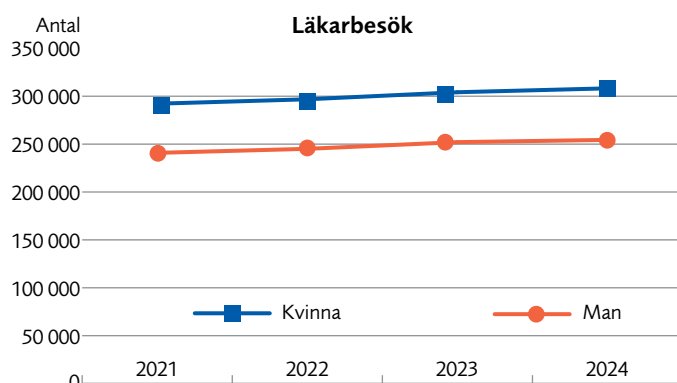
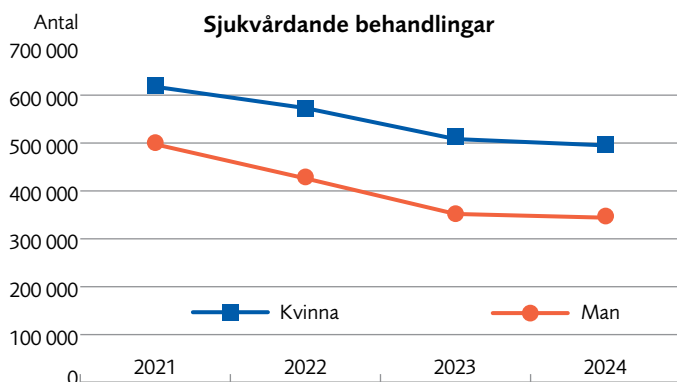
Antalet disponibla vårdplatser har ökat lite jämfört med 2023 efter att tidigare minskat. Un-

der 2024 hade regionen i snitt 530 vårdplatser tillgängliga vilket är en ökning jämfört med 2023 med 1,3 procent och motsvarar 7 vårdplatser. Med disponibel vårdplats avses en vårdplats i slutenvård med fysisk utformning, utrustning och bemanning som säkerställer patientsäkerhet och arbetsmiljö.

Öppenvård

Under 2024 producerades 1 403 700 läkarbesök och sjukvårdande behandlingar inom den regiondrivna hälso- och sjukvården. Det är en minskning med 0,9 procent jämfört med 2023 där antalet läkarbesök har ökat med 1,2 procent och sjukvårdande behandlingar minskat med 2,2 procent. Fler kvinnor än män har besökt en läkare eller en annan vårdgivare under 2024.

Över tid syns en minskning av sjukvårdande behandlingar i primärvården där covid-19-vaccination stör jämförelsen. Under 2024 registrerades 50 000 besök som covid-19-vaccination inklusive besök i regionens primärvård vilket är en minskning med 50 procent jämfört 2023. I dessa besök ingår även de som vid samma tillfälle vaccinerats mot influensa. Antalet sjukvårdande behandlingar i sjukhusvården har minskat med 2,1 procent jämfört med 2023. Läkarbesök i primärvården har minskat med 1,5 procent men ökat med 2,8 procent i sjukhusvården jämfört med 2023.

Vård på distans

Vårdbesöken på distans har ökat under 2024 med 9,6 procent jämfört med 2023. De utgör 10 procent av alla besök vilket motsvarar drygt 140 000 besök. Av distansbesöken är 71 procent telefonbesök och 25 procent digitala vård-

möten, det vill säga videobesök via app. Övriga besök på distans är telemedicinbesök och internetbesök som utgör 4 procent. Fördelningen mellan de olika typerna av distansbesök ligger ganska konstant över tid. Det är fler kvinnor än män som besöker värden på distans och skillnaden mellan könen ökar lite över tid.

Medicinsk service

Här ligger produktionsökningen på 1 procent totalt där bild- och funktionsmedicin ökar med 3,7 procent och laboratoriemedicin minskar med 1,8 procent jämfört med 2023.

Operation

Totalt genomfördes 34 875 operationer på länets tre sjukhus under 2024 vilket är en ökning med 0,6 procent jämfört med 2023. Det är fler kvinnor än män som opererats och skillnaden mellan könen är konstant över tid.

Tandvård

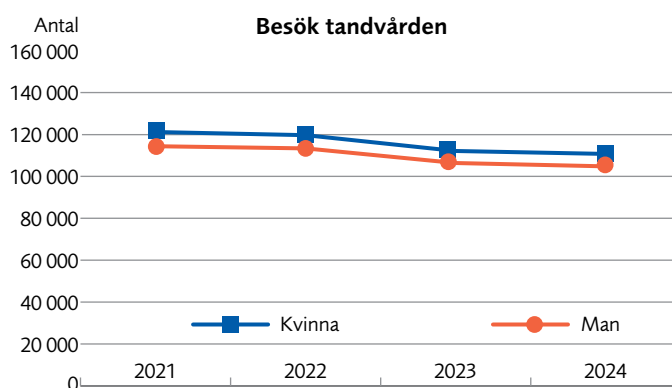
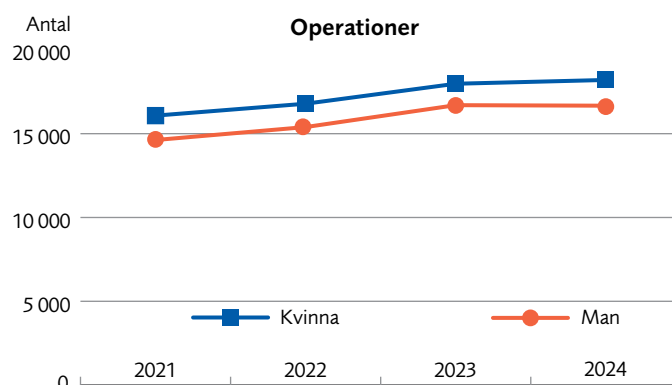
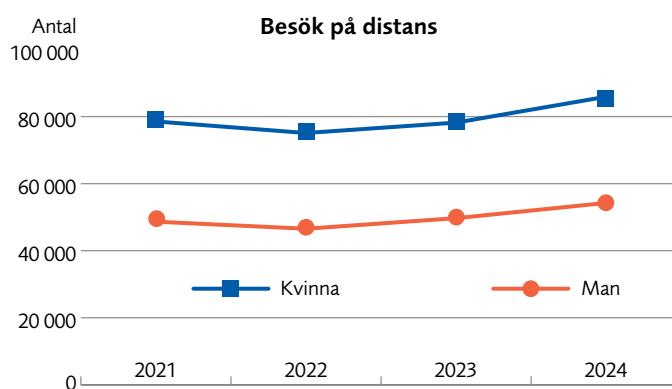
Tandvården producerade 215 500 besök 2024, en minskning med 1,4 procent jämfört med 2023. Vid jämförelse med 2019 har antalet besök minskat med 21,5 procent, vilket motsvarar drygt 59 000 besök. Kvinnor besöker den regiondrivna tandvården i högre utsträckning än män.

Produktion utförd av privata vårdgivare med offentlig finansiering

Den vård som bedrivs av privata vårdgivare med offentlig finansiering minskade med 4,13 procent jämfört med 2023. Totalt producerade de cirka 199 200 besök på uppdrag av Region Västerbotten under 2024. Antalet besök som producerats av de privata vårdgivarna i hälsovalet minskade med 1,5 procent. Minskningen finns både för läkarbesök och sjukvårdande behandling. Besök som producerats av privata vårdgivare utanför hälsovalet minskade med 11,4 procent. Det är besök till fysioterapeut och psykoterapeut som minskat med 11,7 respektive 44,2 procent.

Minskningen av besök till fysioterapeut beror på att en vårdgivare succesivt avslutade sin verksamhet under 2023. Beviljade terapitimmar är fler än vad som sedan genomförs, orsaken till detta kommer att analyseras när en ny upphandling påbörjas.

Besöken till taxeläkare ligger ungefär på samma nivå som 2023. En uppföljning har också genomförts under året där regionen kräver återbetalning för besök som inte är medicinskt motiverade vilket också kan vara en orsak till minskningen av besök jämfört med tidigare år.

Privata vårdgivare med offentlig finansiering	2020	2021	2022	2023	2024
Privata i hälsoval					
Läkarbesök	50 248	51 155	53 195	51 747	51 582
Sjukvårdande behandlingar	81 314	119 725	101 117	100 663	98 533
Summa externa i hälsoval	131 562	170 880	154 312	152 410	150 115
Privata utanför hälsoval					
Taxeläkare	8 625	9 057	8 231	7 536	7 603
Taxefysioterapeuter	51 996	49 554	47 915	45 550	40 217
Psykoterapeuter med avtal	1 858	2 047	702	2 322	1 296
Summa privata utanför hälsoval	62 479	60 658	56 848	55 408	49 116
Summa privata vårdgivare	194 041	231 538	211 160	207 818	199 231

Investeringsredovisning

Region Västerbottens investeringar i byggnader, mark, övriga materiella och immateriella anläggningstillgångar samt finansiella anläggningstillgångar uppgick 2024 till 926 miljoner kronor vilket var 8 miljoner kronor lägre än årets budget.

Investeringar inom fastighet

Årets investeringar i regionens fastigheter uppgick till 671 miljoner kronor. Det är en ökning jämfört med föregående år med 74 miljoner kronor. Jämfört med budgeten på 642 miljoner kronor ger det ett negativt underskott på 29 miljoner kronor. Avvikelsen beror främst på tidsförskjutningar från föregående år, men till viss del även på ökade utgifter i pågående projekt.

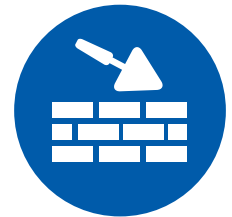
På Norrlands universitetssjukhus har flera byggprojekt startat och andra håller på att färdigställas. Arbetet med det nya laboratoriehuset vid norra delen av sjukhuset håller på att starta. Förstudie för att klargöra projektets omfattning, tidplan och ekonomi pågår. Större ombyggnadsprojekt i byggnaderna 10 och 4 har till största del genomförts och beräknas vara klara i slutet på sommaren 2025.

På Skellefteå sjukhus pågår projektet Skellefteås nya vårdbyggnad. En programhandling för att fastställa vad de nya fastigheterna ska innehålla kommer att pågå även under 2025. Verksamhetsplanering fortgår för att säkra behov och flöden på sjukhusområdet. Ansökan om bygglov för parkeringshus avslogs och en ny parkeringslösning tas fram. Centrum för obstetrik och gynekologi har flyttat in i renoverade lokaler. Byggnad 105 och 106 får nu solceller på taken vilket väntas vara klart i slutet av sommaren 2025.

På Lycksele sjukhus har bland annat ett projekt för byte av tak och ventilation i byggnad 104 slutbesiktats och verksamheten flyttade in i lokalerna i slutet av året.

Anpassningar görs i Åsele sjukstuga samt distriktssköterskemottagningarna i Ammarnäs och Risbäck. Arbetet med en ny hälsocentral tillsammans med Dorotea kommun håller på att upphandlas. Anpassningar för ambulansen i Sorsele och Dorotea pågår.

Framtida lokalbehov bereds för Vindelns folkhögskola där ombyggnationer av kök och energiatgärder påbörjats. I Hörnefors hälsocentral och Vindelns hälsocentral pågår åtgärder som är i sitt slutskede.

Ej påbörjade projekt

I förhållande till den beslutade investeringsplanen för 2024 redovisas ett överskott på 30 miljoner kronor för planerade men inte påbörjade projekt.

Ej påbörjade projekt 2024 (tkr)	Plan	Utfall	Avvikelse
Ej påbörjade projekt	29 900	0	29 900

Färdiga projekt

Under året har investeringsprojekt för cirka 64 miljoner kronor färdigställts. Anpassningar för kliniskt träningscentrum i byggnad 119 i Skellefteå och investeringar i energieffektiviseringar har genomförts. Mindre åtgärder har genomförts i psykiatribyggnaden i Umeå samt ett antal byggprojekt i regionens lokaler motsvarande 52,5 miljoner kronor.

Investeringsredovisning byggnader (tkr)	Utgifter sedan projektets start			Varav årets investeringar		
Färdigställda projekt	Beslutad budget	Ackumulerat utfall	Avvikelse	Plan	Utfall	Avvikelse
Norrlands universitetssjukhus	1 115 962	1 065 342	50 630	4 362	1 102	3 260
Byggnad 28, psykiatrilokaler	1 115 962	1 065 342	50 620	4 362	1 102	3 260
Länet	60 000	65 046	-5 046	50 000	58 538	-8 538
Mindre byggprojekt	50 000	50 000	0	50 000	52 538	-2 538
Lönsam energieffektiv investering i fastigheter 2023	10 000	15 046	-5 046	0	6 086	-6 086
Skellefteå sjukhus	29 100	31 565	-2 465	0	4 214	-4 214
Byggnad 119, anpassning kliniskt träningscentrum	27 100	29 887	-2 787	0	3 307	-3 307
Byggnad 119, byte av ugnar och diskmaskin	2 000	1 678	322	0	907	-907
Summa färdigställda projekt	1 205 062	1 161 953	43 109	54 362	63 854	-9 492

Pågående projekt

De största pågående projekten under 2024 är Skellefteå nya vårdbyggnad, reservkraftsanläggning i Skellefteå, samt ombyggnationer i byggnad 10 och 4 på Norrlands universitetssjukhus. De projekt som har den största avvikelsen mot årets budget är parkeringshus i Skellefteå som

inte fick bygglov beviljat. Med anledning av detta har åtgärder för Skellefteå nya vårdbyggnad tidigare lagts. Projekten för byggnad 10 och 4 på Norrlands universitetssjukhus har en större negativ budgetavvikelse då de varit i sämre skick än vad tidigare prognos visat.

Investeringsredovisning byggnader (tkr)	Utgifter sedan projektens start			Varav årets investeringar		
Pågående projekt	Beslutad budget	Total prognos	Avvikelse total	Plan 2024	Utfall 2024	Avvikelse 2024
Externa	19 400	21 767	-2 367	10 700	6 942	3 758
Reinvesteringar i Vindelns folkhögskola och Hörnefors hälsocentral	19 400	21 767	-2 367	10 700	6 942	3 758
Lycksele sjukhus och södra Lappland	275 000	269 618	5 382	53 300	42 444	10 856
Byggnad 120	169 000	168 897	103	4 000	7 832	-3 832
Byggnad 104, byte tak och ventilation	21 700	24 290	-2 590	16 600	16 663	-63
Byggnad 105, 106, 102, nya tak och fläktrum	20 400	18 343	2 057	18 400	3 967	14 433
Övriga reinvesteringar i bland annat tak, ventilation och tekniska försörjningssystem	49 450	43 226	6 224	12 300	10 912	1 388
Övriga strategiska investeringar i bland annat verksamhetsanpassningar	12 450	12 862	-412	0	2 398	-1 064
Övriga säkerhetsrelaterade investeringar	2 000	2 000	0	2 000	672	1 328
Länet	17 915	23 033	-5 118	-63 135	22 645	-85 780
Energieffektivisering och avfallshantering	10 000	10 000	0	10 000	9 894	106
Utrustningsinvesteringar inom medicinsk teknik och laboratoriemedicin	6 865	11 815	-4 950	6 865	11 815	-4 950
Gemensam driftkritisk dokumentation	1 050	1 218	-168	400	936	-536
Tidsförskjutningar				-80 400	0	-80 400
Norrlands universitetssjukhus	595 679	600 342	-4 663	272 100	236 863	35 237
Byggnad 4 och 10	326 875	343 558	-16 683	188 000	164 713	23 287
Byggnad 5A, Kliniskt forskningscentrum och kliniskt träningscentrum	73 000	52 190	20 810	0	1 057	-1 057
Ny laboratoriebyggnad	35 300	35 364	-64	17 500	12 297	5 203
Övriga reinvesteringar i bland annat hissar och teknikutrymmen	69 654	68 717	937	28 700	24 998	3 702
Övriga säkerhetsrelaterade investeringar i bland annat beredskapslager, serverhall och elförsörjning	53 150	54 746	-1 596	19 100	14 828	4 272
Övriga strategiska investeringar i bland annat cykelgarage och verksamhetsanpassningar	37 700	45 767	-8 067	18 800	18 970	170
Skellefteå sjukhus	672 662	630 799	41 863	285 102	298 263	-13 161
Byggnad 135, ny reservkraftsanläggning	154 500	150 341	4 159	89 700	80 659	9 041
Byggnad 105 och 106, yttertak	84 100	97 829	-13 729	49 600	55 314	-5 714
Byggnad 106, 104 och BB samt gynekologisk avdelning	50 402	62 251	-11 849	402	12 391	-11 989
Byggnad 120, medicinmottagning	23 500	24 354	-854	300	154	146
Ny vårdbyggnad	129 200	119 381	9 819	10 500	72 192	-61 692
Nytt parkeringshus	104 000	34 607	69 393	79 700	2 474	77 226
Övriga reinvesteringar i bland annat relining och ventilation	8 700	9 085	-385	4 500	735	3 765
Övriga strategiska investeringar i bland annat rivningar och kulvert	80 160	88 158	-7 998	27 900	52 853	-24 953
Övriga säkerhetsrelaterade investeringar i bland annat parallellt gassystem och skyfallsskydd	38 100	44 793	-6 693	22 500	21 491	1 009
Totalsumma	1 580 656	1 545 559	35 097	558 067	607 157	-49 090

Under hösten 2024 satte Västerbottensteatern i samarbete med Åarjelhsaemien teatere upp serieromanen När vi var samer av Mats Jonsson. Det är världens första pjäs med umesamiska och svenska som scenspråk.

Materiella och immateriella investeringar

Årets övriga materiella och immateriella investeringar uppgick till 251 miljoner kronor vilket är 37 miljoner kronor lägre än budget. Överskottet förklaras främst av ett framflyttat projekt inom it.

Investeringsutgifter för medicinteknisk utrustning uppgick till 167 miljoner kronor fördelat på 163 separata ärenden och 33 olika enheter i länet. Investeringarna har främst bestått av ersättningar, men även en del ny teknik eller expansioner för utökad kapacitet har införts.

It-investeringar uppgår till 44 miljoner kronor. Största delen utgör strategiska investeringar för att möta behovet av ökad lagringskapacitet.

Reinvestering i nätverksinfrastrukturen har genomförts med fokus på säkerhet och robusthet. Inom centrala komponenter har reinvestering gjorts inom server- och lagringsplattformar samt säkerhet för att möta såväl verksamhetens ökade behov som det förändrade världsläget.

Investeringar i hjälpmedel uppgår till 32 miljoner kronor och för övrig utrustning fördelas investeringarna på 8 miljoner kronor mellan regional utveckling, verksamhetsservice och fastighet.

Investeringar i utrustning och immateriellt (tkr)	Utfall 2024	Plan 2024	Avvikelse 2024
Investeringsområde medicinsk teknik	166 612	175 000	8 388
Linjäraccelerator	20 224	20 224	0
Röntgenangiografisystem	11 402	13 000	1 598
Scapis 2, CT	10 300	10 300	0
Focused Ultra Sound (FUS)	8 447	8 500	53
Övriga mindre investeringar i medicinteknisk utrustning	116 239	122 976	6 737
Investeringsområde it	43 960	70 000	26 040
Server och lagring	24 579	5 000	-19 579
Nät och it-säkerhet	18 896	16 000	-2 896
Övriga it-investeringar	485	49 000	48 515
Investeringsområde hjälpmedel	32 406	32 000	-406
Övrig utrustning och konst	7 750	11 000	3 250
Summa	250 728	288 000	37 272

FOTO: JONAS WESTLING

Revisionsberättelse

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som styrelser och nämnder bedrivit under 2023. Revisorer och lekmannarevisorer har granskat regionens kommunala bolag, stiftelser, kommunalförbund och föreningar.

Styrelser och nämnder ansvarar för att verksamheter bedrivs i enlighet med mål, beslut, riktlinjer, lagar och föreskrifter som gäller för verksamheterna. De ansvarar för att det finns en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll. Styrelser och nämnder ansvarar också för att det finns en tillräcklig återrapportering till fullmäktige. Revisorerna har till uppgift att granska verksamhet, kontroll och räkenskaper och pröva om verksamheten bedrivits enligt de uppdrag, mål, lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Vi har genomfört granskningen i enlighet med kommunallagen, fullmäktiges revisionsreglemente och god revisionssed. Granskningen är genomförd med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning i ansvarsfrågan. Underliggande revisionsrapporter finns på regionvasterbotten.se.

Sammanfattande iakttagelser

Region Västerbotten har, på liknande sätt som övriga regioner, blivit kraftigt påverkade av hög inflation och ökade kostnader. 2023 hade regionen ett underskott på -668 miljoner kronor. På grund av kraftigt ökade pensionskostnader återopade fullmäktige synnerliga skäl för att budgetera ett underskott med -324 miljoner kronor. I förhållande till budget var underskottet -344 miljoner kronor. Balanskravsresultatet, där resultatet justerats enligt särskilda regler i kommunallagen, var negativt med ett underskott på -753 miljoner kronor. Regionens soliditet inklusive totala pensionsåtagandet var -13 procent. På samma sätt som andra regioner påverkades Region Västerbotten också negativt av problem med personalförsörjningen. I många regioner har vården varit hårt pressad och tillgängligheten till vård låg.

Vi är medvetna om att situationen med kraftigt ökade kostnader och problem med personalförsörjning och tillgänglighet inte är unik. Vi är dock kritiska till att regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att möta de utmaningar som vården och övriga verksamheter ställts inför. På liknande sätt som tidigare år har vi identifierat allvarliga brister i regionstyrelsens och hälso- och sjukvårdsnämndens styrning. En tillbaka-

blick på granskningar visar att vi i över 10 år framfört kritik mot allvarliga brister i strukturerna för styrningen i regionen. Situationen har dock inte blivit bättre. Bristerna i styrningen och kontrollen tycks i stället öka.

Inte heller för 2023 har regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden en tillräcklig kontroll över sina verksamheter. Bristerna har vuxit och blivit av sådan omfattning att de riskerar att underminera förutsättningarna för den demokratiska styrningen. Bristerna är också av sådan omfattning att de kan komma att påverka regionens framtida möjligheter att bedriva en tillräckligt god vård.

Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden behöver ta större ansvar. Det är oroande att regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden inte haft tillräcklig förmåga att ta tag i problemen. Det är angeläget att styrelsen och nämnden agerar och vidtar åtgärder för att få bättre kontroll över utvecklingen. I avsnitten nedan lämnar vi våra bedömningar för regionstyrelsen, övriga nämnder och för fullmäktiges beredningar.

Regionstyrelsen

På grund av kraftigt ökade pensionskostnader föreslog regionstyrelsen att fullmäktige för 2023 skulle åberopa synnerliga skäl för att budgetera ett underskott med -324 miljoner kronor. Även för 2024 föreslog styrelsen att fullmäktige skulle hänvisa till synnerliga skäl för att besluta om en budget med ett underskott på -437 miljoner kronor. Vi är tveksamma till om kraven på synnerliga skäl var uppfyllda eftersom regionen hade en negativ soliditet.

Stort underskott

Enligt reglerna i kommunallagen ska regionen återställa det negativa balanskravsresultatet på -753 miljoner kronor på tre år. Regionstyrelsen har dock föreslagit att fullmäktige ska åberopa synnerliga skäl för att inte återställa den del av det negativa balanskravsresultatet som kan kopplas till ökade kostnader för pensionerna på grund av inflationen. Enligt styrelsens beräkning medförde den höga inflationen att kostnaderna för pensionerna ökade med 514 miljoner kronor 2023. Den resterande delen på 239 miljoner kronor av balanskravsresultatet planerar styrelsen att återställa på tre år. Styrelsen bedömer att det skulle vara för utmanande att återställa hela det negativa balanskravsresultatet. Styrelsen anser att stora tillfälliga neddragningar på verksamheterna skulle få

stora negativa konsekvenser och att strategin i stället är att arbeta långsiktigt för att nå god ekonomisk hushållning.

Vi har förståelse för att ett stort underskott kan vara svårt att återställa på tre år. Det är dock inte förenligt med god ekonomisk hushållning att säga att regionen inte kan återställa underskottet och där efter inte agera. Även för att återställa underskottet på längre sikt kommer det att behövas konkreta åtgärder som ger faktiska effekter. Om styrelsen och nämnden inte agerar finns det risk att regionen hamnar i en ond spiral med stora underskott som inte går att återställa. Regionstyrelsen måste enligt kommunallagen återkomma till fullmäktige med en plan för hur underskottet ska återställas. Vi kommer noga att följa styrelsens arbete med den planen och det långsiktiga arbetet med att uppnå god ekonomisk hushållning.

Brister i styrningen och kontrollen

En tillbakablick på granskningar de senaste 10 åren visar att styrelsen har haft svårt att styra och kontrollera de områden som styrelsen har ansvar för. Otydliga ansvarsförhållanden, avsaknad av strukturer och bristande tjänstepersonsstöd har bidragit till dessa svårigheter. Det är oroande att regionstyrelsen inte har haft förmåga att åtgärda de brister vi påtalat. Nedan är exempel på granskningar 2023 som identifierar brister i styrelsens styrning och kontroll över verksamheterna:

- Regionstyrelsen har brustit i sitt uppdrag att leda och samordna förvaltningen av regionens angelägenheter. De budgetar som regionstyrelsen föreslagit har i huvudsak byggt på indexuppräknings av tidigare års budgetar. I budgetarbetet saknas processer och system för att ta reda på verksamheternas behov. För att kunna prioritera behövs det dialoger med verksamheterna om vad som är möjligt att genomföra. Granskningen visar också att arbetet med fullmäktiges uppdrag om att minska på administrationen var toppstyrt från regionstyrelsens förvaltning. I beredningen saknades underifrånperspektiv från verksamheterna om vilka åtgärder som var möjliga att genomföra (Nr 17/2023).
- Regionstyrelsen har inte haft tillräcklig kontroll över arbetet med att införa det nya vårdinformationssystemet Cosmic. Styrelsens kontroll över kostnaderna har varit för avgränsad och styrelsen har inte haft tillräcklig kontroll över regionernas samarbete i Sussa. Sussa är ett sorts samverkansorgan som regleras med hjälp av en överenskommelse på tjänstepersonsnivå. Samarbetet är inte tillräckligt formaliserat i form av exempelvis en gemensam nämnd, kommunalförbund eller kommunalt bolag. Det är svårt att få insyn i arbetet med

Cosmic och det är en oreda i regionens diarieföring. Det finns också stora risker i själva införandet av Cosmic. Leverantören har haft stora svårigheter att leverera och regionerna har avtalat bort viktiga funktioner. Det är osäkert om Cosmic kommer att möta verksamheternas behov av ett väl fungerande vårdinformationssystem (Nr 16/2023).

- Regionstyrelsen hade inte tillräcklig kontroll över uppdraget från fullmäktige att införa en styrd inköpsprocess med ett standardsortiment. I beredningen av uppdraget undersökte styrelsen inte om det fanns förutsättningar att genomföra uppdraget. Granskningen visar att upphandlingsenheten hade svårt att genomföra uppdraget. I många år har upphandlingsenheten haft svårt att möta verksamheternas behov av upphandlingsstöd (Nr 11/2023).
- Regionstyrelsen hade inte tillräcklig kontroll över arbetet med att införa en ny styrmodell i regionen. Arbetet var toppstyrt av regiondirektören och det saknades en analys av vilka problem som behövde lösas i styrningen. Under 2023 körde arbetet med modellen fast (Nr 4/2023).
- Regionstyrelsen hade inte tillräcklig kontroll över att fakturor betalades i tid. En analys visar att 7,5 procent av fakturorna inte betalades i tid och att regionen betalade miljontals kronor i dröjsmålsräntor och inkassoavgifter. Av granskningen framgår att problem med för sent betalade fakturor pågått i flera år och varit väl känt bland verksamheterna men att styrelsen och andra berörda nämnder inte hade agerat. En del av problemet var att fakturorna hanterades i olika system och att det saknades en helhetsbild över fakturaflödet i regionen (Nr 12/2023).
- Stickprov på basenheter i styrelsens förvaltning visade att ett flertal fakturor saknade information som krävdes enligt avtal och lagstiftning. Det försvårade kontrollerna av fakturorna. Ett stort antal av fakturorna var komplicerade och hade höga belopp. Trots detta saknade basenheterna lokala rutiner för hur fakturorna skulle kontrolleras. Regionstyrelsen säkerställde heller inte att det genomfördes centrala kontroller i förvaltningen (Nr 1/2023).
- Regionstyrelsen har inte säkerställt att HR i styrelsens förvaltning kontrollerar och korrekt registrerar lönetillägg. En granskning visar att över 30 procent av lönetilläggen saknar komplett dokumentation (Nr 18/2023).
- En förstudie visar att det saknas politisk styrning och kontroll inom området för välfärdsbrottslighet. Detta, i kombination med andra brister i regionens system för styrning och kontroll, medför stor risk att regionen är dåligt rustad för att förebygga, upptäcka och utreda välfärdsbrottslighet.

Revisorerna planerar att inleda granskningar under 2024 (Nr 14/2023).

- Grundläggande granskning visar på svårigheter för regionstyrelsen att leda och samordna förvaltningen av regionens angelägenheter. För det egna ansvarsområdet som nämnd vidtog styrelsen åtgärder för att bromsa kostnadsutvecklingen. Det är dock oklart i vilken grad åtgärderna gav ekonomiska effekter. Styrelsen behövde stärka sitt arbete med målstyrningen och arbetet med internkontrollplanen. Positivt var att styrelsen i hög grad hade beslutat om styrande dokument (Gr 8/2023).

Vi har därutöver konstaterat misstänkta oegentligheter i regionstyrelsens kapitalförvaltning. De misstänkta oegentligheterna är polisanmälda. Vi följer polisutredningen. Vi har tidigare år varnat styrelsen för att inte ta för stora risker i kapitalförvaltningen. Enligt kommunallagen ska kommuner och regioner förvalta sina medel på ett sådant sätt att betryggande säkerhet kan tillgodoses. Under 2024 planerar vi att genomföra en fördjupad granskning av styrelsens kontroll över kapitalförvaltningen.

Vi har även noterat att bristande kontroll bidragit till misstag i regionens deklaration till Skatteverket och att regionen förelagts att betala 23 miljoner kronor i skattetillägg. I 2024 års granskning kommer vi att följa hur regionstyrelsen agerat för att åtgärda denna brist i kontrollen.

Vår slutats efter 2023 års granskning är att regionstyrelsens förvaltning fått allt svårare att leverera det stöd och den service som förvaltningen har i uppdrag att ge politiken och övriga förvaltningar. Det finns också otydligheter i ansvarsfördelning mellan regionstyrelsen och övriga nämnder och mellan styrelsens och nämndernas förvaltningar som bidrar till svårigheter i styrningen i regionen. Inom flera områden saknas strukturer för att säkerställa en tillräcklig styrning och kontroll.

Regionstyrelsens förvaltning hade ett underskott på -14 miljoner kronor. Mot bakgrund av att en huvuddel av styrelsens förvaltning ändå upprätthöll en fungerande verksamhet anser vi att regionstyrelsen i huvudsak genomförde verksamheten på ett ändamålsenligt sätt.

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Stort underskott

Hälso- och sjukvårdsnämndens verksamheter var hårt pressade under 2023. Problem med personalförsörjningen bidrog till svårigheter att klara vårduppdraget. Tillgängligheten till sjukvården och tandvården var låg i förhållande till andra regioner. Nämnden hade även ett stort underskott. 2023 uppgick underskottet till -973 miljoner kronor, vilket motsvarade -17 procent av budgeten. Endast 9 procent

av nämndens basenheter klarade av att hålla sina budgetar. Aldrig tidigare har hälso- och sjukvårdsnämnden haft ett så stort underskott.

Brister i styrningen och kontrollen

Trots svaga resultat och stora svårigheter för verksamheterna att klara sina uppdrag var nämnden passiv. En granskning av protokoll visar att nämnden inte vidtog tillräckliga åtgärder. Nedan finns exempel på granskningar som identifierar brister i nämndens styrning och kontroll över verksamheterna:

- Hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställde inte en tillräcklig kontroll över ekonomin. Nämnden var allt för passiv. De åtgärder nämnden vidtog var inte tillräckliga. Nämnden hade även svag kontroll över de åtgärder som vidtogs bland verksamheterna. Åtgärderna hade låg effekt (Nr 17/2023).
- Granskning av regionvården visar att hälso- och sjukvårdsnämnden var för passiv i sin styrning och uppföljning av regionvården på Norrlands universitetssjukhus. Av granskningen framgår att universitetssjukhuset hade svårt att klara sitt uppdrag (Nr 7/2023).
- Hälso- och sjukvårdsnämnden står till stor del utanför den samverkansstruktur som finns för att styra universitetssjukvården. Hälso- och sjukvårdsnämnden var passiv och hade inte vidtagit åtgärder för att säkerställa att forskning, utbildning och utveckling blev tillräckligt prioriterad (Nr 5/2023).
- Positivt är att det finns strukturer för samarbete mellan regionen och Skellefteå kommun om patienter som skrivs ut från sjukhuset. Det har dock under en längre tid funnits utmaningar som samverkansstrukturen har haft svårt att lösa. Sommaren 2023 försämrades lägesbilden på sjukhuset i Skellefteå snabbt med allt fler utskrivningsklara patienter. De lokala åtgärder som vidtogs var inte tillräckliga för att långsiktigt lösa situationen. En granskning visar att nämnden var passiv. Nämnden tog inga beslut och utifrån nämndens protokoll är det svårt att utläsa omden höll sig informerad. Nämnden behöver bli mer aktiv i sin styrning (Nr 13/2023).
- Hälso- och sjukvårdsnämnden hade inte haft tillräcklig kontroll över arbetet med att införa produktions- och kapacitetsstyrning (PKS) i vården. Arbetet med att införa PKS hade pågått sedan 2016 men användes 2023 ännu inte i den dagliga planeringen av vården (Nr 8/2023).
- Det finns stora risker i arbetet med att införa Cosmic. Införandet har vid flera tillfällen skjutits upp och leverantören har stora problem att leverera till regionen. Ambitionen i regionen är nu att det nya vårdinformationssystemet ska införas i oktober 2024 men det är ytterst osäkert om den

tidplanen håller. Det är också osäkert om Cosmic kommer att möta verksamheternas behov av ett effektivt och väl fungerande vårdinformationssystem. Granskningen visar att hälso- och sjukvårdsnämnden inte har haft tillräcklig kontroll över kostnader och risker för nämndens verksamheter om det blir ytterligare förseningar. Av granskningen framgår att avsteg har behövt göras i förhållande till de ursprungliga planerna för Cosmic (Nr 16/2023).

- Hälso- och sjukvårdsnämnden hade inte tillräcklig kontroll över att fakturor betalades i tid. Av granskningen framgår att problem med för sent betalade fakturor pågick i flera år och varit väl känt bland verksamheterna men varken hälso- och sjukvårdsnämnden eller regionstyrelsen har agerat. En del av problemet var att fakturorna hanterades i olika system och att det saknades en helhetsbild över fakturaflödet i regionen (Nr 12/2023).
- Hälso- och sjukvårdsnämnden har inte säkerställt att nämndens verksamheter får tillräckligt stöd från regionstyrelsens upphandlingsenhet. Långa väntetider för upphandlingar och svag avtalsförvaltning medför negativa konsekvenser för nämndens verksamheter (Nr 11/2023).
- Granskningar av Barn- och ungdomscentrum och Kirurgcentrum visar på brister i följsamheten till regler inom det administrativa området. Bland annat var behörigheter i personal- och journalsystem inte avslutade för personer som slutat arbeta på basenheterna (Nr 3 2023 och Nr 9/2023).
- I hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning fanns det stora brister i kontrollerna av bisysslor som nämnden inte hade uppmärksammat (Nr 6/2023).
- Hälso- och sjukvårdsnämnden har inte säkerställt tillräcklig kontroll över lönetillägg. En granskning visar att det saknas komplett dokumentation för över 30 procent av lönetilläggen (Nr 18/2023).
- Det saknas politisk styrning och kontroll inom området för välfärdsbrottslighet. Detta, i kombination med andra brister i regionens system för styrning och kontroll, medför stor risk att regionen är dåligt rustad för att förebygga, upptäcka och utreda välfärdsbrottslighet. Revisorerna planerar att inleda granskningar under 2024 (Nr 14/2023).
- Grundläggande granskning visar att nämnden inte hade tillräcklig styrning och kontroll. Trots svaga resultat var nämnden passiv. Nämnden behöver också utveckla arbetet med målstyrningen och arbetet med internkontrollplanen. Positivt var att nämnden i hög grad hade beslutat om grundläggande styrdokument (Gr 7/2023).

En tillbakablick på granskningar de senaste 10 åren visar att nämnden under en lång tid har haft svårt att styra och kontrollera de områden som nämnden har

ansvar för. Granskningar visar att otydliga ansvarsförhållanden i förhållande till regionstyrelsen och regionstyrelsens förvaltning har bidragit till svårigheterna. Även avsaknad av strukturer inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen och otillräckligt tjänstepersonsstöd har medfört att nämnden blivit passiv och inte tagit sitt ansvar. I flera år har vi framfört till nämnden att den behöver bli mer aktiv i sin styrning. Det är oroande att nämnden inte haft förmåga att åtgärda bristerna. Nämnden behöver säkerställa att:

- Det utvecklas fungerande strukturer för styrningen i nämndens förvaltning.
- Nämnden verksamheter får tillräckligt stöd från regionstyrelsens förvaltning.

Det är inte hållbart att nämnden gör stora underskott och att delar av verksamheterna har svårt att klara sina uppdrag. När nämnden nås av information om underskott eller att verksamheter inte klarar av sina uppdrag måste nämnden agera och vidta åtgärder. På sikt riskerar nämndens passivitet att äventyra regionens framtida möjligheter att bedriva en tillräckligt god vård.

Mot bakgrund av att en huvuddel av nämndens verksamheter under 2023 ändå upprätthöll en fungerande sjukvård och tandvård anser vi att nämnden i huvudsak genomförde verksamheten på ett ändamålsenligt sätt.

Regionala utvecklingsnämnden

Vi bedömer att regionala utvecklingsnämnden i allt väsentligt genomförde verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Nämnden hade dock ett underskott med -28 miljoner kronor. Detta motsvarade -6,8 procent av budget. Underskottet förklaras främst av underskott för kollektivtrafiken.

Den grundläggande granskningen för 2023 visar att nämnden i huvudsak hade en tillräcklig styrning och kontroll. Nämndens styrning med hjälp av mål behöver dock utvecklas. Även arbetet med internkontrollplanen behövde nämnden utveckla. Positivt var att nämnden hade påbörjat ett arbete med att utveckla ägarstyrningen av kommunala bolag.

Folkhögskolestyrelsen

Folkhögskolestyrelsen hade ett överskott med 0,3 miljoner kronor. Folkhögskolestyrelsen hade i huvudsak en tillräcklig styrning och kontroll. Styrelsen kan dock utveckla sin målstyrning. Vi bedömer att folkhögskolestyrelsen i allt väsentligt genomförde verksamheten på ett ändamålsenligt sätt.

Patientnämnden

Patientnämnden hade ett överskott med 0,3 miljoner kronor. Vi bedömer att patientnämnden i allt väsentligt genomförde verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Nämndens styrning och kontroll var dock inte

tillräckligt utvecklad. Nämnden saknade bland annat mätbara mål.

Måltidsnämnden i Skellefteå

Nämnden uppfyllde sina mål men hade ett underskott på -2,4 miljoner kronor. Orsaken till underskottet är enligt nämnden att framför allt kostnader för arbetskraft ökat. Trots underskottet bedömer vi att måltidsnämnden i allt väsentligt genomförde verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Nämnden hade i huvudsak en tillräckligt utvecklad styrning och kontroll.

Ansvarsprövning

Vi bedömer sammantaget att regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden i huvudsak genomförde sina verksamheter på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer att regionala utvecklingsnämnden, folkhögskolestyrelsen, patientnämnden, måltidsnämnden och fullmäktiges beredningar i allt väsentligt genomförde sina verksamheter på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Den finansiella redovisningen är framtagen i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning och god redovisningssed.

Vi bedömer att regionala utvecklingsnämnden, folkhögskolestyrelsen och måltidsnämnden i Skellefteå i huvudsak hade en tillräcklig intern kontroll. Vi bedömer att regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och patientnämnden inte hade en tillräcklig intern kontroll.

Vi bedömer att regionen uppnår två av fullmäktiges finansiella mål och att två mål inte uppnås. Regionen klarade inte målet om att styrelser och nämnder skulle redovisa ett utfall som minst motsvarar budgeterat resultat. Verksamhetens resultat hade ett underskott med -592 miljoner kronor, det var en budgetavvikelse med -705 miljoner kronor. Regionen klarade målet om att 46 procent av pensionsåtagandet skulle vara finansierat 2023. Utfallet för detta mål var 48 procent. Regionen klarade inte målet om att självfinansieringsgraden av investeringar skulle vara minst 100 procent. Investeringarna var högre än den likviditet som skapats från den löpande verksamheten. Slutligen klarade regionen målet om att låneskulden, exklusive pensionsskulden, högst fick uppgå till 25 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Utfallet för detta mål var 21 procent.

När det gäller verksamhetsmål bedömer vi att resultaten för måltidsnämnden var förenliga med fullmäktiges mål. För hälso- och sjukvårdsnämnden, regionala utvecklingsnämnden och folkhögskolesty-

Fullmäktiges beredningar

Fullmäktige har tre beredningar; Demokratiberedningen, Beredning för samverkan och regional utveckling samt Beredning för kompetensförsörjning. Vi bedömer att fullmäktiges beredningar i allt väsentligt genomförde sina uppdrag i enlighet med fullmäktiges mål och uppdrag.

relsen var resultaten inte förenliga med fullmäktiges verksamhetsmål. För regionstyrelsen och patientnämnden var redovisningen inte tillräckligt utvecklad för att man med rimlig säkerhet ska kunna uttala sig om resultaten.

Vid en bedömning av mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning ska man ta hänsyn till resultat för både finansiella mål och verksamhetsmål. Mot bakgrund av att regionen har ett stort underskott och svaga resultat för fullmäktiges finansiella mål och verksamhetsmål bedömer vi att regionen inte uppnår de mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för regionstyrelsen, övriga nämnder, beredningar samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner regionstyrelsens årsredovisning för 2023.

Våra ställningstaganden är baserade på de rapporter som finns redovisade i bilagor till revisionsberättelsen. Revisionsberättelsen är digitalt signerad den 15 april 2024.

Edward Riedl, ordförande
Bert Öhlund, vice ordförande
Thomas Nordenstam
Mattias Sehlstedt
Alf Molin
Eva Andersson
Bertil Burén

Revisor Alf Molin har anmält jäv och deltar inte i ansvarsprövningen av beredningen för samverkan och regional utveckling

Bilagor:

- Sammanställning av iakttagelser i granskningar år 2023 (Gr 13/2023)
- Revisionsberättelser och granskningsrapporter för:
 - Regionens kommunala bolag
 - Kommunalförbund
 - Stiftelser, fonder och föreningar

BILAGOR

Bilaga 1: Budgetomfördelningar 2024

Hälso- och sjukvårdsnämnden	mkr
Sjukhusvård	
Regionfinanserad forskning	28,0
Nya läkemedel, diabeteshjälpmedel och läkemedelsservice i egen regi	85,0
Svensk luftambulans	5,5
Nationell högspecialiserad vård	11,1
Coloncancerscreening och prostatacancer testning	5,0
Öron	1,4
1177 direkt	13,0
Förlossning Lycksele	6,3
Laboratoriemedicin och bild- och funktionsmedicin	-8,0
Ökat personalomkostnadspålägg	79,5
Teknisk justering	-0,5
Primärvård verksamhet	
Ökat personalomkostnadspålägg	1,4
Lönetillägg till slutenvårdsplatser södra Lappland	3,3
Utvidgade mobila team	10,0
Teknisk justering	0,2
Tandvård verksamhet	
Ökat personalomkostnadspålägg	1,3
Teknisk justering	-0,2
Övrig verksamhet hälso- och sjukvårdsnämnden	
Regionfinanserad forskning	-28,8
Nya läkemedel och läkemedelsservice i egen regi	4,6
Budgetförstärkningar sjukhusvård och primärvård	-145,3
Laboratoriemedicin och bild- och funktionsmedicin	8,0
Planeringsverktyg Tessa och diagnostiska skärmar	-1,8
Sektorsbidrag	166,4
Ökat personalomkostnadspålägg	6,0
Teknisk justering	0,2
Summa hälso- och sjukvårdsnämnden	251,9

Regionstyrelsen	
Primärvård beställning	
Ökat personalomkostnadspålägg	11,5
Teknisk justering	-0,1
Tandvård beställning	
Ökat personalomkostnadspålägg	2,6
Teknisk justering	0,4
Digitalisering och service	
Ökat personalomkostnadspålägg	7,9
Regionfinanserad forskning	0,7
Planeringsverktyg Tessa och diagnostiska skärmar	1,8
Flytt av inköp till ekonomistaben	-23,1
Teknisk justering	0,2
Övrig verksamhet inom regionstyrelsen	
Ökat personalomkostnadspålägg	-112,0
Sektorsbidrag	83,2
Bankkostnader flyttas till finansiella kostnader	2,0
Flytt av inköp från Digitalisering och service	23,1
Teknisk justering	-0,1
Summa regionstyrelsen	-2,0
Regionala utvecklingsnämnden	
Ökat personalomkostnadspålägg	0,9
Summa regionala utvecklingsnämnden	0,9
Folkhögskolestyrelsen	
Ökat personalomkostnadspålägg	0,6
Patientnämnden	
Ökat personalomkostnadspålägg	0,1
Revision	
Ökat personalomkostnadspålägg	0,1
Nettoförändring	251,6

Bilaga 2: Medelsförvaltning

Marknadsvärde och avkastning	Marknadsvärde mkr	Avkastning %	Avkastningskrav %*	Differens %
Totala portföljen	6 294,9	12,6	6,9	5,7
Tillgångsallokering	Portfölj %	Min %	Normal %	Max %
Aktieportfölj	62,1	40,0	60,0	70,0
Ränteportfölj	37,9	20,0	40,0	60,0
Oplacerad likvid	0,0	0,0	0,0	15,0
Oplacerad likvid	0,2	0,0	0,0	15,0

* Kravet på avkastning är 4 % realt per år (3,5 % realt från och med december 2024). Aktuell inflation 1,6 %.

